



Mål och budget

2026–2028

Mål och budget 2026–2028 är Region Gotlands mål och budgetdokument. Målgruppen för skrivningen är regionfullmäktige, externa intressenter, medborgare och anställda. Här kan du läsa om de analyser och avvägningar som ligger till grund för beslutad budget. Du kan även läsa om vilka mål och prioriteringar som gäller för året. Dokumentet finns både i tryckt format och digitalt på gotland.se

INNEHÅLL

Regionstyrelsens ordförande har ordet	3
INLEDNING	
Sammanfattning	4
Gotland ska utvecklas på ett hållbart sätt	5
Organisation 2022–2026	6
SÅ STYRS REGION GOTLAND	
Region Gotlands ledningssystem	7
Styrmodellens olika delar	8
God ekonomisk hushållning	9
Regionfullmäktiges prioriteringar	10
Politikerorganisationen	12
Regionstyrelsen	13
Tekniska nämnden	15
Miljö- och byggnämnden	17
Barn- och utbildningsnämnden	18
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	19
Socialnämnden	20
Hälso- och sjukvårdsnämnden	21
Region Gotlands bolag	22
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	
Omvärldens påverkan	25
Samhällsekonomi och skatter	27
Kommunalekonomisk utjämning	28
Region Gotlands skatteintäkter och bidrag	29
Skatteintäkter 2026–2028	30
EKONOMISK ÖVERSIKT	
Driftbudget	32
Exploatering	38
Taxor och avgifter	40
Resultatplan 2026–2028	41
Finansplan 2026–2028	42
Balansplan 2026–2028	43
Finansförvaltningsbudget 2026–2028	44
Ramberäkning 2026 per nämnd	46
Investering 2026–2027	52
Exploateringsbudget 2026–2027	55
BILAGOR	
Protokoll	56
- Mål och budget RF juni	56
- Mål och budget RF november	76
- Exploateringsplan och budget 2026-2030	84
- Höjda interna priser – förslag till fördelning av budget	90
Låneram och anvisning eget kapital 2026	92
Tidplan 2026	94

Dokumentet innehåller följande förkortningar på nämnder och förvaltningar:

Regionstyrelsen	RS	Barn- och utbildningsnämnden	BUN
Regionstyrelseförvaltningen	RSF	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	GVN
Räddningstjänst	RT	Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen	UAF
Miljö- och byggnämnden	MBN	Socialnämnden	SON
Samhällsbyggnadsförvaltningen	SBF	Socialförvaltningen	SOF
Tekniska nämnden	TN	Hälso- och sjukvårdsnämnden	HSN
Teknikförvaltningen	TKF	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	HSF

Omslagsbild: Byggnationerna av ett nytt badhus i Visby är igång och planeras att stå klart under 2027. Ett nytt badhus kommer kunna främja både motion, simkunnighet och föreningars fortsatta utveckling. Samtidigt utgör ett nytt badhus även en ny mötesplats för allmänheten.

Grafisk produktion: milou.se, Foto omslag: Region Gotland/Mostphotos, Tryck: ivisby.se, 70 exemplar. Datum 2026-01-15



REGIONSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

Stark välfärd i en orolig tid

Vi befinner oss i en orolig tid med krig i Europa och ett osäkert säkerhetspolitiskt läge där Gotlands strategiska roll är tydlig. Den politiska och ekonomiska utvecklingen i omvärlden, inte minst i USA skapar fortsatt oro vilket påverkar både Sverige och Gotland.

Efter flera år med ekonomiska utmaningar i landets kommuner och regioner väntas 2026 bli ett mer normalt år, även om Sverige fortfarande befinner sig i lågkonjunktur. Skatteunderlaget ökar långsamt, samtidigt som pensionskostnaderna kommer att sjunka till mer normala nivåer.

Region Gotland har över tid gjort goda resultat. Genom att avsätta medel till vår resultatutjämningsreserv – en ekonomisk buffert där vi lagt undan pengar under goda tider för att kunna hantera sämre – står vi relativt starkt när ekonomin nu gradvis stabiliseras.

Samtidigt går återhämtningen långsammare än väntat. Den svagare utvecklingen i svensk ekonomi påverkar kommundsektorn, vilket för Gotlands del innebär lägre skattekraft än vad som beräknades i början av året vilket ger ett budgeterat resultat för 2026 på 52 miljoner kronor. Det är lägre än vi önskar men vi går åt rätt håll i en tuff tid.

Det målmedvetna arbete alla nämnder och verksamheter gjort har också spelat stor roll. Verksamheter och personal har på ett fantastiskt sätt bidragit under år av ansträngd ekonomi vilket ger bra förutsättningar framgent. År 2026 blir därmed det första året sedan 2017 utan ett generellt effektiviserings- eller besparingskrav. Vi vill ge våra verksamheter lugn och arbetsro, samt möjlighet att fokusera på utveckling och kvalitet. Det känns som ett viktigt steg att ta.

Som ordförande för Regionstyrelsen finns det mycket att vara stolt över. Ingen annanstans finns så bred välfärdspalet som här. Omvärlden må vara i gungning men gotländsk välfärd fortsätter med hög kvalitet. Det är tack vare alla medarbetare som varje dag bidrar i Region Gotlands verksamheter. Samtidigt har vi en demografisk utmaning med fler äldre, färre i arbetsför ålder och en något minskande befolkning. Därför är det viktigt att fortsätta stärka arbetsgivarperspektiven. 2026 bildas därför ett personalutskott för att lyfta personalfrågorna och ge dem mer politisk vikt.

Krishantering kring vattensituationen i somras krävde mycket av organisationen med förändrade arbetssätt i bred samverkan. Utmaningar kring vatten fortsätter vara stora och därmed behöver arbetet på området stärkas.

Vi stärker under 2026 det strategiska arbetet kring öpolitiken där exempelvis transporter, färjeprisfrågan, beredskap, hälso- och sjukvård och energifrågor behöver belysas nationellt och på EU-nivån.

Att geografi spelar roll ser vi också på Gotland. Här behöver vi få mer gjort i våra tätorter så att hela Gotland stärks. Årliga utvecklingsplaner ska fram och gotlänningar ska göras mer delaktiga genom nya tag kring dialog och medborgarinflytande.

Gotland är unikt som landets enda ö-region. Att var kommun och region i ett ger oss alla en kontext och helhet som inte finns någon annanstans. 2026 är ett valår med allt vad det innebär. Politiska företrädare kan förändras men den gotländska välfärden står stark med hög kvalitet. För det är jag stolt!



Fotograf: Karri/Melander

Meit Fohlin (S),
Regionstyrelsens ordförande

DEL 1 ► INLEDNING

SAMMANFATTNING

Mål och budget 2026–2028 är Region Gotlands mål- och budgetdokument. Här kan du läsa om de analyser och avvägningar som ligger till grund för budgeten samt vilka politiska prioriteringar och mål som gäller för kommande år.

Regionfullmäktiges prioriteringar utgår från den regionala utvecklingsstrategin och de styrandes avsiktsförklaring för mandatperioden. Med start 2024 har Region Gotland 5 prioriteringar som samtliga bidrar till hållbarhetsmålen och Agenda 2030. På sidorna 10–11 kan du läsa mer om vilka prioriteringar som är beslutade samt se kopplingen till hållbarhetsmålen.

För 2026 har regionfullmäktige beslutat om 40 mål. Sju av målen är koncerngemensamma och gäller flera nämnder medan övriga mål är specifika för respektive nämnd/bolag och utgår från verksamhetens uppdrag. På sidorna 12–21 finns information om varje nämnds grunduppdrag, mål, specifika uppdrag från regionfullmäktige samt nämndens drift- och investeringsbudget.

För att bättre kunna hantera hållbarhetsutmaningar arbetar Region Gotland med koncernövergripande verksamhetsutveckling i ett utvecklingsprogram för hållbarhet. Programmet fokuserar under perioden 2026–2027 på ett antal utvecklingsområden: Strategisk styrning och uppföljning, hållbarhet i inköp och upphandling, kommunikation, kompetensutveckling och evenemang.

I avsnittet planeringsförutsättningar presenteras några centrala områden som behöver beaktas i planeringen framåt. Områdena utgörs av megatrender och visar bland annat att:

- Klimatkrisen fördjupas och Sverige ställer om genom elektrifiering, naturrestaurering och fossilfria processer, men Gotland påverkas särskilt av uteblivna havsbaserade vindkraftsetableringar och ett växande elbehov. Cement- och kalkindustri är centrala både som utsläppskällor och som aktörer i omställningen mot netto noll 2040. För Gotland blir utmaningen att balansera energiomställning, klimatanpassning och biologisk mångfald samtidigt som ett robust och hållbart energisystem säkras.

- Social sammanhållning utmanas av ökade klyftor, psykisk ohälsa och minskad tillit. Det är något som märks även på Gotland när ensamhet och otrygghet ökar inom vissa grupper. Om ojämlikhet, ohälsa och låg delaktighet fortsätter riskerar den sociala tilliten och samhällsgemenskapen att försvagas ytterligare.

- Globaliseringen förändras av geopolitik, teknologisk fragmentering och handelshinder skapar större osäkerhet för handel och försörjningskedjor. För Gotland innebär detta

både risker och möjligheter. Platsvarumärket och en hållbar besöksnäring är viktiga för tillväxt, men utmanas av klimatförändringar, militär närvaro och högre resekostnader. Nya produktionsmönster och kortare värdekedjor kan gynna lokal produktion och innovation. För att möta utvecklingen behövs strategier anpassade till ö-läget och Gotlands unika förutsättningar.

- AI och datadrivna arbetssätt förändrar verksamheter och skapar både effektiviseringar och behov av nya kompetenser. Gotland har goda möjligheter att bli testbädd för smarta och integrerade lösningar inom energi, mobilitet och samhällsplanering, men utvecklingen kräver en tydlig gemensam riktning. En robust digital infrastruktur och hög informationssäkerhet är avgörande för både vardag och krisberedskap.

- Ett försämrat säkerhetsläge och klimatrelaterade risker ställer höga krav på Gotlands robusthet inom energi, kommunikation och försörjning. Förstärkt totalförsvar och ökad samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och civilsamhälle är avgörande för att stärka beredskapen.

- Gotlands befolkning väntas minska och få en äldre åldersstruktur. Ett negativt födelsenetto och svag tillväxt gör planeringen i hur Gotlands ska möta ett växande behov av välfärdstjänster utmanande.

Svensk ekonomi befinner sig i en segdragen lågkonjunktur. Den återhämtning som påbörjades under slutet av 2024 fick ett tillfälligt bakslag under våren 2025. Orsaken var den stigande osäkerheten i omvärlden, inte minst kopplad till höjda tullar, som dämpade den ekonomiska aktiviteten både globalt och i Sverige. Förslagen på sänkt moms på livsmedel och sänkt elskatt som lades fram i regeringens budgetproposition för 2026 bidrar till att sänka prisnivån vilket förväntas dämpa inflationen

Region Gotlands budgeterat resultat 2026 uppgår till 52 mnkr. Det finansiella målet för årets resultat är 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Det innebär att det budgeterade resultatet behöver ligga på cirka 148–158 mnkr. Det finansiella målet kommer inte att uppnås 2026–2028 baserat på den beslutade resultatplanen. Prognosen för 2027 och 2028 är -9 respektive -86 mnkr.

Nämndernas förmåga att hålla budgeten 2026 är avgörande för framtiden. De största investeringarna som planeras under 2026 är investeringar inom vatten- och avloppsverksamhet.

GOTLAND SKA UTVECKLAS PÅ ETT HÅLLBART SÄTT

Region Gotland skapar värde för gotlänningarna nu och i framtiden genom att ta ansvar och verka för en hållbar utveckling. Hållbar utveckling utgör kärnan i den verksamhet Region Gotland har ansvar för som kommun och region och ska aktivt genomsyra allt vi gör i varje nämnd och förvaltning.

Region Gotland har tillsammans med näringsliv, föreningsliv, myndigheter, universitet och gotlänningar tagit fram en gemensam målbild för ett hållbart Gotland i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. Den visar på den utveckling vi vill se över tid. I arbetet har Agenda 2030 och de globala målen vävts in.

Mål och budget 2026–2028 pekar ut vilka prioriteringar och mål som gäller för Region Gotland i närtid. De anger vad Region Gotland åtar sig att leverera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på ön. Både prioriteringar och mål har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive område bidrar till de globala hållbarhetsmålen.

Region Gotlands hållbarhetspolicy visar organisationens förhållningssätt till hållbar utveckling och hur hållbarhet ska vara en del i det dagliga arbetet och beslutsfattandet. För att säkerställa detta arbetar Region Gotland systematiskt med att analysera hållbarhetspåverkan i både planerings- och uppföljningsprocesserna. Detta stärker förutsättningarna för att nå de långsiktiga målen.



Definition hållbar utveckling

En hållbar utveckling bygger på tre hållbarhetsdimensioner, ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och på att utvecklingen måste vara långsiktigt hållbar. Hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen förtydligar detta ytterligare.

I Agenda 2030 betonas särskilt att de sjutton målen är integrerade och odelbara. Det betyder att målen är ömsesidigt beroende av varandra och behöver betraktas som en helhet, då en hållbar utveckling är beroende av framsteg inom alla mål. Region Gotland står bakom det synsättet och strävar mot de övergripande målen i Agenda 2030.

Utvecklingsprogram för Region Gotlands hållbarhetsarbete

För att bättre kunna hantera hållbarhetsutmaningar arbetar Region Gotland med koncernövergripande verksamhetsutveckling i ett utvecklingsprogram för hållbarhet. Programmet är en strategisk möjliggörare som bygger organisationens förmåga och ser till att hållbarhet blir en röd tråd i all verksamhet.

Programmet fokuserar under perioden 2026–2027 på ett antal utvecklingsområden som kan sammanfattas i dessa tre punkter.

- Strategisk styrning och uppföljning: Arbeta för att hållbarhet systematiskt integreras i hela styrkedjan – från mål och budget till verksamhetsplanering, uppföljning och analys. Särskilt fokus läggs på miljö- och klimatredovisning.
- Hållbarhet i inköp och upphandling: Utvecklingsarbete för att stärka miljö- och klimathänsyn i regionens inköps- och upphandlingsprocesser.
- Kommunikation, kompetensutveckling och engagemang: Stärka organisationens förmåga att kommunicera hållbarhet på ett tydligt och engagerande sätt samt tillvarata medarbetarens idéer och engagemang. Här ingår också att bidra till kompetensutveckling brett i organisationen.

ORGANISATION 2022–2026



DEL 2 ► SÅ STYRS REGION GOTLAND

Region Gotland är en politiskt styrd organisation och styrs av politiker som valts av medborgarna. År 2022–2026 styrs Region Gotland av Socialdemokraterna och Moderaterna. Region Gotlands högsta beslutande organ är regionfullmäktige. Fullmäktige fattar beslut i frågor som är av stor vikt för regionen och dess invånare. Vart fjärde år väljer gotlänningarna vilka som ska sitta i regionfullmäktige genom att rösta i kommunvalet. Regionstyrelsen leder, samordnar och har uppsikt över regionens nämnder och bolag.

Region Gotlands ledningssystem

För att styra Region Gotlands verksamheter och genomföra önskad politik beslutar regionfullmäktige om prioriteringar och mål för nämnderna och bolagen. Nämnderna och bolagen ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sina uppdrag utifrån lagstiftning, prioriteringar och mål, bolagsordningar, ägardirektiv, reglementen, styrdokument och ekonomiska förutsättningar. Den politiska styrningen har styrmodellen som ett verktyg för att styra Region Gotland.

Mottagare och utförare av den politiska styrningen är verksamheterna. Verksamhetsstyrning innebär att organisera och leda olika verksamhetsområden så att beslut förverkligas.

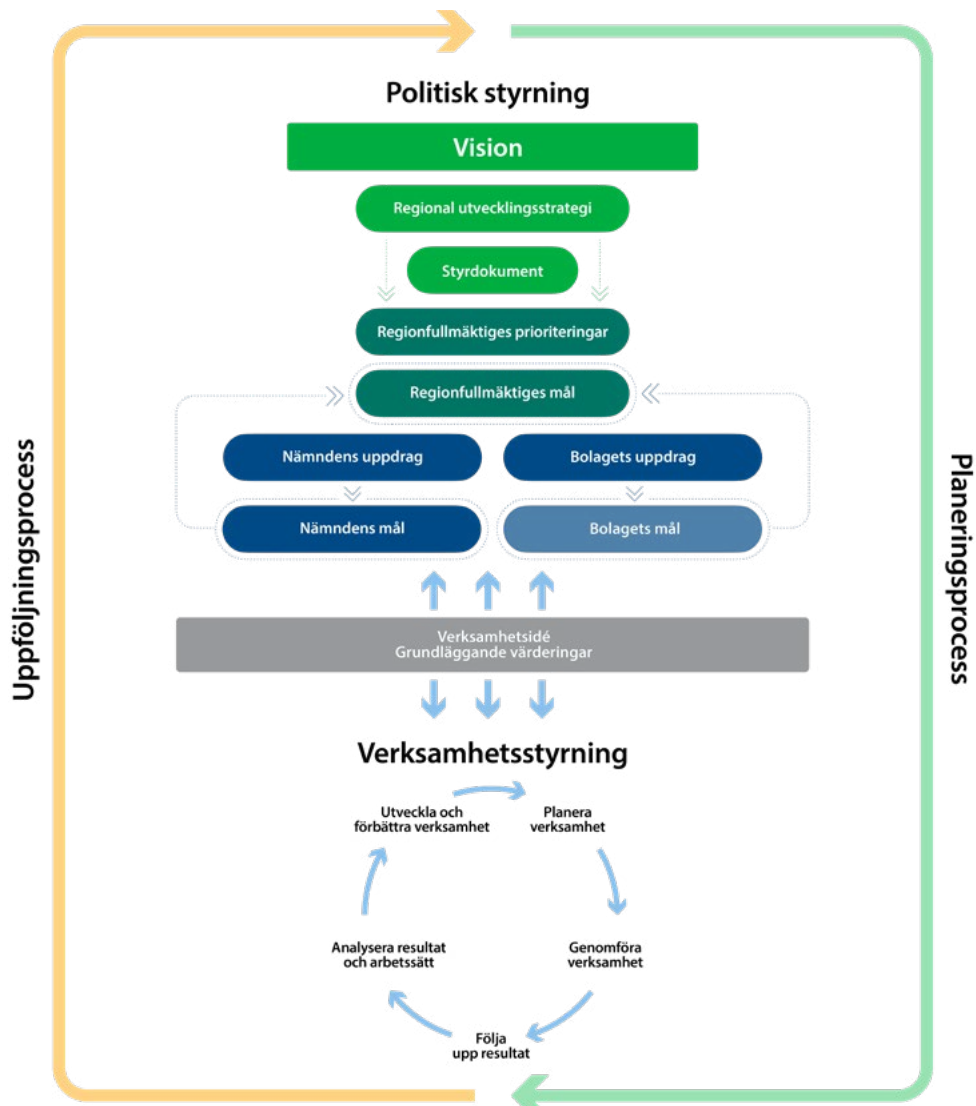
Det handlar om att utifrån beslutad budget genomföra verksamhet på ett effektivt och systematiskt sätt samt att utvärdera resultat för att förbättra verksamheten. Region Gotlands modell för verksamhetsstyrning innehåller fem delar. Planera verksamhet, genomföra verksamhet, följa upp resultat, analysera resultat och arbetssätt samt utveckla och förbättra verksamhet.

Den politiska styrningen och verksamhetsstyrningen hålls ihop i planerings- och uppföljningsprocessen. I Region Gotlands planeringsprocess fastställs regionfullmäktiges prioriteringar, mål och uppdrag samt budget till nämnderna. Syftet med planeringsprocessen är att bidra till ett långsiktigt och hållbart förhållningssätt och en god ekonomisk hushållning där såväl verksamhetsmål som finansiella mål uppnås.

I uppföljningsprocessen sker uppföljning och analys av regionfullmäktiges prioriteringar, mål och ekonomi. Uppföljningsprocessen innehåller även uppföljning av de uppdrag regionfullmäktige tilldelat en eller flera nämnder. Uppföljningsprocessen omfattar minst 4 rapporter under året.

Ledningssystemet beskriver även Region Gotlands grundläggande styrprinciper som är god ekonomisk hushållning, kvalitet och tillit.

REGION GOTLANDS LEDNINGSSYSTEM



STYRMODELLENS OLIKA DELAR

Gotland – En kreativ ö med plats för hela livet

Visionen är en ledstjärna i det vi gör och pekar ut hur vi vill att Gotland ska vara i framtiden.

Gotland är fyllt av livskraft och kreativitet. Här kan människor och verksamheter utvecklas och bidra till en bättre värld. Här finns närhet och plats för alla delar av livet, i alla åldrar.

Vårt Gotland 2040

Den regionala utvecklingsstrategin är det styrdokument som väger tyngst för Region Gotland. Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för en långsiktigt hållbar utveckling, för såväl Gotland som Region Gotland, och sätter mål och prioriteringar på lång sikt. Den regionala utvecklingsstrategin engagerar och driver på utvecklingen av platsen Gotland samtidigt som den ger riktning för koncernen Region Gotland. I strategin har de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 integrerats.

Styrdokument

Uppdraget inom Region Gotland är omfattande och komplext. I styrmodellen ingår de styrdokument som är beslutade av regionfullmäktige inom områden av väsentlig betydelse för Region Gotland. Styrdokumenterna är långsiktiga och aktiverande, de visar hur regionfullmäktige vill förändra och utveckla verksamheten. Styrdokument är vägledande vid beslut och i styrning och förtydligar politiska viljeinriktningar och ambitioner eller förhållningssätt.

Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar för att nå visionen och målen i den regionala utvecklingsstrategin. Här anges vad Region Gotland ska prioritera under mandatperioden för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Regionfullmäktiges mål

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige mål för regionens nämnder och bolag. Nämnder och bolag har ansvar inför fullmäktige att verkställa fullmäktiges mål. Målen arbetas fram och föreslås av nämnd men beslutas av regionfullmäktige.

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag fastställs i reglemente och beskriver syftet med nämndens verksamhet. Regionfullmäktige kan även ge specifika uppdrag som gäller en eller flera nämnder.

Nämndens mål

Nämndens mål tydliggör politiska prioriteringar inom nämndens grunduppdrag. Målen följs upp och utvärderas årligen. Nämndens mål föreslås av nämnd och beslutas i regionfullmäktige och blir då regionfullmäktiges mål. Inom Region Gotland finns både koncerngemensamma mål och nämndspecifika mål.

Bolagets uppdrag

I bolagets uppdrag finns bolagsordning samt ägardirektiv. Här beskrivs bland annat syftet med bolagets verksamhet samt de prioriteringar regionfullmäktige vill att bolaget ska utvecklas inom.

Bolagets mål

Bolaget arbetar fram mål tillsammans med ägaren. Målen är en del av ägardirektivet som beslutas i regionfullmäktige.

Verksamhetsidé och grundläggande värderingar

Av verksamhetsidén framgår vad Region Gotland ska göra, för vem och varför. Region Gotland ska utifrån sitt ansvar som region med de uppgifter som ingår i uppdraget, leverera kostnadseffektiv välfärd och rättssäker service med hög tillgänglighet, valfrihet och god kvalitet till fast boende, besökare och näringsliv på Gotland. Region Gotland ska vara drivande i att skapa en trygg och hållbar utveckling över hela ön.

Värderingarna berättar om ett förhållningssätt som skall visa sig i ord och handling oavsett var man befinner sig i organisationen. Region Gotlands grundläggande värderingar är delaktighet, förtroende och omtanke.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. God ekonomisk hushållning innebär att kommuner och regioner ska ha goda förutsättningar för att långsiktigt klara ekonomin och den kommunala verksamheten både i förvaltningen och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv.

God ekonomisk hushållning för Region Gotland

Den långsiktiga målbilden är att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Region Gotland ska arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov.

God ekonomisk hushållning är en förutsättning för en hållbar utveckling från ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att Region Gotland ska sträva efter att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter till goda förutsättningar för att tillgodose sina behov, även kallat generationsperspektivet. God ekonomisk hushållning innebär även att verksamhet bedrivs på ett hållbart, ansvarsfullt, kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt utifrån uppdrag och fastställda mål. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning. I riktlinjerna finns fyra finansiella mål som ligger till grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning. Dessa är:

Årets resultat uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Målet gäller för varje enskilt räkenskapsår och ska säkerställa att det finns marginaler för att hantera oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar samt att skapa ett kassaflöde för finansiering av investeringar.

Ett budgeterat resultat på minst två procent är en förutsättning för att kunna finansiera investeringarna i den skattefinansierade verksamheten med egna medel.

Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet uppgår till minst 100 procent

Målet syftar till att den del av verksamheten som finansieras av skattemedel inte ska belastas av externa räntekostnader och att behovet av upplåning ska minimeras.

Självfinansieringsgraden mäts genom att kassaflödet från den löpande verksamheten sätts i relation till årets investeringar i den skattefinansierade verksamheten. Kassaflödet består i huvudsak av årets resultat plus avskrivningar och förändring av avsättningar men även andra likvidpåverkande poster tas med.

Ett värde under 100 procent innebär att regionen måste finansiera en del av investeringarna genom att ta i anspråk tidigare intjänade likvida medel eller via en ökning av skulderna.

Investeringsutgifterna kan variera mellan åren beroende på storleken av investeringsprojekt som genomförs. Om till exempel en ny skola eller ett äldreboende byggs så blir investeringsutgifterna väsentligt högre ett sådant år.

Låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syftet med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna men syftet är även att begränsa risker förknippade med upplåning såsom ränterisk.

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas

Soliditet mäter den finansiella styrkan genom att relatera eget kapital minus pensionsförpliktelsen i ansvarsförbindelsen med den totala balansomslutningen. Nyckeltalet visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Genom att analysera soliditetens utveckling ges en bild av hur den ekonomiska ställningen utvecklas över tid. Syftet med soliditetsnyckeltalet är att beskriva regionens långsiktiga betalningsförmåga. En stärkt soliditet innebär att den ekonomiska ställningen har förbättrats och ger regionen en större handlingsfrihet framåt.

Utöver de finansiella målen ligger regionfullmäktiges mål till grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning. Målen för 2026 finns att läsa på sidorna 12–24.

REGIONFULLMÄKTIGES PRIORITERINGAR

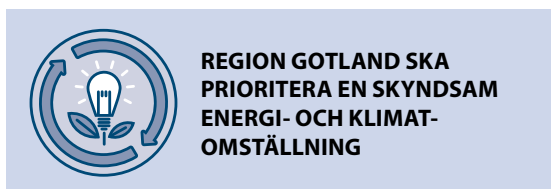
Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar för att nå vision och mål i den regionala utvecklingsstrategin. Här anges vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Prioriteringar baseras på de politiska ambitionerna som de styrande partierna uttryckt efter valet, bland annat genom en gemensam avsiktsförklaring. Avsiktsförklaringen har kopplats till målen i den regionala utvecklingsstrategin samt relevanta styrdokument. Mottagare av regionfullmäktiges prioriteringar är nämnder och bolag och de ansvarar för att arbeta utifrån dessa.

Koncernledningsgruppen har ett helhetsansvar för koncernens genomförande av prioriteringarna. Till varje prioritering finns en ansvarig direktör, en ansvarig processledare och ett koncerngemensamt nätverk. I respektive

nätverk samlas representanter från förvaltningarna samt Gotlandshem och Gotlands Energi för att samordna insatser som bidrar till förflyttning i prioriteringens riktning. Nätverkets fokus är att skapa en gemensam bild av nuläge och utmaningar för prioriteringen, skapa en gemensam bild av koncernens behov av insatser, identifiera och samordna gemensamma insatser, skapa en gemensam bild av koncernens pågående insatser samt arbeta med uppföljning och rapportering av arbetet inom prioriteringen.

Då regionfullmäktiges prioriteringar har koppling till den regionala utvecklingsstrategin finns även en direkt koppling till målen i Agenda 2030 vilket innebär att när insatser inom de utpekade prioriteringarna genomförs bidrar även insatserna till de globala hållbarhetsmålen. Vilka hållbarhetsmål som påverkas framgår av respektive prioriteringsavsnitt.



Varför är det viktigt?

Region Gotland behöver utveckla, intensifiera och bredda arbetet så att Gotland klarar energi- och klimatomställningen samt blir mer självförsörjande på energi. Att minska klimatpåverkande utsläpp är avgörande för framtiden och för att nå ett klimatneutralt Gotland 2040. Redan i dag finns effekter av klimatförändringar som påverkar Gotland, exempelvis vattenförsörjningen. Att ta ett tydligt ansvar i klimatomställningen stärker organisationens medvetenhet och beredskap för att klara kommande utmaningar. Klimatomställningen skapar arbetstillfällen och god konkurrenskraft samt stärker Gotlands attraktionskraft och bidrar till höjd beredskap.

Vart vill vi?

Gotland har minskat utsläppen av växthusgaser och stärkt motståndskraften mot klimatförändringens konsekvenser. Region Gotland har drivit på energi och klimatomställningen i det gotländska samhället – i våra verksamheter, som myndighetsutövare och som samhällsutvecklingsaktör samt blivit mer självförsörjande på energi.



Varför är det viktigt?

Gotland behöver fler invånare för ökad skattekraft och för att klara kompetensförsörjningen. Då behövs fler och ett varierat utbud av bostäder som gör det möjligt att bo på hela Gotland. För att möjliggöra byggande och för att det ska vara attraktivt att bo, leva och verka över hela ön krävs att kommunikationer, teknisk försörjning, välfärd och service säkerställs och utvecklas. Idag finns många som helt står utanför bostadsmarknaden eller som har svårt att hitta bostad, dessa behöver särskilt uppmärksammas. För att Gotland ska utvecklas positivt behövs också ett lyhört samarbete mellan Region Gotland och öns näringsliv.

Vart vill vi?

Bostadsbyggandet har ökat. Visby som regioncentra liksom service- och skolorterna har utvecklats vilket ökat attraktiviteten och förbättrat möjligheten att bo, leva och verka på hela ön. Varje serviceort har en plan för utveckling och fler gotlänningar känner inflytande och ser utveckling nära där man bor. Tillgängligheten till kommersiell och offentlig service har stärkts. Region Gotlands myndighetsutövning, som skapar förutsättningar för bostadsbyggande och företagande, är snabb, smidig och rättssäker. Vidare har Region Gotland utvecklat fler vägar för att attrahera och förenkla för fler att flytta till Gotland. Inflyttningen till Gotland har ökat och kötiden för en hyresrätt via Gotlandshem har kortats. Gotland har klättrat i ranking vad gäller såväl näringslivsklimat som nöjd kundindex (NKI).





REGION GOTLAND SKA PRIORITERA HÄLSO- FRÄMJANDE ARBETE OCH UTVECKLA TIDIGA FÖRE- BYGGANDE INSATSER

Varför är det viktigt?

Att främja hälsa är klokt ur många perspektiv - för gotlänningarna, för medarbetarna och för samhällets förmåga att fortsätta kunna erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet. Den ojämlika hälsan är fortsatt en stor utmaning liksom att utvecklingen av befolkningens hälsa varit oförändrad över lång tid eller i vissa avseenden utvecklats åt fel håll.

Vart vill vi?

Region Gotland har ett mer hälsofrämjande perspektiv i alla verksamheter. En omställning till ett hälsosystem, som främjar hälsa och förebygger sjukdom pågår. Region Gotland har utvecklat arbetet med att rusta unga för ett hållbart och hälso- samt liv. Goda förutsättningar för hälsofrämjande och förebyggande insatser har skapats. Alla gotlänningars möjlighet att leva ett mer hälsosamt liv har förbättrats och befolkningens fysiska och psykiska hälsa har stärkts. Förutsättningar och livskvalitet för personer med funktionshinder har förbättrats. Fler gotlänningar har egen försörjning och upplever sig inkluderade och delaktiga i samhället.



REGION GOTLAND SKA PRIORITERA GOD ARBETS- MILJÖ GENOM AKTIVT LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

Varför är det viktigt?

Kompetensförsörjningen behöver säkras och organisationen ställa om för att klara uppdraget för de vi är till för. Att vara en attraktiv arbetsgivare innebär att ta tillvara medarbetarens kompetens, erfarenhet och initiativkraft, vilket är en förutsättning för att behålla och rekrytera nya medarbetare. Att Region Gotland erbjuder en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor är avgörande för en långsiktig kompetensförsörjning.

Vart vill vi?

Region Gotland är en trygg och modig organisation som klarar förändring. Inom Region Gotland uppmuntras innovation och nytänkande och det finns goda förutsättningar för att idéer ska kunna bli verklighet. Region Gotland har medarbetare som vill stanna, utvecklas och bidra. Det är lätt att rekrytera ledare och medarbetare med rätt kompetens. Sammantaget lyckas Region Gotland leverera med god kvalitet till dem vi finns till för.



REGION GOTLAND SKA PRIORITERA SAMVERKAN OCH PLANERING AV BEREDSKAPSARBETET

Varför är det viktigt?

Ett förändrat omvärldsläge och erfarenheterna av den senaste pandemin har satt trygghet, motståndskraft och säkerhet i fokus. Gotland har som ö särskilda utmaningar och sårbarhet. Det är centralt att kunna säkerställa uthållighet och öka försörjningstryggheten. Region Gotland behöver en god beredskap för att klara våra samhällsviktiga uppdrag under normala omständigheter såväl som vid samhällsstörningar, både vid fredstida kriser och vid höjd beredskap.

Vart vill vi?

Region Gotland har god kunskap om risker och sårbarhet i de olika verksamheterna. Genom samverkan, planering och övning såväl internt och tillsammans med andra har förmågan att förbereda, förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar stärkts. På det sättet har tryggheten och flexibiliteten ökat.



POLITIKERORGANISATIONEN

Ordförande Regionfullmäktige: Håkan Onsjö (M)
 Ordförande Regionstyrelsen: Meit Fohlin (S)
 Ordförande Överförmyndarnämnden: Susanne Lindström (S)
 Ordförande Patientnämnden: Jessica Palmgren (S)
 Ordförande Valnämnden: Eleonore Hemström (S)
 Revisionsens ordförande: Barbro Hejdenberg - Ronström (C)

Överförmyndarnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Överförmyndarnämndens uppdrag är att hjälpa invånare i behov av god man eller förvaltare samt ansvara för tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2026
- Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 40 under 2026 jämfört med 2025
- Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2026 jämfört med 2025

Patientnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att hjälpa och stödja den som vill framföra synpunkter eller klagomål på hälso- och sjukvård, tandvård samt medicinsk vård på särskilda boenden.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Patientnämnden ska medverka i minst 5 samverkansmöten med berörda vårdgivare årligen under perioden 2024–2027

Valnämnden

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att genomföra val på Gotland enligt bestämmelser i regeringsformen, vallagen och annan relevant lagstiftning.

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	36 333
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknings netto	-2
Ramtillskott	1 760
Övriga förändringar/ramjusteringar	0
Personalkostnadskompensation	700
Beslutad driftbudgetram 2026	38 791

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Regionfullmäktige	0	4 749	4 749
Regionstyrelse	0	15 769	15 769
Revision	0	4 362	4 362
Valnämnd	-1 900	3 779	1 879
Överförmyndarnämnd	0	9 925	9 925
Patientnämnd	0	2 107	2 107
Summa	-1 900	40 691	38 791

REGIONSTYRELSEN

Ordförande Meit Fohlin (S)

Regionstyrelseförvaltningen

Regiondirektör och förvaltningschef: Stefan Hollmark

NÄMNDENS UPPDRAG

Regionstyrelseförvaltningen stödjer regionstyrelsen, via regiondirektören, i arbetet med att ha uppsikt och helhetsansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Syftet är att vara en drivande och sammanhållande kraft som skapar värde och nytta för hela Region Gotland och för platsen Gotland samt att ge goda förutsättningar för kvalitetssäkrade och hållbara politiska beslut. Förvaltningens verksamhet omfattar sex huvudområden;

- styrning, uppföljning och samordnat stöd inom HR, ekonomi, upphandling, digitalisering, kommunikation, informationsförvaltning och kvalitet
- Regional utveckling
- Beredskap och säkerhetskydd
- Kansliverksamhet
- Kultur- och fritidsverksamhet
- Samordnad måltidsverksamhet

Nämnden ansvarar även för att förebygga bränder och andra olyckor samt vid behov utföra akuta skadebegränsande insatser för att säkerställa ett bra skydd mot samhällsstörningar på Gotland.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än riksnittet år 2027
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Öka andelen barn och unga (0–18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024–2027

- Under perioden 2024–2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka årligen. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent. Målet för 2026 är att ligga kvar på samma nivå som 2025
- Samtliga individer i akut behov av hjälp ska nås av räddningstjänsten inom 30 minuter
- Andelen individer i akut behov av hjälp som nås av räddningstjänsten inom 15 minuter ska årligen uppgå till 60 procent
- Räddningstjänstens tillsynstillfällen av publika lokaler och övriga verksamheter uppgår till 200/år, under perioden 2024–2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2026 eller senare.

Regionstyrelsen får i uppdrag att gemensamt med underlag från regionstyrelsen, socialnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, barn – och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kartlägga situationen för barn på Gotland och utifrån det ta fram förslag på åtgärder för att minska barnfattigdomen på Gotland. (RF 2024-09-30, §141) RS 2024/2217

Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av Region Gotlands nämndstruktur. Uppdraget ska rapporteras till budgetberedningen våren 2026 och eventuell implementering ska kunna ske den 1 januari 2027. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1807

Regionstyrelsen får i uppdrag se över Region Gotlands representation i olika externa uppdrag. Uppdraget ska redovisas till budgetberedningen våren 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1808

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en folkbildningsstrategi/handlingsplan. Uppdraget syftar till att ge en långsiktig plan för Region Gotlands arbete för folkbildningen på Gotland och hur koordinering och samhandling mellan folkbildningens aktörer och det offentliga kan stärkas. Uppdraget redovisas hösten 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1809

Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn och analys av resursfördelningsmodellerna för barn- och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. Uppdraget syftar till att säkerställa att modellerna är ändamålsenliga och träffsäkra utifrån de behov som modellerna ska säkerställa. Uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1810

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag till traineeprogram som omfattar Region Gotlands olika verksamheter. Uppdraget syftar till att stärka kopplingen mellan utbildningssektorn och Region Gotland och att skapa förutsättningar för en förstärkt kompetensförsörjning. Uppdraget redovisas våren 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1814

Regionstyrelsen får i uppdrag att se över styrkor och utmaningar i hemsjukvården idag samt utreda om hemsjukvårdens hemvist framåt bör finnas hos socialnämnden eller hälso- och sjukvårdsnämnden, utifrån både patientnytta och effektivitet. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1815

Regionstyrelsen och miljö- och byggnämnden får i uppdrag att presentera en långsiktig modell för finansiering av mark- och exploateringsverksamheten i syfte att balansera kostnader och intäkter över år. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1816

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	577 283
Justering enligt plan	-6 050
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknig netto	6 254
Ramtillskott	22 665
Övriga förändringar/ramjusteringar	300
Personalkostnadskompensation	10 965
Beslutad driftbudgetram 2026	611 417

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Regiongemensamt	-10 040	58 802	48 762
Administrativa avdelningen	-7 172	47 149	39 977
Digitalisering	-28 752	116 656	87 904
HR	-630	70 801	70 171
Måltid	-170 639	170 639	0
Ekonomi	-3 398	59 149	55 751
Kommunikation	-5 596	27 787	22 191
Regional utveckling	-16 762	72 096	55 334
Kultur och fritid	-54 160	205 970	151 810
Säkerhet och beredskapsavdelningen	-15 268	94 785	79 517
Summa	-312 417	923 834	611 417

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2026	Budget 2027
Investeringspott	14 000	14 000
Inköp av fordon räddningstjänst		4 000
Lokalinvesteringar, kök	5 000	5 000
Lokalinvesteringar, räddningstjänst		
IT- investeringar pott	22 000	22 000
IT-investeringar ökad redundans	10 000	
Ridanläggning Rävågen		10 000
Ungkulturhus "Gamla Solbergabadet"	1 500	4 700
Delsumma	52 500	59 700
Strategiska investeringar		
Badhus	147 000	56 000
Inventarier badhus		6 000
Summa investeringar regionstyrelsen	199 500	121 700

TEKNISKA NÄMNDEN

Ordförande Mariette Nicander (M)

Teknikförvaltningen

Förvaltningschef: Tf. Förvaltningschef Mats Eriksson

NÄMNDENS UPPDRAG

Tekniska nämnden ansvarar för drift, underhåll och utveckling av verksamheter inom områdena fastighet, vatten och avlopp, avfall, gata-väg, park och stadsmiljö samt hamnar och kollektivtrafik. Uppdraget innebär även att tillhandahålla försörjningstjänster för Region Gotlands verksamheter och ansvara för hjälpmedelscentral samt regionens bygg- och anläggningsprojekt.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än riksnittet år 2027
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap

- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall årligen och med totalt 25 kilo per hushåll under perioden 2024–2027
- Minska vattenförbrukningen per person årligen och med totalt 20 procent per person under perioden 2024–2027
- Öka kollektivtrafikens marknadsandel årligen för att nå 10 procent år 2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2026 eller senare.

Tekniska nämnden får i uppdrag att analysera utbyggnaden av vatten och avlopp avseende kapacitet för utbyggnad, utbyggnadens påverkan på VA-taxor samt hur VA-utbyggnaden möjliggör för nybyggnation. Uppdraget syftar till att ge förslag på en investeringsplan som är realistisk, genomförbar och hållbar utifrån både Region Gotlands och gotlänningars möjlighet att finansiera investeringen. Uppdraget avseende taxa redovisas i samband med budgetavstämningen hösten 2025. Övriga delar av uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1811

Tekniska nämnden får i uppdrag att se över modellen för prispåslag kopplat till varuförsörjningen och ge förslag på modell som säkrar en stabil finansiering med större förutsägbarhet och lägre volatilitet för beställarna. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1813

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	252 368
Justering enligt plan	-1 600
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknning netto	8 662
Ramtillskott	15 900
Övriga förändringar/ramjusteringar	-50
Personalkostnadskompensation	2 652
Beslutad driftbudgetram 2026	277 932

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Förvaltningsledning	-7 219	9 481	2 262
Verksamhetsstöd	-16 202	16 202	0
Projektavdelning	-30 323	43 965	9 102
Park- och trafikavdelningen	-121 056	374 813	253 757
VA-avdelning	-480 896	480 896	0
Fastighetsavdelning	-697 824	701 734	3 910
Hamnavdelning	-91 987	100 888	8 901
Försörjningsavdelningen	-256 386	256 386	0
Summa	-1 701 894	1 984 366	277 932

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2026	Budget 2027
Investeringar i skattefinansierad verksamhet		
Investeringspott	10 000	10 000
Kollektivtrafik, nytt stadslinjenät	12 000	18 000
Mark- och stadsmiljö, gator och vägar		
Mark- och stadsmiljö, gator och vägar	25 000	25 000
Belysning Visby innerstad	7 000	7 000
Upprustning Norderstrand/ Kruttornet		11 200
Fastighet		
Utbyte av ventilation	15 000	15 000
Fastighetsägaransvar	75 000	80 000
Uppförande av solceller		2 000
Klimatanpassning/robusthet	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	10 000	20 000
Förrådet 3, tillbyggnad kontor	10 000	
Reservkraft och ställverk Korpen	31 000	
Hamn		
Hamnverksamhet	10 000	8 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	210 000	201 200

INVESTERINGSBUDGET tkr	Budget 2026	Budget 2027
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet		
VA-verksamhet	150 000	185 500
Visby vattenförsörjning	50 000	75 000
Investeringar i fastigheter för VA-verksamhet	6 300	24 000
Avfallsverksamhet	109 650	27 650
Hamnverksamhet, linjehamn		
Förbättringsåtgärder Visby hamn	5 000	5 000
Rensmuddring Visby hamn		8 000
Reservkraft Visby hamn	20 000	
Ombyggnad hamnterminal		14 000
Muddring och logistikyta nordost om oljekajen Visby		20 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	340 950	359 150
Summa investeringar	550 950	560 350

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN

Ordförande Andreas Unger (M)

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef: Lise Langseth

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämnden ansvarar för att tillgodose gotlänningarna med en god gestaltad livsmiljö som är social, ekonomisk och ekologisk hållbar och på så vis ge förutsättningar för hållbar samhällsutveckling. Det görs genom att hantera frågor om mark- och exploatering, geografisk information, översikts- och detaljplaner, bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelsinspektion samt alkoholtillstånd.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Möjliggöra för minst 500 bostäder per år på hela Gotland under perioden 2024–2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	76 723
Justerings enligt plan	-6 100
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	0
Indexuppräknings netto	131
Ramtillskott	12 100
Övriga förändringar/ramjusteringar	-50
Personalkostnadskompensation	3 282
Beslutad driftbudgetram 2026	86 086

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2026	Budget 2027
Investeringspott	500	500
Summa	500	500

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	-9 808	3 111	-6 697
Förvaltningsstöd	0	8 418	8 418
Planering och GI	-14 100	34 746	20 646
Miljö och Livsmedel	-46 150	80 048	33 898
Exploatering	-8 600	38 421	29 821
Summa	-78 658	164 744	86 086

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande Oscar Lindster (S)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Förvaltningschef: Torsten Flemming

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barn och ungas uppväxt och lärmiljö. Det innebär att arbeta för en likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande skolmiljö där alla elever fullföljer sin skolgång och ges möjlighet till ett livslångt lärande.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år

- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Öka andelen barn och unga (0–18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Andelen elever i årskurs 9 som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka med minst 0,5 procentenheter per år under perioden 2024–2027
- Andelen behörig pedagogisk personal inom nämndens verksamheter ska öka årligen under perioden 2024–2027
- Likvärdigheten inom grundskolan ska öka årligen under perioden 2024–2027
- Andelen elever som skattar gott psykiskt välbefinnande ska öka årligen med minst 0,5 procentenheter under perioden 2024–2027

Uppdrag från regionfullmäktige

Följande uppdrag ska avrapporteras under verksamhetsår 2026 eller senare.

Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda vad som behövs för att läsa-, skriva- och räknagarantin ska uppnås hos de elever i lågstadiet som omfattas av garantin samt vad som behövs för att öka matematik-, läs- och skrivförmågan hos barnen i mellanstadiet så att i princip alla elever når målen för årskurs sex. (RF 2025-06-16, §109) RS 2025/1817

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	1 496 713
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	-25 439
Indexuppräkningsnetto	16 882
Ramtillskott	25 800
Övriga förändringar/ramjusteringar	-30 982
Personalkostnadskompensation	29 647
Beslutad driftbudgetram 2026	1 512 621

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2026	Budget 2027
Investeringspott	15 000	15 000
Inventarier förskola, grundskola	2 500	4 500
Lokalinvesteringar förskola	3 000	23 000
Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	15 500	58 500
Idrottshall Visby		25 000
Summa investeringar	36 000	126 000

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	1 798	1 853
Utbildningsdirektör	-59 736	1 072 046	1 036 178
Stöd och Utveckling	-8 758	333 775	334 854
Förskola	-261 009	274 461	21 307
Grundskola inkl anpassad skola	-608 251	672 607	66 604
Kulturskola	-2 528	15 828	13 750
Barn- och elevhälsan	-7 963	43 222	38 075
Summa	-948 245	2 413 738	1 512 621

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande Rolf Öström (M)

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Förvaltningschef: Torsten Flemming

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningarna för ungdomar och vuxnas lärmiljö samt ett livslångt lärande. Nämndens uppdrag är även att höja utbildningsnivån på Gotland och erbjuda utbildningar som matchar den enskildes, näringslivets och samhällets behov båda idag och i framtiden.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Öka andelen barn och unga (0–18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027
- Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar ”mycket bra” eller ”bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt”, ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027
- Andelen invånare 16–29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027
- Andelen invånare 25–64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027
- Andelen utrikesfödda 20–64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	408 895
Justering enligt plan	-1 250
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	20 472
Indexuppräkningsnetto	3 226
Ramtillskott	700
Övriga förändringar/ramjusteringar	30 882
Personalkostnadskompensation	8 865
Beslutad driftbudgetram 2026	471 790

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2026	Budget 2027
Investeringspott	6 000	6 000
Folkhögskolan Hemse	6 000	1 000
Lokalinvesteringar Vuxenutbildningen		35 000
Summa investeringar	12 000	42 000

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Nämnd	0	1 420	1 420
Utbildningsdirektör GVN	0	7 355	7 355
Gemensamt gymnasiet	0	81 467	81 467
Vuxenutbildning	-42 938	80 465	37 527
Folkhögskolan	-34 822	59 401	24 579
Ungdomsavdelning	-1 370	22 131	20 761
Arbetsliv och etablering	-29 743	58 907	29 164
Wisbygymnasiet	-199 216	225 707	26 491
Resursfördelning	-2 094	245 120	243 026
Summa	-310 182	781 972	471 790

SOCIALNÄMNDEN

Ordförande Håkan Eriksson (S)

Socialförvaltningen

Förvaltningschef: Marica Gardell

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att bidra till goda livsvillkor för människor som vistas på Gotland. Uppdraget innebär att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och stödjande till personer med funktionsnedsättning, barn och ungdomar, personer med missbruk eller beroendeproblematik, personer med behov av ekonomiskt stöd samt våldsutsatta och våldsutövare. Uppdraget innebär även att arbeta hälsofrämjande, förebyggande och stödjande till personer med behov av hemtjänst, särskilt boende och hemsjukvård samt till anhöriga.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap

- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027
- Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027
- Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024–2027
- Andelen nöjda brukare i gruppboendest LSS ska öka årligen under perioden 2024–2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent
- Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	1 814 980
Justering enligt plan	
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	29 183
Indexuppräkningsnetto	26 847
Ramtillskott	11 400
Övriga förändringar/ramjusteringar	-50
Personalkostnadskompensation	32 273
Beslutad driftbudgetram 2026	1 914 633

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2026	Budget 2027
Investeringspott	8 000	8 000
Summa investeringar	8 000	8 000

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Socialförvaltningen gemensamt	-2 825	41 220	38 395
Myndighetsavdelning	-133 356	1 106 499	973 143
Särskilt boende	-2 023	424 113	422 090
Hemtjänst	-227 340	271 938	44 598
Omsorg om personer med funktionsned- sättning	-306 603	337 988	31 385
Hemsjukvård	-6 061	82 268	76 207
Individ- och famil- jeomsorg	-8 363	326 468	318 105
HR-avdelning inklusive resursteam	-8 317	19 027	10 710
Summa	-694 888	2 609 521	1 914 633

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

Ordförande Filip Reinbag (S)

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen

Förvaltningschef: Marie Loob

NÄMNDENS UPPDRAG

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla en god och hälsofrämjande hälso- och sjukvård och tandvård på lika villkor till de som bor och vistas på Gotland. Med hänsyn till den enskildes behov ges vård och behandling som är evidensbaserad och/eller väl beprövad. Den som har det största behovet av vård ska ges företräde.

Nämndens mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2025.

- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- Kostnaden för inhyrd personal ska minska årligen och uppgå till max 5 procent av personalkostnaderna år 2027
- Genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer, ska den genomsnittliga beläggningen i slutenvården vara 85–90 procent
- Andelen som har förtroende för vårdcentralerna på Gotland ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027 och vara högst i landet år 2025
- Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska öka årligen och vara minst i nivå med riket år 2027
- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap

NÄMNDENS INTERNBUDGET tkr

Justerad driftbudget 2025	2 266 823
Justering enligt plan	0
Effektivisering	0
Resursfördelningsmodell	56 600
Indexuppräknig netto	8 540
Ramtillskott	20 400
Övriga förändringar/ramjusteringar	-50
Personalkostnadskompensation	41 616
Beslutad driftbudgetram 2026	2 393 929

INVESTERINGSBUDGET tkr

	Budget 2026	Budget 2027
Investeringspott	40 000	40 000
Lokalinvesteringar	17 000	17 000
Magnetkamera MR		10 000
Endoskopiutrustning	5 000	
Summa investeringar	62 000	67 000

Organisationsnivå	Intäkter (-)	Kostnader (+)	Netto
Förvaltningsledning	-19 920	145 608	125 688
Konkurrens. vårdtjänster	-50 499	413 660	363 161
HSF Övergripande	-404 686	564 552	159 867
Somatisk specialistvård	-135 122	1 595 899	1 460 777
Tandvård	-71 626	78 111	6 485
Primärvård	-172 307	199 530	27 223
Psykiatri	-5 091	144 291	139 200
HabRehab	-5 192	116 721	111 529
Summa	-864 443	3 258 372	2 393 929

REGION GOTLANDS BOLAG

Region Gotland har 3 helägda och 2 delägda bolag som definieras som koncernföretag. Gotlandsmusiken är en stiftelse som ägs till 100 procent av Region Gotland. Ett koncernföretag är ett företag där regionen har betydande inflytande, det vill säga att röstinnehavet i bolaget överstiger 20 procent.

Verksamhet som bedrivs i bolagsform är en del av samma styrningsprocess som verksamhet som bedrivs i förvaltningsform. I styrmodellen finns bolagen med som en självklar del. De prioriteringar och mål som regionfullmäktige beslutar om gäller därmed också de helägda bolagen. Bolagen ska känna till de övergripande styrande dokumenten som regionfullmäktige beslutat om samt verka för att dess intentioner i tillämpliga delar följs och inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer. Bolagen ska löpande och på begäran informera regionstyrelsen om den ekonomiska och verksamhetsmässiga utvecklingen samt andra väsentliga händelser som påverkar bolaget.

AB GOTLANDSHEM

Ordförande: Mats Ågren (S)
VD: Joakim Martell

Gotlandshem är ett helägt bostadsbolag vars verksamhet består av ägande och förvaltning av fastigheter. Bolagets kommunala ändamål är att i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Region Gotland och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Koncernen består, utöver AB Gotlandshem, även av ett helägt dotterbolag, Gotlandshem Värme AB. Gotlandshem Värme levererar för moderbolagets räkning fjärrvärme primärt till moderbolagets fastigheter.

Gotlandshem ansvarar för att inom ramen för en kostnadsmedveten och effektiv förvaltning sträva efter att hålla bostadslägenheter med rimliga hyresnivåer förenat med ett bostadssocialt ansvarstagande och i ett väl underhållet skick. Bolaget ska arbeta för nyproduktion med ett långsiktigt hållbart perspektiv och i takt med de behov som finns

Bolagets mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
- Region Gotlands ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap
- Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024–2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år.
- Öka antalet invånare i ålder 20–64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
- En nyproduktion av minst 300 bostäder ska ha påbörjats under perioden 1 januari 2024 till 31 december 2027, varav minst två projekt ska genomföras utanför Visby. Påbörjad nyproduktion räknas från det att ansökan om bygglov är inlämnad till Region Gotland
- Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa en positiv utveckling av driftnettot

- Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa följsam prognos och plan för att nå en avkastning på totalt kapital om 4 procent och soliditet om minst 25 procent i enlighet med tioårsplanen

Ågardirektiv 2024–2027 – verksamhetens inriktning

Bolaget ska genom bostadsförsörjning främja en hållbar tillväxt över hela regionen och därigenom vara delaktigt i att säkerställa framtida arbetskraft på Gotland.

Bolaget ansvarar för att:

- Tillhandahålla bostäder med huvudsaklig upplåtelseform hyresrätt
- Förvärva, bebygga, förvalta, avyttra och ombilda fastigheter. Sammantaget över en tioårsperiod ska antalet hyresrätter för bolaget öka
- Utveckla goda, trygga och attraktiva bostadsområden och boendemiljöer samt verka för blandade boendeformer och boendekategorier
- Erbjuder en variation av bostäder som möter invånarnas behov avseende exempelvis storlek, standard, hyresnivå, service och läge över hela Gotland med fokus på Visby, serviceorter och skolorter
- Bolaget ska bidra till blandade boendeformer genom att äga fastigheter och erbjuda hyresrätter i Visby innerstad
- I samråd med Region Gotland upplåta och anpassa bostäder för särskilda förturer såsom medicinska och sociala samt för nyanlända. Utöver dessa förturer ska bolaget särskilt uppmärksamma bostadsförsörjningen inom det egna beståndet för följande grupper: Ungdomar som söker sitt första boende, Äldre som efterfrågar anpassade boenden och ökad trygghet för att längre kunna bo kvar i egen lägenhet, Övriga grupper som ägaren särskilt pekar ut
- I samarbete med Region Gotland arbeta med prioriteringar av etableringar då behov uppstår
- Erbjuder hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande
- Att vara en aktiv aktör på marknaden i syfte att förvärva byggbar mark (även av andra markägare än Region Gotland) samt verka för att förtäta i det befintliga beståndet
- Upprätthålla bostadsförmedlingstjänst för det egna beståndet inom regionen och aktivt arbeta för att korta kötiderna samt i dialog med ägaren arbeta med särskilda förturer i kön
- Sträva efter långsiktigt ekologisk hållbarhet och minskad klimatpåverkan

AB GOTLANDSHEM tkr

Budget 2026

Ägarandel 100%

Omsättning 440 839

Resultat efter finansiella poster -34 219

GOTLANDS ENERGI AB

Ordförande: Jens Storm, Vattenfall
VD: Julius Bengtsson

Gotlands Energi AB är ett energiföretag som ägs till 25 procent av Region Gotland och till 75 procent av Vattenfall AB. Verksamheten spänner över hela energiområdet med elnät över hela Gotland, fjärrvärmeverksamhet på de större orterna samt elhandel, bredband/fiber och entreprenadverksamhet. Verksamhet bedrivs genom tre bolag, moderbolaget Gotlands Energi AB och dotterbolagen Gotlands Elförsäljning AB som ansvarar för elförsäljningen och Gotlands Elnät AB som bygger samt underhåller el- och energianläggningar.

GOTLANDS ENERGI AB, GOTLANDS ELNÄT AB OCH GOTLANDS ELFÖRSÄLJNING AB tkr

Budget 2026

Ägarandel 25 %	
Omsättning	1 130 000
Resultat efter finansiella poster	151 000

WISBY STRAND CONGRESS & EVENT GOTLAND AB

Ordförande: Bo Björkman (S)
VD: Joakim Martell

Bolagets uppdrag är att äga och förvalta fastigheter och därmed jämförlig verksamhet. Bolagets enda fastighet är kongresshallen i Visby. Anläggningen är uthyrd till ett privat bolag som helt självständigt ansvarar för den verksamhet som där bedrivs. Bolaget ägs till 100 procent av Region Gotland.

Ägardirektiv

Bolaget ska med iakttagande av kommunala rättsprinciper utföra en effektiv fastighetsförvaltning. Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna. Bolaget ska förvalta fastigheten Kasernen 2 samt upplåta driften av fastigheten Kasernen 2 till extern aktör.

Verksamhetsmålen ska utformas så att de kan jämföras med bolagets prestation över tiden samt med andra jämförbara bolag. Målsättningen med ägandet av fastigheten är att denna ska utgöra ett viktigt verktyg för att utveckla mötesindustrin och möjliggöra fler evenemang på Gotland.

WISBY STRAND CONGRESS & EVENT GOTLAND AB tkr

Budget 2026

Ägarandel 100%	
Omsättning	4 814
Resultat efter finansiella poster	-2 162

GOTLANDS FILMFOND AB (SVB)

Ordförande: Angelica Andersson Fihn, Region Gotland

Ägardirektiv

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunalrättsliga principer stimulera film- och dramaserieproduktion som bidrar till att stärka Gotlands attraktionskraft, skapa intäkter till lokala näringar och ge förutsättningar för fotsparsturism. Bolaget ägs till 100 procent av Region Gotland. Verksamheten har inte som syfte att generera vinst till bolagets ägare.

Bolagets verksamhet ska vara att investera i utvalda film- och dramaserieproduktioner med regional relevans och därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska i sin verksamhet sträva efter bredd, innovationskraft och kvalitet. Jämställdhet, mångfald, ekonomisk och miljömässig hållbarhet ska vägas in i produktionsbesluten.

Bolaget ska i samverkan med ägaren Region Gotland aktivt ta tillvara på de kommunikativa möjligheter som skapas på eftermarknaden av produktion. Detta för att skapa kännedom om och stärka bilden av Gotland som en kreativ och attraktiv plats att besöka, bo, leva och verka på.

Bolagets mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

Under perioden ska:

- Minst en produktion per år ska förläggas på Gotland till följd av bolagets arbete
- Minst ett bolag har fått hjälp med att finansiera utveckling av en presumtiv filmproduktion
- Minst ett belopp motsvarande hela bolagets investering i respektive produktion ska spenderas på Gotland, såsom löner till uppdragstagare som är folkbokförda på Gotland och/eller inköp av varor och tjänster företag med säte på Gotland

GOTLANDS FILMFOND AB (SVB) tkr

Budget 2026

Ägarandel 100%	
Omsättning	3 000
Resultat efter finansiella poster	0

GOTLAND GRÖNT CENTRUM AB

Ordförande: Kjell Norman

VD: Kristina Rådqvist

Bolagets uppdrag är att bedriva utbildnings- och utvecklingsverksamhet kopplad till de gröna näringarna, inklusive skolfjordbruk, restaurang- och konferensverksamhet samt uthyrning av lokaler. Bolaget ska säkerställa tillgången till utbildning och kompetens, driva förändring, utveckling och innovation, bidra till hållbar tillväxt och lönsamhet inom de gröna näringarna och livsmedelssystemet samt samla relevant kompetens i en klusterbildning. På uppdrag av Region Gotland bedriver bolaget naturbruksdelen av gymnasieutbildningen inom naturbruksprogrammet samt flera vuxenutbildningar. Bolaget ägs till 55 procent av Hushållningssällskapet Gotland, 35 procent Region Gotland, Lantbrukarnas riksförbund 5 procent samt Tillväxt Gotland, 5 procent. Bolaget har ett helägt dotterbolag, Matbyrån AB.

Bolagets mål

Följande mål är beslutade av regionfullmäktige och följs upp under 2026.

- Bolaget ska möta behovet av utbildningsplatser inom gymnasie- och vuxenutbildning efter analys och dialog med ägare, huvudmän och intressenter o Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027

- Bolaget ska möta behov av andra kompetensutvecklingsinsatser för det gröna näringslivet utifrån behov och efterfrågan
- Ett utvecklingsinriktat skolfjordbruk möter utbildningens behov och näringsens förväntningar
- Bolaget ska uppfattas som ett föredöme i samtliga hållbarhetsdimensioner (miljömässig, social och ekonomisk)
- Bolaget ska tillsammans med Matbyrån Gotland AB, arbeta med innovation och utvecklingsinsatser inom hela mat- och livsmedelskedjan
- Bolaget ska tillhandahålla mötesplatser och ändamålsenliga lokaler med en hög nyttjandegrad
- Bolaget ska ha en vinstmarginal på minst 1,5% av omsättningen över en löpande femårsperiod
- Bolaget ska ha en stabil soliditet på minst 40% över tid

GOTLAND GRÖNT CENTRUM AB tkr Budget 2026

Ägarandel 35%

Omsättning 50 951

Resultat efter finansiella poster 1 078

DEL 3 ► PLANERINGSFÖRETSÄTTNINGAR

Planeringsföretsättningar är en del i Region Gotlands planeringsprocess. Syftet med planeringsföretsättningar är att ge en gemensam bild av vad respektive nämnd

behöver beakta i verksamhetsplaneringen för kommande år. Planeringsföretsättningar ligger även till grund för den budget och de mål som beslutas för kommande år.

OMVÄRLDENS PÅVERKAN

Region Gotland tar årligen fram en gemensam omvärldsanalys. Syftet med omvärldsanalysen är att skapa samsyn. En samsyn som i sin tur kan leda till samverkan och samhandling inom Region Gotland kring de utmaningar och möjligheter omvärldens förändringstryck medför. Analysen är uppbyggt utifrån ett antal megatrender och konkretiseras i väsentliga slutsatser och rekommendationer.

Klimat och energi

Klimatkrisen fördjupas och flera planetära gränser är överskridna vilket ökar riskerna för samhällen och ekosystem. Globala utsläpp fortsätter att stiga trots internationella miljöavtal. I Sverige drivs omställningen genom elektrifiering, naturrestaurering och fossilfria processer. Under 2024 avslögs förslaget på planerade vindkraftparker i Östersjön. Beslutet påverkar Gotlands framtida elförsörjning och investeringar samtidigt som behovet av stabil el ökar, särskilt för industriell omställning och koldioxidinfångning. Kalk och cementindustrin är Gotlands största utsläppskälla och är en central del för att nå målet om netto noll 2040. Elektrifiering, mer vind och sol samt ett starkare elnät är avgörande men skapar lokala målkonflikter kring mark, naturvärden och attraktivitet. Jordbrukets utsläpp och behovet av anpassning till torka, värme och skyfall kräver ett brett perspektiv i planeringen. Gotlands utmaning är att balansera energiomställning, klimatanpassning och biologisk mångfald samt skapa långsiktiga företsättningar för ett robust och hållbart energisystem i ett föränderligt klimat.

Social sammanhållning

Social sammanhållning bygger på tillit, trygghet, delaktighet och gemenskap men dessa utmanas av ökade klyftor, polarisering och ojämlika livsvillkor. Misstro mot expertis, en växande psykisk ohälsa och sociala spänningar märks även på Gotland. Ensamhet är ett ökande folkhälsoproblem, särskilt bland ungdomar och utsatta grupper. Nästan var femte gotlänning har upplevt kränkningar eller mobbning. Kvinnor, personer med hbtqi identitet och personer med funktionsnedsättning är mer utsatta. Den könsuppdelade arbetsmarknaden och svårigheter för vissa grupper att etablera sig påverkar delaktighet och tillit. Även om trygghet och tillit generellt är högre på Gotland än i riket finns stora skillnader mellan grupper. Kvinnor känner sig oftare otrygga i offentliga miljöer. Det finns också oro kring unga i riskmiljöer och mäns våld mot kvinnor. Hälsoklyftorna är relativt stabila men ojämlikheten i levnadsvillkor består, med särskilda utmaningar kopplade till ohälsosamma vanor, psykisk ohälsa och ensamhet. Nästan hälften av ungdomarna uppger lågt psykiskt välbefinnande. Digitalisering och sociala medier kan stärka gemenskap men också öka polarisering, desinformation och ohälsosamma normer. Om skillnaderna i hälsa, trygghet och inflytande ökar riskerar detta att urholka den sociala tilliten och därmed Gotlands sammanhållning.

Globalisering

Globaliseringen förändras snabbt genom geopolitiska konflikter, teknologisk splittring och ökad protektionism. Handelshinder, brutna leveranskedjor och energikriser har skapat större osäkerhet och lett till ett ökat fokus på självförsörjning inom EU och Sverige. Utvecklingen förstärks av den nya amerikanska politiken efter 2025 och kriget i Ukraina och Gaza. För Gotland innebär detta både risker och möjligheter. Minskad regional självständighet och nya EU satsningar kan försvåra tillgången till utvecklingsmedel och kräver mer samverkan och innovation. Samtidigt ökar behovet av att stärka bioekonomi, självförsörjning och exportinfrastruktur. Gotland är beroende av stabila sjötransporter och marina investeringar, och näringslivet kan påverkas snabbt vid avbrott. Platsvarumärket och en hållbar besöksnäring är viktiga för tillväxt men utmanas av klimatförändringar, militär närvaro och högre resekostnader. Nya produktionsmönster och kortare värdekedjor kan gynna lokal produktion och innovation men Gotlands läge kräver särskild nationell och regional politik. För att möta förändringarna behövs samordnade strategier som utgår från ö-perspektivet och Gotlands unika företsättningar.

Teknologisk utveckling

Den teknologiska utvecklingen förändrar snabbt samhället och skapar både möjligheter och utmaningar. Digitalisering, artificiell intelligens, datadriven innovation och uppkopplad teknik påverkar arbetssätt och vardagsliv. Gotland har flera initiativ inom digitalisering och energiinnovation men utvecklingen är splittrad och behöver en gemensam riktning. Med en samlad strategi kan Gotland bli en föregångare inom digital beredskap, automatiserat beslutsfattande och smarta lösningar. Artificiell intelligens kan effektivisera handläggning och analys men kräver kompetens, data och tydliga etiska ramar. Gotlands litenhet ger möjligheter att testa integrerade digitala lösningar inom energi, transporter, turism och samhällsplanering samtidigt som ö läget kräver robust digital infrastruktur och hög informationssäkerhet. Digital utveckling är också central för beredskap genom sensorer, varningssystem och cyberförsvar. För att lyckas behövs samordning, investeringar och en tydlig vision för ett hållbart och motståndskraftigt digitalt Gotland.

Samhällets beredskap

Det försämrade säkerhetsläget i världen med hybridkrigföring och ökade klimat och hälsohot ställer höga krav på Gotlands beredskap. Som strategiskt nav i Östersjön är ön särskilt utsatt och behöver robusta system, redundans och samordning. Händelser som dricksvattenstörningen 2023 visar behovet av planering och förebyggande arbete. Regeringens beslut om totalförsvaret 2025 till 2030 förstärker både militärt och civilt försvar där Gotland lyfts som ett prioriterat område särskilt inom energi, vård, transporter, kommunikation, livsmedel och räddningstjänst. Civila verksamheter ska klara två veckors drift med egna resurser. Nya lagförslag som NIS två och CER direktivet skärper kraven på beredskap, kontinuitet

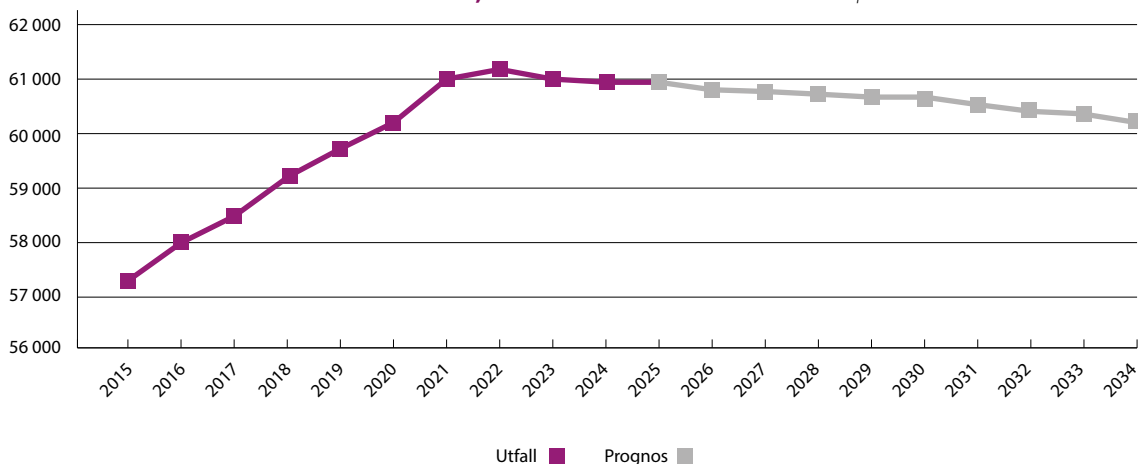
och informationssäkerhet. Gotland behöver stärka ledning, försörjningsberedskap och samverkan med Försvarsmakten, näringslivet och frivilligorganisationer. Samtidigt ökar hot mot demokratiska värden genom desinformation och extremism vilket kräver aktivt arbete med säker kommunikation och tillitsbyggande insatser. Gotlands beredskap måste bygga på helhet, samverkan och gemensamt ansvar.

Demografi och befolkningsutveckling

Under 2024 minskade folkmängden i Region Gotland med 58 personer, från 61 029 till 60 971 invånare. Orsaken till den minskade befolkningen var ett flyttnetto på 201 personer och ett födelsenetto på -256 personer. Årligen framställs en befolkningsprognos för Gotland i syfte att åskådliggöra vilka krav som kommer att ställas på regionen framöver gällande barnomsorg, skola, vård och äldreomsorg. Prognosen ger även underlag till vilka skatteintäkter som kan väntas

framöver. Den senaste befolkningsprognosen avser perioden 2025–2034 och upprättades i mars 2025. Under prognosperioden förväntas folkmängden på Gotland att minska med 508 invånare, från 60 971 till 60 400 personer. Även om befolkningen antalsmässigt kommer att bestå de kommande tio åren så kommer utmaningarna inte att vara de samma då som nu. För att få en bättre uppfattning kring de kommande behoven så behöver man, förutom antalet personer, även ta hänsyn till befolkningens ålder. Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 258 personer per år och födelsenettet -315 personer per år. Totalt ger detta en förändring med -52 personer per år. Antalet inflyttade beräknas bli i genomsnitt 2 717 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 2 459 personer. Antalet barn som föds förväntas vara 424 per år och antalet avlidna skattas till 739 personer. I diagrammet nedan visas den faktiska befolkningsutvecklingen under perioden 2015–2024 samt den prognosticerad befolkningsutveckling för åren 2025–2034.

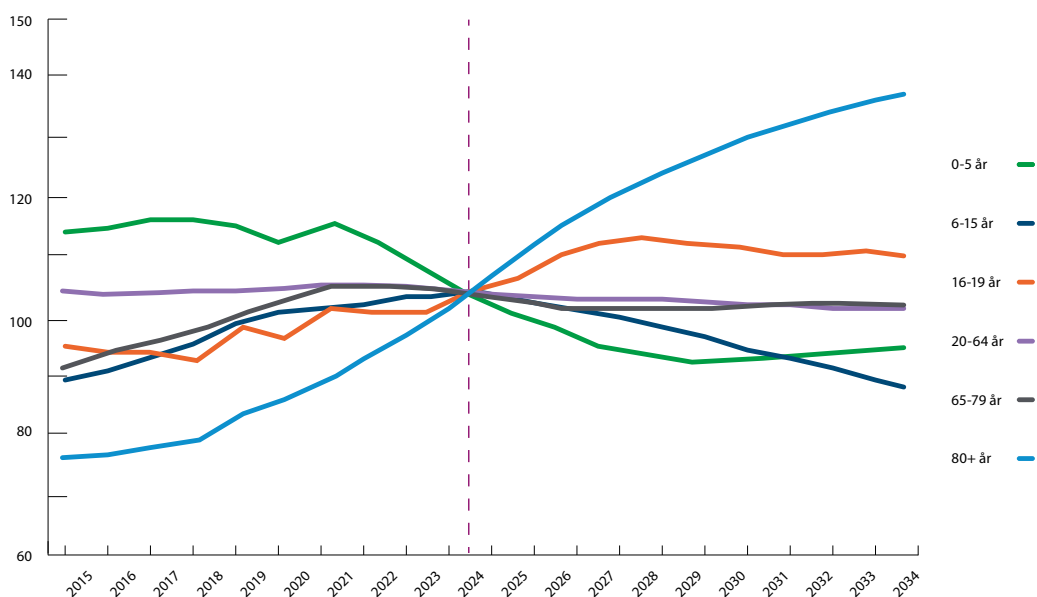
FAKTISK FOLKMÄNGD 2015–2024, PROGNOIS 2025–2034 procent



FÖRÄNDRING AV FOLKMÄNGD PER ÅLDERGRUPP procent

För att underlätta planeringen för Region Gotlands verksamheter delas prognosen in i olika åldersgrupper. Diagrammet nedan visar den procentuella volymförändringar per åldersgrupp med utgångspunkt från årsskiftet 2024/2025 och med en tioårs horisont såväl bakåt som framåt. Samtliga åldersgrupper har vid utgångspunkten index 100. De historiska värdena visar den procentuella förändring som varit och värdena från och med 2025 visar den prognostiserade utveck-

lingen. Här framgår det att åldersgruppen 80+ förväntas ha den största procentuella ökningen på längre sikt. Det framgår även att antalet ungdomar i gymnasieåldern 16–19 år, förväntas öka de kommande åren för att därefter plana ut på en nivå cirka 10% högre än idag. Åldersgrupperna 0–5 år och 6–15 år väntas båda succesivt att minska med cirka 10 respektive 20 procent de kommande tio åren.



Åldersgrupperna representerar regionens planeringsbehov för verksamheterna

SAMHÄLLSEKONOMI OCH SKATTER

Kommentarer från SKR cirkulär oktober 2025 som ligger till grund för bedömningarna inför budget 2026.

Svensk ekonomi befinner sig i en segdragen lågkonjunktur. Den återhämtning som påbörjades under slutet av 2024 fick ett tillfälligt bakslag under våren 2025. Orsaken var den stigande osäkerheten i omvärlden, inte minst kopplad till höjda tullar, som dämpade den ekonomiska aktiviteten både globalt och i Sverige.

Världskonjunkturen antas fortsatt dämpas av handelskrig och geopolitisk oro. Något betydande bidrag till svensk BNP väntas därför inte från utrikeshandeln kommande år. Den konjunkturuppgång som förutsätts präglar den svenska ekonomin kommande år viljar fortsatt på en förstärkning av inhemsk efterfrågan. Utfallsdata visar att hushållens konsumtion börjat öka och framåtblickande indikatorer tyder på att hushållen sakta blir mer optimistiska om framtiden. Stigande reallöner, lägre räntekostnader och en expansiv finanspolitik, i och med förslagen i regeringens budgetproposition för 2026, pekar mot en tydlig potential för en återhämtning av hushållens konsumtion.

Den offentliga konsumtionen ökar relativt mycket nästa år och kommer fortsätta göra det kommande år, vilket drivs på av utbyggnaden av det militära och civila försvaret. Det är

främst den statliga konsumtionen som ökar medan den kommunala konsumtionen utvecklas svagt kommande år, främst till följd av den svaga demografiska utvecklingen.

Lågkonjunkturen fortsätter att präglar arbetsmarknaden 2025. Den låga takten i produktionen innebär att antalet arbetade timmar minskar i år, likt förra året, och sysselsättningen blir i det närmaste oförändrad. I takt med en allt högre BNP-tillväxt kommer sysselsättningen börja öka nästa år. Men framför allt kommer produktiviteten stärkas. Under 2027 återhämtar sig arbetsmarknaden allt snabbare vilket märks i form av fler arbetade timmar, allt fler sysselsatta och en arbetslöshet som faller allt snabbare.

Förslagen på sänkt moms på livsmedel och sänkt elskatt som lades fram i regeringens budgetproposition för 2026 bidrar till att sänka prisnivån vilket dämpar inflationen. Inflationen blir sedan högre 2028 när den tillfälliga moms-sänkningen på livsmedel återtas. Detta innebär en något mer ryckig inflationsbana kommande år även enligt KPI-mättet, vilket påverkar ökningen av prisbasbeloppet som kommer vara låg 2026 och 2027 men ovanligt hög 2029.

NYCKELTAL FÖR DEN SVENSKA EKONOMIN

procentuell förändring

Nämnderna	2024	2025	2026	2027	2028
BNP (kalenderkorrigerat)	0,8	1,1	2,7	2,6	2,0
Arbetade timmar (kalenderkorrigerat)	-0,3	-0,2	1,0	1,3	0,8
Lönesumma	3,8	3,7	4,9	5,0	4,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	4,1	3,7	3,5	3,5	3,5
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	8,4	8,9	8,4	7,8	7,6
Inflation, KPIF	1,9	2,6	1,4	1,8	2,7
Inflation, KPI, juni	2,6	0,7	0,4	2,1	3,2
Styrränta, värde vid årets slut	2,75	1,75	1,75	2,0	2,25

Nyckeltal för den svenska ekonomin, procentuell förändring om inte annat anges.

Källa: Sverige Kommuner och Regioner

Skatteunderlagets utveckling

Uppgifter från Skatteverket gällande lönesummor för 2025 indikerar en svag ökning av skatteunderlaget under det första halvåret, ungefär i linje med det andra halvåret 2024. Lönesumman för juni månad jämfört med ett år tidigare visar en ökningstakt som understiger 3 procent, vilket är oväntat svagt. En minskning av antalet arbetade timmar under det första halvåret bidrar till den svaga ökningen av lönesumman, men även timlöneutvecklingen (enligt KL-statistiken) har bromsat in.

SKR:s sammantagna bedömning är att skatteunderlagets ökningstakt 2025 blir starkare än 2024 samt att den underliggande utvecklingen ligger nära ett historiskt genomsnitt.

Det relativt svaga bidraget från lönesumman kompenseras till viss del av högre pensioner, vilket är en följd av ökningen av inkomst- och prisbasbeloppet. Den konjunkturuppgång som förutses 2026 och 2027, bland annat till följd av en mer expansiv ekonomisk politik, ökar efterfrågan på arbetskraft och bidrar till att antalet arbetade timmar stiger igen båda

åren. Som genomsnitt för perioden 2025–2029 beräknas det underliggande skatteunderlaget öka med 4,3 procent per år, något lägre än den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2015–2024 (4,5 procent).

Kommunsektorns sammanvägda priser för verksamhetskostnaderna ökar knappt 2025, vilket förklaras av pensionskostnadernas minskning som beror på inkomst- och prisbasbeloppens utveckling. I genomsnitt väntas verksamhetskostnaderna öka med 2,9 procent per år 2026–2029.

Den låga prisökningen 2025 ger en stor real ökning av skatteunderlaget, efter två år av real nedgång. I genomsnitt ökar skatteunderlaget i reala termer med 1,4 procent 2026–2029. Den underliggande ökningen är dock något starkare, då skatteförändringar drar ner det faktiska skatteunderlaget. Stora kostnadsökningar 2023 och 2024 har dock urholkat kommunsektorns köpkraft varaktigt.

SKATTEUNDERLAG SAMT BERÄKNAD REAL UTVECKLING

procentuell förändring

Nämnderna	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	3,4	3,8	4,2	4,5	4,1
Regelförändringar	-0,2	-0,3	-0,5	0,0	0,0
Underliggande skatteunderlag	3,6	4,1	4,7	4,5	4,1
Prisutveckling	4,6	0,1	2,3	2,6	3,8
Realt skatteunderlag	-0,9	4,0	2,3	1,9	0,2

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner

Resultatutjämningsreserv

Det överordnade kravet i regelverket för den ekonomiska förvaltningen är kravet på vad som i varje given situation kan betraktas som en god ekonomisk hushållning. Som en del i detta övergripande mål får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med resultatutjämningsreserven är att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Detta för att tillfälligt dämpa effekterna och få tid till anpassning istället för att tvingas till nedskärningar, som med hänsyn till långsiktiga faktorer, inte är motiverade.

I förarbetena till reglerna om RUR anger regeringen att det är möjligt att på ett ansvarsfullt sätt reservera en del av överskottet i goda tider för att kunna använda medlen och täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur. Införandet av reserverna ansågs vidare som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning som kommuner och regioner ska ha i sin verksamhet. Regelverket har nu ändrats och medel från RUR för disponeras

fram till 2033. Från 2024 finns i stället möjlighet att reservera medel i en resultatreserv (RER) som är mer flexibel att använda.

En grundförutsättning för att disponera medel från RUR är att de används för att täcka ett negativt balanskravsresultat som uppstår till följd av en lågkonjunktur. De närmare reglerna för disponering framgår av regionens egna riktlinjer för RUR.

SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur som bottnade 2024. Kommunsektorn har drabbats genom en låg ökning av skatteunderlaget. Dessutom urholkas köpkraften varaktigt av den högre prisnivån.

Disponering av RUR innebär i praktiken att det egna kapitalet minskar och därigenom försämras kommunens/regionens ekonomiska ställning. Region Gotland har reserverat medel till resultatutjämningsreserven vid fyra tillfällen och nyttjat den vid två tillfällen. Resultatutjämningsreserven för Region Gotland uppgick vid bokslutet 2024 till 161 mnkr.

RIKETS UNDERLIGGANDE SKATTEUNDERLAGSUTVECKLING

procentuell förändring

	2024	2025	2026	2027	2028
Genomsnitt 10 år	4,5	4,5	4,4	4,4	4,4
Årlig ökning	3,6	4,1	4,7	4,5	4,1
Differens	-0,8	-0,4	0,2	0,1	-0,3

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner

KOMMUNALEKONOMISK UTJÄMNING

Utjämningsystemets syfte är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommuner och regioner. Det innebär att invånare ska få likvärdig service även om kommuner och regioners förutsättningar skiljer sig åt, till exempel i skattekraft eller demografi. Systemet gäller lagstadgad verksamhet, inte frivillig. Utjämningsystemet består av fem delar: inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringspost.

I juli 2024 presenterades ett nytt förslag till både inkomst- och kostnadsutjämnning. Förslaget bereds för närvarande av regeringen. Region Gotland stödjer i huvudsak förslaget. Förändringarna som föreslås uppnår i högre grad syftet med systemet men samtidigt konstateras att inte heller det nya systemet helt förmår att kompensera för de merkostnader som följer av Gotlands ö-läge.

Inkomstutjämnning

Inkomstutjämnningen syftar till att jämna ut skattekraften mellan kommuner/regioner. Om skattekraften understiger 115 procent av rikets genomsnitt får kommunen/regionen ett bidrag från staten. Ligger man över den nivån betalar man en avgift. Storleken på avgiften eller bidraget beror på hur mycket skattekraften avviker från garantinivån och på den skattesats som används vid inkomstutjämningsberäkningen.

I beräkningen används inte kommunens eller regionens egen skattesats, utan en skattesats som beslutas av riksdagen. Enskilda kommuner och regioner kan därmed inte påverka sitt utfall. Det är för närvarande 15 kommuner och en region i landet som betalar en avgift, övriga får ett bidrag.

Region Gotlands bidrag uppgår preliminärt till cirka 1,5 miljarder kronor 2026.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan kommuner och regioner. Systemet ska inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald servicenivå, avgiftsättning eller effektivitet. Grundtanken är att alla kommuner och regioner ska ha samma ekonomiska förutsättningar för grunduppdraget. I kostnadsutjämningsystemet finns ett flertal delmodeller. För varje delmodell beräknas en standardkostnad. Standardkostnaderna summeras till en strukturkostnad för varje kommun och region. Kommuner och regioner som har en lägre strukturkostnad än genomsnittet får betala en avgift och de kommuner och regioner som har en högre strukturkostnad får ett bidrag.

Kostnadsutjämningsystemet för kommuner består för närvarande av totalt tio delmodeller, medan det för regionerna finns fyra. Eftersom Region Gotland är både region och kommun påverkas regionen av båda systemen. I kommunsystemet betalar Region Gotland år 2026 preliminärt en avgift på 1 772 kr per invånare vilket motsvarar 108 mnkr. Gotland anses alltså ha gynnsammare förutsättningar för kommunal verksamhet jämfört med genomsnittet i riket. Men i regionsystemet får Region Gotland ett bidrag på 3 766 kr per invånare vilket motsvarar 230 mnkr.

REGION GOTLANDS SKATTEINTÄKTER OCH BIDRAG

Region Gotlands ekonomi har under 2025 förbättrats jämfört med tidigare år, även om målet om god ekonomisk hushållning ännu inte är helt uppnått. De betydande underskott från nämndernas verksamheter under åren 2023 och 2024 har nu åtgärdats och för innevarande år prognostiseras ett överskott, där nämnderna visar på en positiv prognos om 4 miljoner kronor vid delår 2. Det är positivt att nämnderna som helhet förväntas uppnå balans och därmed klara sina budgetramar. Det finns trots den positiva prognosen, en underliggande obalans mellan verksamhet och ekonomi. Orsakerna till förbättringen i årets prognos är främst stora tillfälliga riktade statsbidrag. Eftersom dessa statsbidrag inte är permanenta är det mycket angeläget att nämnderna fortsätter att anpassa verksamheten efter beslutad budget.

Som Sveriges enda ö-region står Gotland inför unika utmaningar som kräver skräddarsydda lösningar, då det geografiska läget innebär högre kostnader än andra regioner. Detta sätter press på förmågan att upprätthålla välfärdsuppdraget, särskilt inom hälso- och sjukvården. Regionerna har dessutom en svagare ekonomi i grunden än kommunerna. Ett skäl är att förväntningarna och trycket på sjukvården ständigt ökar. Det är också svårt att hålla tillbaka kostnaderna för sjukvården i takt med att nya dyra läkemedel och behandlingsmetoder utvecklas.

Det budgeterade resultatet för Region Gotland 2026 är 52 miljoner kronor. För att resultatet ska landa på den nivå krävs att nämndernas budgetar inte överskrider. I resultatplanen beräknas därefter det budgeterade resultatet för 2027 till -9 miljoner kronor och för 2028 till -86 miljoner kronor. De kommande åren finns även stora investeringsbehov. Låneskulden ökar nu snabbt och för att ha råd att investera som planeras behöver resultatnivåerna ligga på minst 2 procent, cirka 150 mnkr. Under åren 2027–2029 har Regionfullmäktige beslutat om en investeringsram som uppgår till 550 mnkr per år. Nämndernas förmåga att anpassa verksamheten till den beslutade budgeten 2026 blir avgörande för den ekonomiska ställningen framåt så att Region Gotland uppnår sina mål gällande god ekonomisk hushållning.

Strukturbidrag och regleringspost

Ett statligt finansierat strukturbidrag finns vid sidan av det ordinarie utjämningsystemet. Strukturbidraget betalas ut med ett belopp som motsvarar utfallet av vissa delar av tidigare kostnadsutjämning som ansågs vara av regionalpolitisk karaktär. Vidare tillämpas regleringsavgifter och regleringsbidrag för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn, och dels för att kunna upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna i inkomstutjämnningen. Region Gotland får 2026 preliminärt 167 mnkr i strukturbidrag och 201 mnkr i regleringsbidrag.

Fastighetsavgift

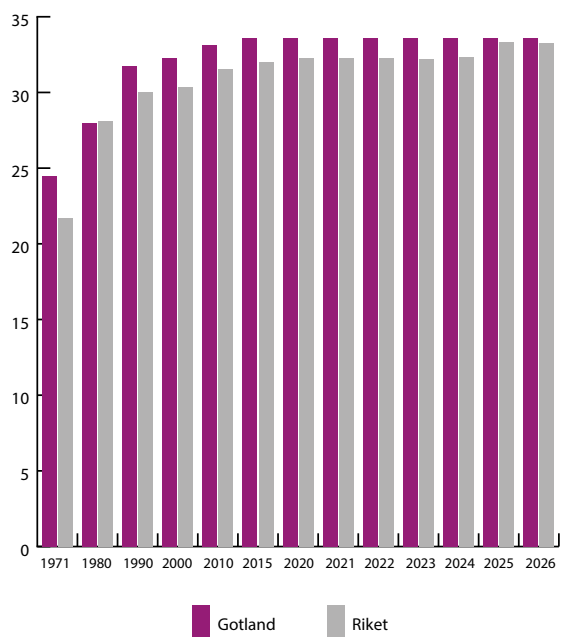
Region Gotlands intäkter från fastighetsavgifter uppgår enligt den slutliga taxeringen 2023 till 196 mnkr. Den slutliga taxeringen för 2024 presenteras 30 december 2025 och väntas uppgå till 218 mnkr. År 2025 och 2026 prognostiseras intäkten från fastighetsavgiften till 231 respektive 234 mnkr. Fastighetsavgiften styrs av inkomstbasbeloppet som fastställs i november året innan den börjar gälla.

Kommunal skattesats

Den totala kommunala skattesatsen består av två delar, kommunal skattesats och skattesats till regioner. Den totala skattesatsen för Region Gotland uppgår för år 2026 till 33,60 procent (=procent av skatteunderlaget). Skattesatsen har legat på samma nivå sedan 2015.

Den genomsnittliga kommunala (kommunalskatt och regiononskatt) utdebiteringen i Sverige 2026 är 33,30 procent, det är 0,01 procentenheter eller 1 öre högre än förra året. Utdebiteringen för Gotland är 0,91 procentenheter högre än genomsnittet i riket. År 2026 har 144 (av 290) kommuner högre total utdebitering än Gotland. Om skattesatsen höjs med 1,00 procentenheter (till 34,60) ökar skatteintäkterna med cirka 150 mnkr.

I nedanstående diagram visas utvecklingen av den totala kommunala skattesatsen i Region Gotland och riket för åren 1971–2025. Den totala kommunala skattesatsen 2026 varierar mellan kommunerna inom intervallet 28,93–35,65 procent.



SKATTEINTÄKTER 2026–2028

I tabellen nedan redovisas skatteintäkter och generella bidrag 2026–2028 för Region Gotland baserad på SKR:s prognos från 3:e oktober 2025.

Någon justering av skatteintäkterna på grund av befolkningsutvecklingen har inte gjorts i budgeten.

SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA BIDRAG 2026–2028

mnkr

	2024	2026	2027
Egna skatteintäkter (33,60 procent)	5 195	5 397	5 608
Befolkningsutveckling	0	0	0
Summa	5 195	5 397	5 608
Bidrag			
Kommun			
Inkomstutjämning	1 011	1 052	1 096
Kostnadsutjämning	-108	-108	-108
Strukturbidrag	80	80	80
Reglering	171	156	144
Summa	1 154	1 180	1 212
Region			
Inkomstutjämning	480	496	514
Kostnadsutjämning	229	233	243
Strukturbidrag	87	86	86
Reglering	29	17	7
Summa	825	832	850
LSS	19	19	20
Fastighetsavgift	234	234	234
Totalt	7 405	7 662	7 924

Skatteintäkter i relation till antal kommuninvånare

Skatteintäkter och utjämningsbidrag påverkas i hög grad av antalet kommuninvånare. Om det gäller ett större antal personer där åldrarna varierar är det rimligt att anta att intäktsförändringen per person är densamma som genomsnittet av skatteintäkter och statsbidrag per invånare det vill säga cirka 117 tkr per invånare för Gotland (2025). I skatteunderlagsprognoserna förutsätts normalt att befolkningen förändras som för riket i genomsnitt.

Befolkningsutvecklingen för riket enligt SCB:s prognos från april 2025 beräknas uppgå till 0,3 procent per år under perioden 2026 till 2028. För Gotland är prognosen (Statisticon mars 2025) att befolkningen ska minska med cirka 37 invånare per år. Det motsvarar en minskning med cirka 4 mnkr per år i minskade intäkter från kommunalskatt, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. Befolkningsutvecklingen fram till 1 nov 2024 (nov–nov) visar på en minskning med 0,1 procent eller 68 personer vilket är lägre än prognosen från mars och även lägre än rikets befolkningsökning på 0,2 procent. Det innebär att skatteintäkter och utjämningsbidrag blir lägre än prognostiserat för 2026. En befolkningsminskning med 68 personer innebär ca 8 mnkr i lägre intäkter.

Naturligtvis påverkas även kostnadssidan i regionens budget vid en sådan utveckling, men inte nödvändigtvis i samma takt. Fördelningen i åldrar är det som framförallt påverkar regionens kostnader, fler äldre och yngre påverkar i betydligt högre grad än om ökningen i huvudsak består av personer i arbetsför ålder. I dagsläget ser den demografiska utvecklingen för Gotland ut så som att det blir fler äldre i åldersgruppen 80+ och fler ungdomar i gymnasieåldern, medan åldersgrupperna 0–15 år och 20–64 minskar.

Utvecklingen av den kommunala konsumtionen kontrolleras delvis av staten genom bidraget till kommunalekonomisk utjämning. Kommunerna och regionerna är beroende av staten i varierande grad. Kommuner och regioner med höga strukturkostnader och låg skattekraft är mest beroende av att

bidragsnivåerna hålls uppe. Gotland är för närvarande en av dessa regioner.

Gotland är Sveriges mest företagsamma region och har näst störst andel kvinnor som driver företag. Gotland har dock låg bruttoregionprodukt (BRP) och låga inkomster jämfört med andra regioner, vilket ger lägre skattekraft och sämre förutsättningar för välfärd. BRP är värdet av all produktion av varor och tjänster i en region.

För 2024 uppgår BRP för riket preliminärt till 600 000 kr per invånare (2023: 583 000 kr per invånare). BRP per invånare för Gotland uppgår preliminärt år 2024 till 76 procent av genomsnittet för riket (2023: 78 procent av genomsnittet för riket). Endast tre län ligger över riksgenomsnittet år 2020; Stockholm, Västra Götaland och Norrbotten. För 2024 beräknas BRP för riket öka med preliminärt 0,9 procent. Gotlands BRP prognostiseras minska med preliminärt 2,9 procent.

Beskattningsåret 2025 uppgick skattekraften (skatteunderlaget per invånare) för Gotland till cirka 83 procent av medelskatte kraften för riket. Om skatteintäkterna är kända så kan skatteintäkterna och statsbidragen beräknas för alternativa antaganden. Om skattekraften ökar till 100 procent av medelskatte kraften så ökar summan av skatteintäkter och bidrag. Det förutsätter att nuvarande utjämningsystem och utdebitering inte ändras.

Således finns goda incitament för Gotland i nuvarande system att öka såväl invånarantal som BRP.

Beskattningsåret 2025 har 104 (av 290) kommuner lägre skattekraft än Gotland. Skattekraften för Gotland 2025 uppgår till 227 tkr (2024: 217 tkr). I riket varierar skattekraften 2025 mellan 194 och 496 tkr. Under de senare åren har skillnaden mellan lägsta och högsta skattekraft ökat. Det finns också stora variationer mellan kommunerna i förändringen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten. Man kan konstatera att klyftorna växer mellan kommunerna avseende ekonomiska förutsättningar. Utvecklingen beror i huvudsak på skillnader avseende demografi och inkomstnivåer mellan kommunerna.

DEL 4 ► EKONOMISK ÖVERSIKT

DRIFTBUDGET

Region Gotland använder sig av ett sätt att fördela budget som både omfattar resursfördelningsmodeller, ramtillskott och besparingar (både riktade och generella). Resursfördelningsmodeller som tar hänsyn till volymförändringar finns för förskola, grundskola, gymnasieskola samt äldreomsorg. Verksamheten som bedrivs inom hälso- och sjukvårdsnämnden omfattas av en annan typ av resursfördelningsmodell som bygger på ett antagande om en medicinskteknisk utveckling motsvarande 2,5 procent per år vilket för 2026 innebär ett resurstillskott på 56,6 miljoner kronor.

Nämnderna får under förutsättning att ekonomiskt utrymme finns kompensation för externa avtal, förändrade internhyror, andra interna prisförändringar samt personalkostnadskompensation. Externa avtal är ett samlingsnamn för de avtal som finns med externa utförare där man kommit överens om en viss indexuppräknings per år.

Utöver ovanstående fördelningar kan nämnderna äska om ytterligare medel utifrån en egen analys av vilka behov och satsningar som behöver göras framåt. Generella och riktade besparingar kan också förekomma utifrån det ekonomiska läget.

Statsbidrag som finns utöver de generella statsbidragen och som hanteras av enskilda nämnder, tillfaller nämnden direkt. Det finns väldigt många olika riktade statsbidrag som beslutas av riksdagen, vissa bidrag måste sökas och vissa tillfaller regionen enligt fastställd fördelning.

Nämndernas budgetramar för år 2026 är 7 307 mnkr (utgår ifrån 2025 års justerade budget som är totalt 6 930 mnkr). Till år 2026 har regionfullmäktige beslutat om ökningar med totalt 377 mnkr vilket motsvarar 5,4 procent.

Resursfördelningsmodeller

Resursfördelningsmodellen för förskola och grundskola medför ett avdrag för barn och utbildningsnämnden på 25,4 mnkr till följd av färre barn. Modellen för gymnasieskola ger ett tillskott till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden på 20,4 mnkr. Hälso- och sjukvårdsnämnden får ett tillskott på 56,6 mnkr. Äldreomsorgsmodellen ger ett tillskott till socialnämnden på 29,2 mnkr.

Indexuppräknings

Nämnderna kompenseras för prisökningar via externa avtal med 70,5 mnkr. Internhyran ska enligt beslut höjas 2026 med 3,6 procent vilket motsvarar 16,2 mnkr. Resultatenheten mätid inom regionstyrelseförvaltningen kommer att höja sina priser motsvarande 5,4 mnkr och inom teknikförvaltningen höjs försörjningsavdelningens priser med 3,6 mnkr. Nämnderna kompenseras med motsvarande belopp utifrån köpt volym.

INDEXUPPRÄKNING

tkr

Nämnd/styrelse	Internpriser RSF	Internpriser TKF	Internhyra	Externa avtal	Driftkostnader exploatering
Regionstyrelsen	455	-104	2 155	3 748	0
Miljö- och byggnämnden	0	-62	193	0	0
Tekniska nämnden	0	2 524	488	4 550	1 100
Barn- och utbildningsnämnden	3 067	614	3 910	9 291	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	469	62	1 895	800	
Socialnämnden	1 107	-10	3 450	22 300	
Hälso- och sjukvårdsnämnden	302	597	4 090	3 551	
Politikerorganisationen		-21	19		
Summa	5 400	3 600	16 200	44 240	1 100

Personalkostnadskompensation tkr

Personalkostnadsökningar har budgeterats till 130 mnkr.

Nämnd/styrelse	Summa
Regionstyrelsen – RSF*	9 387
RS - Räddningstjänsten	1 578
Tekniska nämnden*	2 652
Miljö- och byggnämnden	3 282
Barn- och utbildningsnämnden	29 647
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8 865
Socialnämnden	32 273
Hälso- och sjukvårdsnämnden	41 616
Politikerorganisationen	700
Summa	130 000

*De verksamheter som inte är anslagsfinansierade (delar av teknikförvaltningen samt delar av regionstyrelse-förvaltningen) kompenseras via möjligheten att höja intäkterna och återfinns inte i denna fördelning av budgetmedel.

Ramtillskott

2026 har ramtillskott på 110,7 mnkr tillförts nämnderna. De största satsningarna berör barn, unga och äldre samt förebyggande och hälsofrämjande arbete. Hälso- och sjukvården tillförs 20,4 mnkr för nytt journalsystem och hyra för havspaviljongen. Socialnämnden tillförs 11,4 mnkr för avhopparverksamhet och stödboende för skadligt bruk och beroende. Barn- och utbildningsnämnden tillförs 25,8 mnkr för förstärkning till anpassad skola, elevhälsa och generell statsbidrag för satsning på skolbiblioteken. Regionstyrelseförvaltningen tilldelas 22,7 mnkr för att bland annat förstärka arbetet med IT-säkerhet, AI och implementering av nya stöd-system. För att öka trycket på arbetet med att utveckla och färdigställa mark för bostäder satsas 7,7 miljoner kronor som delas mellan miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden. Övriga ramtillskott handlar bland annat om att stärka

arbetet för att sänka halterna av PM10, tillsätta en friluftssamordnare, tillfälliga driftsbidrag till Hemse och Slite ishall och förprojektering av konstmuseet.

Specificering av samtliga ramtillskott finns på sidan 49–50 Ramberäkningar 2026 per nämnd.

Kapitalkostnader

Enligt Region Gotlands regelverk för kompensation av kapitalkostnader har varje nämnd eget ansvar för att säkra att nämndens kommande avskrivningar och internräntekostnader ryms inom den budget som är beslutad.

Nämndernas kapitalkostnadsbudget för skattefinansierad verksamhet är fastslagen enligt tabell nedan. Kostnaderna för framtida investeringar ska rymmas inom den här nivån. Beloppet för internränta är beräknad på en ränta på 2,5 procent.

BESLUTAD KAPITALKOSTNADSBUDGET PER NÄMND

tkr

Fördelning per nämnd	Avskrivning	Internränta (2,5%)	Kapitalkostnadsbudget 2026
Regionstyrelsen	24 833	3 247	28 081
Miljö- och byggnämnden	1 289	2 658	3 947
Teknisk nämnden	39 887	13 499	53 386
Barn- och utbildningsnämnden	15 300	1 875	17 175
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	5 210	650	5 860
Socialnämnden	3 600	375	3 975
Hälso- och sjukvårdsnämnden	22 800	2 250	25 050
Totalt anslagsfinansierad verksamhet	112 919	24 554	137 473

*Räddningstjänsten omorganiserades 250101 och blev en del av regionstyrelseförvaltningen vilket återspeglas i kapitalkostnadsbudgeten 2026

Investeringar

Den totala investeringsbudgeten för 2026 uppgår till 869 mnkr varav de skattefinansierade investeringarna uppgår till 528 mnkr, avgiftsfinansierade investeringarna uppgår till 341 mnkr och strategiska investeringar 147 mnkr.

2027 är den totala investeringsbudgeten 926 mnkr varav 566 mnkr är skattefinansierade investeringar och 359 mnkr avgiftsfinansierade investeringar. Fullmäktige har tagit beslut om investeringsram på 550 mnkr per år under perioden

2027–2029. Det innebär att kraftiga prioriteringar behöver göras då flera stora projekt planeras den här perioden. Strategiska investeringar uppgår till 62 mnkr.

Investeringsbudgeten för hela perioden 2026–2030 uppgår till 5 088 mnkr varav den skattefinansierade delen på 2 771 mnkr. Investeringarna i skattefinansierad verksamhet ska egenfinansieras, alltså vara i nivå med resultat, avskrivningar, avsättningar och eventuella investeringsinkomster.

INVESTERINGSBUDGET 2026 – 2027 OCH PLAN 2028–2030 FÖRDELAD PER NÄMND/FÖRVALTNING *tkr*

Nämnd/ Förvaltning	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Totalt 2026–2030
RS/RSF	199 500	121 700	162 500	98 200	90 000	671 900
MBN/SBF	500	500	500	500	500	2 500
TN/TKF	550 950	560 350	579 350	535 150	611 250	2 837 050
BUN/UAF	36 000	126 000	78 000	21 700	19 000	280 700
GVN/UAF	12 000	42 000	43 000	38 000	8 000	143 000
SON/SOF	8 000	8 000	188 000	188 000	8 000	400 000
HSN/HSF	62 000	67 000	100 000	459 000	65 000	753 000
Totalt	868 950	925 550	1 151 350	1 340 550	801 750	5 088 150
varav skattefinansierad	528 000	566 400	792 200	1 014 400	417 500	2 771 150
varav avgiftsfinansierad	340 950	359 150	359 150	326 150	384 250	1 555 000
varav strategiska investeringar	147 000	62 000	0	0	0	209 000

Större investeringar 2026 och 2027

Under 2026–2027 är det budgeterat 490 mnkr för investeringar i lokaler/fastigheter, varav 227 mnkr avser teknikförvaltningens fastighetsägaransvar. Bland fastighetsinvesteringarna finns avsatt 59 mnkr för anpassad grundskola och 35 mnkr för vuxenutbildningen. I budgeten finns avsatta medel för ett nytt badhus, 2026 finns 147 mnkr och 2027 finns 62 mnkr.

Stora investeringar inom vatten- och avloppsverksamheten på nästan 500 mnkr för perioden är framför allt reinvesteringar samt arbetet med Visby vattenförsörjning. För 2026 så är det budgeterat 110 mnkr för avfallsverksamheten. Budgeten för mark- och stadsmiljö, gator och vägar ligger på 105 mnkr för perioden. Investeringsbudgeten för IT-investeringarna i gemensam infrastruktur är 54 mnkr under 2026–2027.

INVESTERINGSBUDGET FÖRDELAD PÅ INVESTERINGSGRUPP 2026–2030 *tkr*

Investeringsgrupp	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Totalt 2026–2030
Investeringspotter	102 000	103 000	112 500	115 200	123 500	556 200
Fastighetsägaransvar	105 000	122 000	142 000	142 000	152 000	663 000
Lokalinvesteringar	91 500	171 500	320 000	642 000	38 000	1 263 000
Gemensam IT infrastruktur	32 000	22 000	22 000	32 000	37 000	145 000
Hamn	15 600	18 000	62 000	68 500	95 000	259 100
Mark- o stadsmiljö, gator/ vägar	44 000	61 200	63 200	52 000	52 000	272 400
Särskilda projekt	5 000	10 000	40 000	14 000	15 000	84 000
VA	206 300	284 500	270 500	211 000	269 100	1 215 000
Avfall	109 650	27 650	150	150	10 150	147 750
Strategisk, badhus	147 000	62 000	0	0	0	209 000
Totalt	868 950	925 550	1 151 350	1 340 550	801 750	5 088 150

Investeringar per nämnd och större projekt redovisas i mer detalj i avsnitt ekonomisk översikt, Investeringsbudget 2026–2027 samt plan 2028–2030. Perioden 2028–2030 ska ses

som en plan, varje enskilt år kommer att beredas så att nämndernas äskande ställs i relation till pågående projekt, ekonomiskt utrymme och uppsatta mål.

Finansiering av verksamhet och investeringar

Skatteintäkter, bidrag och årets resultat

Kommunalskatteintäkterna, utjämningsbidragen och de generella statsbidragen är de största inkomstkällorna för regionen. De utgör tillsammans cirka 75 procent av de totala intäkterna. Övriga intäkter består i huvudsak av riktade statsbidrag, taxor och avgifter.

Skatteintäkter och utjämningsbidrag påverkas i hög grad av hur skatteunderlaget och befolkningen utvecklas. Skatteunderlagets utveckling beror i sin tur på hur den ekonomiska tillväxten utvecklas. Taxor och avgifter styrs bland annat av regler om självkostnad och maxtaxa inom barnomsorg och äldreomsorg. Sammantaget innebär det att regionen har begränsade möjligheter att öka sin intäktssida. Utvecklingen av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag sätter därmed i hög grad ramarna för den verksamhet som kan bedrivas och finansieras.

I sin prognos för den samhällsekonomiska utvecklingen från oktober bedömer SKR att skatteunderlaget ökar med

4,2 procent 2026 för att sedan öka med 4,5 procent 2027 och sedan 4,1 procent 2028. Den genomsnittliga årliga ökningen av skatteunderlaget de senaste tio åren ligger på 4,5 procent.

Regionens egna skatteintäkter beräknas enligt SKR:s prognos uppgå till 5 173 mnkr för 2026, en ökning med 186 mnkr (3,7 procent) jämfört med beräknat utfall för 2025. För 2027 och 2028 beräknas de egna skatteintäkterna öka årligen med 224 mnkr (4,3 procent) respektive 211 mnkr (3,9 procent).

Den budgeterade utvecklingen av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag bygger på prognoser som kan ändras både i positiv och i negativ riktning. Skatteintäkterna är preliminära och varje år görs en avräkning som blir känd först under innevarande år. En avvikelse på 1 procent påverkar resultatet med cirka 50 mnkr. Det innebär att en negativ slutavräkning behöver kunna hanteras inom det budgeterade resultatet för det aktuella året.

Det finansiella målet för årets resultat är 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. Det innebär att det budgeterade resultatet behöver ligga på cirka 148–158 mnkr. Det finansiella målet kommer inte att uppnås 2026–2028 baserat på den beslutade resultatplanen.

ÅRETS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL SKATTEINTÄKTER OCH BIDRAGSINTÄKTER 2024–2028 *mnkr*

	Bokslut 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Skatteintäkter	4 806	4 987	5 173	5 397	5 608
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	2 057	2 112	2 232	2 265	2 316
Årets resultat	-186	55	52	-9	-86
Årets resultat / skatteintäkter och bidrag, procent	-2,7	0,8	0,7	-0,1	-1,1

Finansiering av investeringar

Investeringarna finansieras i första hand genom det utrymme som skapas av årets resultat, avskrivningar, avsättningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån.

Investeringsbudgeten för 2026 uppgår totalt till 869 mnkr varav 675 mnkr avser skattefinansierad verksamhet och 194 mnkr avser taxefinansierad verksamhet. Förutom budgeten för kommande år kommer nämnderna att begära kompletteringsbudget för investeringar som är framskjutna eller oavslutade. Det kan innebära en totalbudget på cirka 1 500 mnkr för 2026 vilket är mycket högt. Ofta blir det förseningar i de planerade investeringsprojekten varför utfallet vanligtvis hamnar på betydligt lägre nivåer.

Självfinansieringsgrad

Regionen har som inriktning att investeringarna i den skattefinansierade verksamheten helt ska finansieras med egna medel. Investeringar i den taxefinansierade verksam-

heten kan finansieras med extern upplåning då de ökade drift- och kapitalkostnaderna kan tas ut via avgifter som inte belastar de skattefinansierade verksamheterna.

Det finansiella målet för finansiering är formulerat såsom att självfinansieringsgraden av investeringar i skattefinansierad verksamhet ska uppgå till minst 100 procent.

De totala investeringarna under hela planperioden ligger på en mycket hög nivå relativt de budgeterade resultaten vilket gör att målet för självfinansiering av investeringar i den skattefinansierade verksamheten inte kommer att uppnås och självfinansieringsgraden sjunker under planperioden baserat på investeringsbudget och plan. Det är vanligt att investeringar blir fördröjda av olika anledningar och innebär att utfallet ofta landar på cirka 50–60 procent av budget. Det betyder att självfinansieringsgraden kommer sannolikt att bli lite bättre men det är fortfarande en stor obalans mellan resultatnivåer och investeringsvolymerna.

SJÄLVFINANSIERING AV INVESTERINGAR 2024–2028 *mnkr*

	Bokslut 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Löpande verksamhet; årets resultat, avskrivningar, avsättningar, reavinster	541	500	382	338	305
Försäljning anläggningstillgångar	13	20	50	50	30
Summa egenfinansiering	554	520	432	388	335
Investeringar	701	750	869	926	1 151
varav investeringar i skattefinansierad verksamhet	551	550	675	628	792
<i>Självfinansieringsgrad av totala investeringar, procent</i>	<i>79</i>	<i>69</i>	<i>50</i>	<i>42</i>	<i>29</i>
<i>Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet, procent</i>	<i>101</i>	<i>95</i>	<i>64</i>	<i>62</i>	<i>42</i>

Långfristiga skulder och låneskuld

De långfristiga skulderna utgörs av banklån och förutbetalda investeringsbidrag. Investeringsbidragen består i huvudsak av anslutningsavgifter inom vatten- och avloppsverksamheten och statliga investeringsbidrag.

För 2025 prognostiseras de långfristiga skulderna uppgå till 2 016 mnkr varav lån i banker och kreditinstitut utgör 48

procent motsvarande 976 mnkr. Låneskulden har de senaste två åren ökat med 600 mnkr för att finansiera investeringarna.

Genomsnittsräntan i skuldportföljen ligger på 2,27 procent. Räntekostnaderna 2025 uppgår till cirka 18 mnkr. Lån med räntebindning utgör 88 procent av låneskulden och resterande lån har rörlig ränta. Den genomsnittliga räntebindningen är 2,1 år och genomsnittliga kapitalbindningen är 1,4 år.

LÅNEFINANSIERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR 2024–2028 *mnkr*

	Bokslut 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Långfristiga skulder	1 716	2 016	2 516	3 116	4 016
varav lån	676	976	1 476	2 076	2 976
Andel lån, procent	39	48	59	67	74
Anläggningstillgångar	5 995	6 374	6 894	7 459	8 249
Lånefinansieringsgrad, procent	11	15	21	28	36
Andel lån av skatteintäkter och bidrag	10	14	20	27	38

Under planperioden 2026–2028 kommer de långfristiga skulderna att öka med 2 000 mnkr om investeringarna blir såsom budgeterat. Det är låneskulden som ökar och det är en konsekvens av en för hög investeringsnivå i kombination med otillräckliga resultat. Andel lån i förhållande till totala långfristiga skulder ökar från 48 procent till 74 procent. Lånefinansieringsgraden kommer att öka med 21 procentenheter.

En låneskuld på 2 976 mnkr skulle innebära räntekostnader på 68 mnkr per år givet oförändrad genomsnittsränta. Den snabba ökningen av låneskulden skulle innebära att räntekostnaderna ökar från 18 mnkr 2025 till 89 mnkr 2028. Det är en kraftig ökning av räntekostnaderna med 50 mnkr jämfört med 2025 års nivå på räntekostnaderna. Högre räntekostnader innebär att större utrymme av driftbudgeten tas i anspråk för lån som annars skulle ha kunnat användas i kärnverksamheterna.

Det finansiella målet för låneskulden är att den maximalt får uppgå till 15 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnung. Målet mäts som ett genomsnitt för de senaste två åren, innevarande år och kommande två åren. Genomsnittet 2025 är 15 procent och slår då i takt. Därefter överskrids maxgränsen och målet uppnås inte. Slutsatsen av detta är att investeringsnivåer måste bli lägre genom en hårdare prioritering av investeringarna samtidigt som resultatnivåerna behöver bli högre.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på finansiell styrka och visar hur stor andel av de totala tillgångarna som är finansierade med eget kapital. En låg soliditet innebär att en stor del av anläggningstillgångarna har finansierats med lånade medel i form av banklån och pensionsskuld som ger finansiella kostnader

vilka belastar resultatet. Med höga skulder blir regionen mer känslig för yttre faktorer som inte kan påverkas, bland annat inflation och ränteutveckling.

Soliditetsutvecklingen är beroende av två faktorer, dels hur det egna kapitalet förändras dels hur tillgångarna förändras. Det finansiella målet för soliditeten är formulerat såsom att soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas.

Soliditeten har under en lång rad år legat relativt stabilt på 41–44 procent trots omfattande investeringsverksamhet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser har samtidigt förstärkts från en negativ soliditet till positiv. Det har varit möjligt genom fastighetsförsäljningar och bra resultatnivåer under flera år samt att pensionsskulden minskat genom pensionsutbetalningar. De två senaste åren har soliditeten försvagats förhållandevis snabbt. Det beror på höga investeringsutgifter och otillräckliga resultat.

Prognosen för 2025 pekar på ett resultat på 55 mnkr och investeringar på 750 mnkr. Det innebär att soliditeten kommer att fortsätta försvagas. En fallande soliditet indikerar ekonomisk obalans.

I budget och plan 2026–2028 ligger investeringarna fortsatt på en mycket hög nivå samtidigt som de budgeterade resultatnivåerna är otillräckliga vilket gör att soliditeten kommer att fortsätta sjunka. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser stärks däremot något under kommande två. Den främsta anledningen till det är att pensionsskulden i takt med årliga pensionsutbetalningarna. För att stärka den ekonomiska ställningen och finansiera investeringar behöver resultatnivåerna bli högre. Även investeringsvolymen behöver bli lägre.

UTVECKLING AV SOLIDITET 2024–2028

procent

	Bokslut 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Soliditet enligt balansräkningen	34,0	32,8	31,3	29,1	25,9
Soliditet inklusive pensionsskuld i ansvarsförbindelsen	4,6	5,8	7,4	8,0	7,5

EXPLOATERING

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, lokaler för handel, kontor, industrier och verksamhetslokaler. I exploateringsverksamheten ingår även att bygga och iordningställa kompletterande gemensamma anordningar som gator, gång- och cykelvägar, grönområden, VA-system, värmeanläggningar, el och telesystem med mera.

Exploateringsplanen är ett styrdokument för regionens samhällsbyggnad de närmaste åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi och miljö. Exploateringsplanen ger en helhetsbild av de samhällsbyggnadsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden. Exploateringsplanen innehåller information om investeringsbehovet för infrastrukturplaneringar för vilka regionen ska vara huvudman. Kostnader för utbyggnad finansieras genom försäljning av mark, i de fall regionen äger mark som ska utvecklas, eller genom exploateringsbidrag från byggherrar.

En sammanställning av exploateringsbudgeten i siffror finns i avsnittet exploateringsbudget 2026–2027 på sidan 55.

Pågående exploateringsprojekt

Stadsutveckling Visborg (Budget 2026: 8 000 tkr)

För Stadsutveckling Visborg finns ett godkänt reviderat projektdirektiv sedan hösten/vintern 2023. För projektet och Visborgsområdet finns en rad framtagna och beslutade styrdokument där bland annat strukturplan, start-PM och kvalitetsprogram kan nämnas. Projektet har pågått sedan år 2011 då beslut togs om det första projektdirektivet. Projektet har haft olika projektorganisationer under årens lopp och under 2023 var projektet i ett omstartsskede och ny projektorganisation tillsattes.

Visborgsområdet är präglad av en ålderdomlig infrastruktur och har varit ett avgränsat område från Visby stad fram till försvaret lämnade området 2005. Visborgsområdets totala yta är cirka 500 hektar och kan när det är utbyggt omfatta cirka 4000 bostäder samt ytor om totalt cirka 40 000 kvadratmeter för verksamheter.

Stadsutveckling Visborg består av flera pågående och planerade exploaterings- och infrastrukturprojekt som kommer att bedrivas parallellt och i etapper under en lång tidshorisont och utbyggnadsperiod. Två exploateringsprojekt är startade, Idrotts- och rekreationsområdet och Norra Regementsområdet samt tre separata infrastrukturprojekt, Sandhedsvägen, Dagvatten och dricksvatten Östra Regementsområdet samt Dagvattenutlopp centralt genom Södra hållarna.

För Idrotts- och rekreationsområdet, där det finns framtagna detaljplan, ska det framför allt iordningställas infrastruktur såsom exempelvis gator, gång- och cykelväg och belysning men även förbereda mark för försäljning. Hösten 2024 beslutades om en direktmarkanvisning till Visby Roma Hockey inom aktuellt område. Under 2025 planeras markanvisningsprocessen tas vidare genom beslut om område samt förhandling och beslut om markanvisningsavtal. Utveckling av Idrotts- och rekreationsområdet förutsätter investering och utbyggnad i kommunal infrastruktur utanför detaljplanelområdet såsom tvärförbindelsen Sandhedsvägen för att trafikförsörja området. Utöver detta behövs ytterligare parkeringsplatser byggas ut för att täcka behovet inom Idrotts- och

rekreationsområdet vid etablering av en ishall. Projektering av parkering och anslutningsvägar planeras att påbörjas när markanvisningsavtal är tecknat och beslutat. När projekteringen är klar kan projektet göra en kostnadsuppskattning för parkering och anslutningsvägar och det innebär att dessa kostnader inte är angivna i nuvarande kalkyl.

Norra Regementsområdet består av tre delområden, Trombonen & Slagverket, Ljuset & Lyktan och kvarteret Skenet, som ska resultera i framtagande av två nya detaljplaner och utbyggnad av dessa, samt utbyggnad av infrastruktur i en redan antagen detaljplan. Region Gotland har sedan 2018 ett tecknat och beslutat exploateringsavtal för Ljuset & Lyktan och kvarteret Skenet samt ett ytterligare område inom Regementsområdet och fick i samband med beslutet en exploateringsersättning om 40 mkr. För att detaljplanerna ska kunna genomföras kommer investeringar i VA-anläggningar utanför detaljplanelområdena såsom dagvattenledningar, dammar och pumpstationer behöva anläggas dessa avses placeras på Visborgs slätt. Nämnda VA-anläggningar ingår även i exploateringsprojektet Norra Regementsområdet. Utöver detta kommer även befintligt dagvattenutlopp genom Södra hållarna behöva dimensioneras upp för att kunna avleda dagvatten från aktuella områden men även för övriga delar inom Regementsområdet. Uppdimensioneringen av dagvattenutloppet är en förutsättning för detaljplanernas genomförande men eftersom det ska möjliggöra för utveckling av övriga delar inom Regementsområdet så är det ett separat infrastrukturprojekt.

Påbörjat infrastrukturprojekt Dagvatten och dricksvatten Östra Regementsområdet syftar till att primärt säkerställa dagvattenhantering (rening och fördröjning) för redan antagna detaljplaner för kvarteret Skenet och Idrotts- och rekreationsområdet inom Visborgsområdet. Det dagvatten som flödar in i Visborgsområdet från Haga/Djuplunda kommer också hanteras. Utöver det kommer en dricksvattenledning anläggas för att skapa rundmatning och för framtida försörjning av Östra Regementsområdet. I projektet ingår även att utreda möjligheten till återinfiltration av renat dagvatten för att försöka minimera effekten av minskad grundvattenbildning.

Successivt under projektets gång och som följd av genomförda utredningar, har mer information framkommit som visar på flera utmaningar med den planerade exploateringen. Visborgsområdet ligger inom skyddszon för dricksvattentäkter och området är mycket flackt vilket medför att avrinning från området är en utmaning. Utmaningar finns också kring investeringar som behöver genomföras i vatten och avlopp som kommer generera en betydande påverkan på VA-kollektivet men även kring tillståndsfrågor kopplat till naturskydd. För de utmaningar som har identifierats, framförallt kopplat till vatten och avlopp, pågår utredningar där fokus 2025 är på dagvatten- och skyfallshantering och grundvattnets sårbarhet. För de redan genomförda utredningarna pågår en sammanställning och analys som avses kunna presenteras under 2025 och ligga till grund för Visborgsområdets vidare utveckling och exploatering.

Kostnader och intäkter för Stadsutveckling Visborg under perioden 2026–2030 är hänförliga framför allt till redan tecknade avtal med byggherrar och antagna detaljplaner där regionen som huvudman är skyldig att iordningställa infrastrukturplaneringar. De områden inom Stadsutveckling Visborg som berörs är framförallt antagna detaljplaner för kvarteret Skenet och idrotts- och rekreationsområdet. Stadsutveckling Visborg avser även att genomföra utbygg-

nad av Sandhedsvägen och andra VA-infrastrukturkritiska anläggningar som krävs för att möjliggöra utbyggnad av nya detaljplaner för Ljuset & Lyktan och Trombonen & Slagverket. Dessa områden är de som avses utvecklas under aktuell period. Utvecklingen är dock beroende av vilka interna behov regionen har i form av till exempel ishall och äldreboende. Utvecklingen är också beroende av hur mycket personella resurser som kan avsättas för projektet under perioden. Dessa nämnda delar kan påverka vilka områden inom Visborg som ska prioriteras.

Ett stadsutvecklingsprojekt är komplext utifrån många perspektiv vilket gör att framdrift och tidplan kontinuerligt förändras. Projektets tidplan och investeringsbudget revideras årligen utifrån nya förutsättningar som framkommer av nya utredningar. Det innebär att den exploateringsbudget som redovisas nedan kommer att revideras varje år framgent.

Gråbo i Visby (Budget 2026: 22 600 tkr)

Projektet startades efter godkännande av en förstudie 2019. Exploatering sker både genom förtätning av befintlig bebyggelse och genom att ianspråkta mark som idag är planlagd för allmänt ändamål, park. För att binda samman gatunätet och möjliggöra att kollektivtrafik förs in i området planeras en ny lokalgata genom nuvarande parkområde samt över fastighet Visby Bogen 1 som ägs av Stävbo Fastigheter AB. Direktanvisning planeras ske till GotlandsHem respektive Stävbo Fastigheter AB för byggnation av bostäder. Projektet bedöms skapa förutsättningar för uppförande av cirka 400 bostadslägenheter. Detaljplan för Visby Gråbo 1:3 med flera vann laga kraft i januari 2025 och ska byggas ut under 2026–2027. Detaljplan för Bogen 1 med flera har granskats men ännu inte antagits i avvaktan på förhandling med exploatören. Dialog med exploatören pågår avseende försäljning av mark i samband med planens genomförande.

I Gråbo finns planbesked för ytterligare detaljplaner som övervägs att lyftas in i projektet. Om så blir fallet kommer projektets tidplan att förlängas och nya drifts- och investeringsmedel behöver äskas för dessa framöver.

Exploateringen kommer medföra att andelen grönyta minskar. Projektet omfattar därför även Gråboparken som utvecklas och omgestaltas för att höja kvaliteterna i de grönområden som blir kvar. Utbyggnad av allmänna anläggningar planeras att påbörjas i början av 2026.

Torslunden Visby (Budget 2026: 12 150 tkr)

I den beslutade startpromemorian framgår att hela Broväg behöver iordningställs mellan cirkulationsplatsen i korsningen mellan Broväg, Lummelundsväg, Norderväg och Kung Magnus väg och cirkulationsplatsen i korsningen mellan Broväg, Norra Hanssegatan och Atlasgatan. Detta behöver göras för att skapa en god stadsplanering och för att skapa en god trafiksäkerhet och tillgänglighet. Broväg är ett av huvudstråken för trafik in mot Visby och det finns också med som ett prioriterat stråk i beslutad cykelplan.

Exploateringsprojekt för Torslunden påbörjades under 2024 med att genomföra vissa utredningar och påbörja detaljplanarbetet. Exploateringsprojekt Torslunden förväntas bidra med cirka 100 nya bostäder i den delen som avser Start-PM för Torslunden. Inom området ska en ny dagvattenanläggning tillskapas för omhändertagande och reglering av

dagvatten. Anläggningen ska samspela med en ny lekpark.

Beslutade exploateringsprojekt, ej startade

Sotaren Terra Nova

Förstudie för exploateringsprojektet är framtagen och beslutad 2016. Projektdirektiv ska upprättas och projektorganisation ska tillsättas. I dagsläget saknas personella resurser för att starta detta projekt. En detaljplaneläggning ska genomföras för att tillskapa mark för verksamheter. Intressenter är fastighetsägarna till verksamheterna inom området, där det bedrivs handel respektive processindustriell tillverkning men även andra företag i området som vill utöka för den verksamhet som bedrivs. I projektet ingår en trafiklösning för att knyta ihop kvarteret Stenhuggaren och Terra Nova. Av betydelse för finansieringen av projektet är att planområdet närmast kvarteret Stenhuggaren även kan innefatta mark för handel. En ny budget för exploateringsprojektet tas fram när projektet startas.

Visby hamn stadsutveckling

En förstudie godkändes av RS 2020-10-22. Projektdirektiv finns inte upprättat och projektorganisation är inte tillsatt. I dagsläget saknas personella resurser för att starta detta projekt. Samhällsbyggnadsprojektet ska omfatta framtagande av detaljplaner och utbyggnad av allmänna platser inom inre hamnen. Projektet omfattar kommunalägd mark. Marken nyttjas i dagsläget till största delen som parkering och för bebyggelse som ursprungligen varit kopplad till hamnverksamheten. Ett utvecklingskoncept har tagits fram. Utbyggnaden inom exploateringsområdet kommer ske etappvis då denna kräver relativt stora insatser för iordningsställande av marken för bebyggelse, hantering av befintlig bebyggelse och i utveckling av allmän plats. Då det är angeläget för Gotland att Campus Gotland får möjlighet att växa föreslås att området med universitetsbyggnaderna prioriteras. Beroende på områdets utsatta läge och speciella förutsättningar bedöms utvecklingen av Inre hamnen att medföra högre kostnader än normalt för både regionen och exploatörer. Den översiktliga bedömningen är ändå att kostnaderna, exklusive investeringskostnaden för byggnader som ska ägas av regionen, kommer att ligga i nivå med beräknade intäkter. Trafikverket har tagit fram ett förslag på riksintressen i Visby hamn vilket kan påverka projektets omfattning framöver. Även beräkningar på framtida havsnivåhöjningar kan påverka projektet. I förstudien som genomfördes 2020 uppskattades den totala kostnaden för exploateringen till 142 mnkr. En uppdaterad budget för exploateringsprojektet tas fram när projektet kan påbörjas.

TAXOR OCH AVGIFTER

Taxor och avgifter allmänt

Taxor och avgifter svarar för knappt 10 procent av finansieringen av regionens driftbudget. I jämförelse med skatteintäkter och utjämningsbidrag är avgifternas finansieringsandel relativt liten. Avgifterna har dock stor betydelse för finansieringen av enskilda kommunala verksamheter. För avgiftsfinansierade verksamheter är målet att avgifterna i så hög grad som möjligt ska ge full kostnadstäckning. Avgifterna har även stor betydelse inom exempelvis det sociala området även om kravet på täckningsgrad inte kan sättas så högt.

Vid sidan om finansieringsaspekten är avgifterna ett styrmedel för att påverka efterfrågan av kommunala tjänster. Detta kan ske genom att avgifterna höjs eller sänks. På detta sätt kan också information fås om hur kommuninvånarna och övriga konsumenter värderar olika kommunala tjänster i förhållande till avgiften. Dock är regionens möjlighet att påverka taxorna inom förskolan och äldreomsorgen starkt begränsade genom införande av maxtaxor liksom olika slag av högkostnadsskydd inom hälso- och sjukvården.

Alla externa taxor och avgifter finns på regionens hemsida. Nedan beskrivs de större förändringar som är beslutade för 2026.

Externa taxor och avgifter

Sotningstaxa

SKR och Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund (SSR) har tagit fram en ny rekommendation om index för årlig återkommande justering av sotningstaxor, rengöring och brandskyddskontroll. Den nya rekommendationen är att Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) används för justering av sotningstaxor och att taxorna justeras årligen den 1 januari.

Avgift enligt alkohollagen gällande gårdsförsäljning

Riksdagen beslutade den 23 april 2025 att anta lagförslaget om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol. De nya reglerna började gälla den 1 juni 2025. Taxa för provning av tillstånd för gårdsförsäljning beslutas till 9 000 kr och att en årlig tillsynsavgift sätts till 1 700 kr, avgifterna gäller från och med den 1 juni 2025.

Biblioteksvgifter

Nya avgifter gäller från 1 juli 2025. Avgiften för fjärrlån höjs för att bättre motsvara kostnaderna för hantering och porto. Fjärrlån inom Norden höjs från 20 kr till 50 kr och fjärrlån utanför Norden från 150 kr till 200 kr. Avgiften för förkomna lånad surfplatta justeras från 300 kr till 1000 kr, då inköpskostnaden är högre än tidigare och nuvarande avgift inte täcker kostnaderna. Ny avgift införs för hyra av foajén och hörsalen E22 på Almedalsbiblioteket.

Sjukresor

Nya villkor och taxa för sjukresor gäller från 1 juli 2025. Nya villkor innebär att sjukresor med medicinska skäl ska kunna verkställas inom 1 timme och trettio minuter. Omvägs tid införs för att reglerar hur lång maxtid en resenär ska sitta i bil under en sjukresa. Omvägstiden ska max vara 1,5 gånger jämfört med tid för en direktresa. För kortare resor räknas direktresetiden gånger 0,3 + 15 min. Ersättningen för sjukresor med egen bil höjs från 1,85 till 2,5 kronor per kilometer i nivå med Skatteverkets regelverk. Högkostnadsgränsen höjs från 1 900 till 2000 kronor och regleras årligen enligt konsumentprisindex.

Påminnelseavgift på kundfakturor

Ny taxa gäller från 1 oktober 2025. Påminnelsefaktura ska skickas till kunden 5–7 dagar efter att en faktura förfallit till betalning. Påminnelsefakturan inkluderar lagstadgad påminnelseavgift och dröjsmålsränta enligt gällande räntelag och inkassolag.

Hamntaxa

Nya taxor gäller från 1 januari 2026. Ny taxa införs för att täcka administrativa kostnader kopplat till utländska tjänstefartyg i samband med anlop. Flera hamnar i Sverige har infört motsvarande avgifter. För att öka incitamentet till att fartyg ska bli mer miljövänliga förändras taxan med 5 % rabatt på avfallsavgifter i stället för nuvarande 2,5 %. Taxan för färskvatten höjs i enlighet med VA-taxan och accesskort införs för både toalett och dusch till en årlig kostnad. Upplagsplatser debiteras dubbel avgift om de står längre än 6 månader och el-taxan för 220 V justeras för att harmonisera med den faktiska kostnaden.

Interna priser

Inom regionen finns resultatenheter som finansieras via interna priser. Dessa finns framför allt inom teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Teknikförvaltningen administrerar regionens internhyror samt regionens försörjningsverksamhet. Hyrorna höjs 3,0 procent 2026. Försörjningsverksamheten höjer priserna motsvarande 3,6 mnkr inför 2026. Nämnderna kompenseras för höjningen i budgetramen.

Regionstyrelseförvaltningen är till viss del intäktsfinansierad. Måltid och delar av IT-verksamheten är intäktsfinansierad. Priserna höjs med 5,4 mnkr inför 2026. Nämnderna kompenseras för höjningen i budgetramen.

RESULTATPLAN 2026–2028

mnkr (löpande priser)

		Bokslut 2024	Prognos* 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
1	Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar	-6 608	-6 570	-6 952	-7 236	-7 550
2	Avskrivningar	-386	-371	-349	-361	-361
	Verksamhetens nettokostnader	-6 994	-6 941	-7 301	-7 597	-7 911
3	Skatteintäkter	4 806	4 987	5 173	5 397	5 608
4	Bidragsinkomster	2 057	2 112	2 232	2 265	2 316
5	Finansiella intäkter	132	35	5	5	5
5	Finansiella kostnader	-187	-138	-57	-79	-104
6	Årets resultat	-186	55	52	-9	-86

Nedan kommenteras de poster som redovisas i resultatplanen

- Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar:** Verksamhetens nettokostnader är justerade för interna poster. Posten finansförvaltningen omfattar intäkter och kostnader i finansförvaltningsbudgeten under rubrikerna *Verksamhetens intäkter, Verksamhetens kostnader, och Internränta.*

Nämnderna	-6 680	-6 923	-7 307	-7 402	-7 479
Kapitalkostnader	386	371	349	361	361
Finansförvaltningen	-314	-18	6	0	-37
Prisökningsreserv	0	0	0	-55	-110
Personalkostnadsreserv	0	0	0	-140	-285
Summa	-6 608	-6 570	-6 952	-7 236	-7 550

- Avskrivningar:** Planenliga avskrivningar beräknade på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärden.
- Skatteintäkter:** Egna kommunalskatteintäkter
- Bidragsinkomster:** Omfattar inkomstutjämning, kostnadsutjämning, LSS- utjämningsbidrag, strukturbidrag och reglering samt fastighetsavgift.
- Finansiella intäkter och kostnader:** Här redovisas ränteintäkter på utlånade medel och aktieutdelning samt räntekostnader för regionens upplåning samt ränta på avsättning till pensioner.
- Årets resultat:** Årets resultat är liktydigt med förändringen av eget kapital.

* Enligt Delårsrapport 2 - 2025 (januari- augusti)

FINANSPLAN 2026–2028

mnkr (löpande priser)

	Bokslut 2024	Prognos* 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Resultat	-186	55	52	-9	-86
Avskrivningar	386	371	349	361	361
Avsättningar	343	89	21	26	50
Realisationsvinster	-13	-15	-40	-40	-20
Realisationsförluster	11	0	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	541	500	382	338	305
Förändringar i rörelsekapital exkl likvida medel	-102	-50	-50	-50	-50
Kassaflöde från den löpande verksamheten	439	450	332	288	255
INVESTERINGAR					
Investeringsutgifter	-701	-750	-869	-926	-1 151
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Försäljning av anläggningstillgångar	13	20	50	50	30
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Finansiell leasing anläggningstillgångar	-31	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-719	-730	-819	-876	-1 121
FINANSIERING					
Förändring av långfristiga fordringar	-6	0	0	0	0
Förändring av långfristiga skulder	290	300	500	600	900
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	284	300	500	600	900
Årets kassaflöde	4	20	13	12	34

* Enligt Delårsrapport 2 -2025 (januari–augusti)

BALANSPLAN 2026–2028

mnr (löpande priser)

	Bokslut 2024	Prognos* 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar	5 995	6 374	6 894	7 459	8 249
Omsättningstillgångar	1 692	1 742	1 792	1 842	1 892
Summa tillgångar	7 687	8 116	8 686	9 301	10 141
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	2 610	2 665	2 717	2 708	2 622
- därav årets resultat	-186	55	52	-9	-86
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner	1 863	1 944	1 960	1 981	2 026
Andra avsättningar	162	170	175	180	185
Summa avsättningar	2 025	2 114	2 135	2 161	2 211
Skulder					
Långfristiga skulder	1 716	2 016	2 516	3 116	4 016
Kortfristiga skulder	1 336	1 321	1 318	1 316	1 292
Summa skulder	3 052	3 337	3 834	4 432	5 308
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	7 687	8 116	8 686	9 301	10 141
Soliditet, %**	34,0	32,8	31,3	29,1	25,9
Soliditet, %***	4,6	5,8	7,4	8,0	7,5

* Enligt Delårsrapport 2 - 2025 (januari–augusti)

** Exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998

*** Inklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998. (2 254 mnr 2024, 2 192 mnr 2025, 2 072 mnr 2026, 1 961 mnr 2027, 1 866 mnr 2028).

FINANSFÖRVALTNINGSBUDGET 2026–2028

mnkr

Konto	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
3721 Försäljningspris exploateringsfastigheter	0,0	10,0	10,0
382 Realisationsvinster, fastighetsförsäljningar	4,6	30,0	30,0
Övrigt	6,8	0,0	0,0
Summa	11,4	40,0	40,0
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
4421 Bokfört värde exploateringsfastigheter	0,0	0,0	0,0
4799 Ekologiska livsmedel	-1,0	-1,0	-1,0
4799 Övriga interna bidrag	-62,7	0,0	0,0
5151 Förändring semesterlöneskuld	0,0	-5,0	-5,0
56121 Interndebitering arbetsgivaravgift	1 013,5	1 042,0	1 075,0
56122 Utbetalning arbetsgivaravgifter	-977,0	-1 004,0	-1 037,0
56131 Interndebitering pensionsavgift	334,1	343,0	350,0
56132 Utbetalning pensionsavgift	-222,7	-218,0	-224,0
56133 Löneskatt pensionsavgift	-54,0	-53,0	-54,0
5633 Löneskatt utbetalda pensioner	-43,6	-44,0	-43,0
5635 Löneskatt pensionsavsättning	-67,5	-19,0	-3,0
5712 Pensionsförsäkring alternativ KAP-KL	-9,3	-8,0	-5,0
5714 Premier OPF-KL Trygg Politikerpension	-0,8	-1,0	-1,0
5721 Förändring pensionsavsättning	-140,9	-22,0	15,0
5722 Förändring garantipensionskuld	0,0	0,0	0,0
5732 Pensionsutbetalningar	-172,6	-171,0	-172,0
5739 Avgift pensionsadministration	-0,7	-1,0	-1,0
7351 Kundförluster	0,0	-1,0	-1,0
782 Realisationsförlust, utrangering anläggningstillgångar	-1,6	0,0	0,0
7871 Förändring avsättning deponier	-2,9	0,0	0,0
Övrigt	-5,7	0,4	0,0
Summa	-415,4	-162,6	-107,0
INTERNRÄNTA			
796 Intern ränta kostnad Geab, AB GotlandsHem	-0,4	-0,5	-0,5
849 Intern ränta kostnad investeringsbidrag	-9,2	-6,0	-6,0
849 Intern ränta intäkt	99,4	79,6	79,6
Summa	89,8	73,1	73,1

forts. Finansförvaltningsbudget 2026–2028

Konto	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026
SKATTER			
801 Kommunalskatt	4 811,8	5 007,0	5 173,0
8051 Skatteavräkning, prognos	-23,8	0,0	0,0
8052 Justeringspost skatteavräkning	18,2	0,0	0,0
Summa	4 806,2	5 007,0	5 173,0
GENERELLA STATS BIDRAG			
821 Inkomstutjämnning	1 367,3	1 445,0	1 491,0
822 Strukturbidrag	167,5	168,0	167,0
824 Regleringsbidrag	231,2	189,0	200,0
825 Kostnadsutjämningsbidrag	179,1	208,0	229,0
826 Bidrag LSS-Utjämnning	0,0	8,0	19,0
828 Fastighetsavgift	217,0	229,0	234,0
829 Övriga bidrag från staten	61,8	0,0	0,0
835 Kostnadsutjämningsavgift	-165,3	-125,0	-108,0
836 Avgift LSS-utjämnning	-1,7	0,0	0,0
Summa	2 056,9	2 122,0	2 232,0
FINANSIELLA INTÄKTER			
841 Utdelning på aktier och andelar	0,4	0,0	0,0
842 Ränteintäkter	1,5	0,9	0,9
845 Ränta på kundfordringar	0,5	0,3	0,3
846 Realiserad vinst pensionsmedelsplaceringar	74,3	0,0	0,0
8468 Orealiserad vinst pensionsmedelsplaceringar	47,5	0,0	0,0
8495 Avgift borgensåtagande	3,7	4,0	4,0
Övrigt	2,6	0,1	0,0
Summa	130,5	5,3	5,2
FINANSIELLA KOSTNADER			
8522 Ränta beräknad upplåning	0,0	-0,7	-5,0
8523 Ränta kortfristiga lån	-1,0	-5,0	-1,0
8525 Ränta långfristiga lån, avgiftsfinansierad verksamhet	-10,0	-21,0	-23,0
8531 Ränta årets pensionsavsättningar	-137,4	-55,0	-27,0
856 Förlust pensionsmedelsplaceringar	-8,6	0,0	0,0
8568 Orealiserad förlust pensionsmedelsplaceringar	-5,4	0,0	0,0
857 Avgifter banktjänster	-1,0	-0,8	-0,8
Övrigt	-1,6	0,0	-0,2
Summa	-165,0	-82,5	-57,0
SUMMA	6 514,4	7 002,3	7 359,3
Nämnderna	-6 700,3	-6 920,0	-7 307,2
Effektivisering		0,0	0,0
Prisökningsreserv	0,0	0,0	0,0
Personalkostnadsreserv	0,0	-10,1	0,0
ÅRETS RESULTAT	-185,9	72,2	52,1

RAMBERÄKNING 2026 PER NÄMND

	Justerad budget 2025	Justering enligt plan	Resursfördelningsmodeller	Indexupp-räkning-netto*	Ram-tillskott	Övriga	Personal-kostnads-kompensation	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Regionstyrelse										
Politikerorganisation	-36 333			2	-1 760		-700	-38 791	1 760	1 760
Regionstyrelseförvaltning	-577 283	6 050		-6 254	-22 665	-300	-10 965	-611 417	-20 390	-19 640
Teknisk nämnd	-252 368	1 600		-8 662	-15 900	50	-2 652	-277 932		
Miljö- och byggnämnd	-76 723	6 100		-131	-12 100	50	-3 282	-86 086	7 700	7 700
Barn- och utbildningsnämnd	-1 496 713		25 439	-16 882	-25 800	30 982	-29 647	-1 512 621	19 360	35 172
Gymnasie- och vuxen- utbildningsnämnd	-408 895	1 250	-20 472	-3 226	-700	-30 882	-8 865	-471 790	-9 244	-8 869
Socialnämnd	-1 814 980		-29 183	-26 847	-11 400	50	-32 273	-1 914 633	-33 294	-64 084
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-2 266 823		-56 600	-8 540	-20 400	50	-41 616	-2 393 929	-60 400	-123 400
SUMMA NÄMNDER	-6 930 118	15 000	-80 816	-70 540	-110 725	0	-130 000	-7 307 199	-94 508	-171 361
Regionstyrelse/ RSF	0			0				0		
Teknisk nämnd/TKF	0			0				0		
Gemensamt/ finansförvaltningen				0				0		
SUMMA INKLUSIVE GEMENSAMT	-6 930 118	15 000	-80 816	-70 540	-110 725	0	-130 000	-7 307 199	-94 508	-171 361

* Kompensation sker för uppräknig av för externa avtal, interna priser och internhyra. Höjningen av internhyran motsvarar 3,6 %

BILAGA TILL RAMBERÄKNING 2026

Justeringar av budget 2025

	Integrerad budget 2025	Justering	Justeradbudget 2025
RS			
Politikerorg	-36 333		-36 333
Regionstyrelseförvaltning**	-508 241	-708	-577 283
Räddningstjänst**	-68 215	-119	
TN	-252 140	-228	-252 368
MBN	-76 466	-257	-76 723
BUN	-1 494 301	-2 412	-1 496 713
GVN	-408 212	-683	-408 895
SON	-1 812 531	-2 449	-1 814 980
HSN	-2 263 581	-3 242	-2 266 823
Summa	-6 920 020	-10 098	-6 930 118
Regionstyrelse/RSF	0		0
Teknisk nämnd/TKF	0		0
Gemensamt	-10 098		0
Totalt	-6 930 118	-10 098	-6 930 118

** Räddningstjänsten omorganiserades 250101 och blev en del av regionstyrelseförvaltningen

Indexuppräknig

	Internhyra	Interna priser RSF	Interna priser TKF	Driftskostnader exploatering	Externa avtal	Summa index uppräknig
RS						
Politikerorg	-19		21		0	2
Regionstyrelseförvaltning	-2 155	-455	104		-3 748	-6 254
TN	-488		-2 524	-1 100	-4 550	-8 662
MBN	-193		62		0	-131
BUN	-3 910	-3 067	-614		-9 291	-16 882
GVN	-1 895	-469	-62		-800	-3 226
SON	-3 450	-1 107	10		-22 300	-26 847
HSN	-4 090	-302	-597		-3 551	-8 540
Summa	-16 200	-5 400	-3 600	-1 100	-44 240	-70 540
Regionstyrelse/RSF						0
Teknisk nämnd/TKF						0
Gemensamt						0
Totalt	-16 200	-5 400	-3 600	-1 100	-44 240	-70 540

SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRINGAR I BUDGET 2026

tkr

NÄMNDERNAS INTEGRERADE BUDGETRAMAR 2025	-6 920 020
JUSTERINGAR BUDGET 2025	
Personalkostadskompensation särskilda lönesatsningar	-10 098
SUMMA JUSTERAD BUDGET 2025	-6 930 118
JUSTERING ENLIGT PLAN 2026	
TN: Resurser exploatering	1 600
MBN: Utredningar i samband med exploatering	6 100
RS/RSF: Handedagarna 2025	7 300
RS/RSF: Förändrat ansvar Fenix	-1 250
GVN: Förändrat ansvar Fenix	1 250
SUMMA JUSTERING ENLIGT PLAN 2026	15 000
RESURSFÖRDELNINGSMODELLER	
BUN	
- färre barn i förskola	17 874
- färre barn på fritidshem	7 181
- färre barn i förskolesklass	3 326
- fler elever i grundskola	-2 942
	25 439
GVN	
- gymnasieskolan	-20 472
SON	
Resursfördelningsmodell äldreomsorg	-29 183
HSN	
Resursfördelningsmodell medicinteknisk utveckling	-56 600
SUMMA RESURSFÖRDELNINGSMODELLER	-80 816
INDEXUPPRÄKNING	
Externa avtal	
Externa avtal RSF	-3 748
Externa avtal TN	-4 550
Externa avtal BUN	-9 291
Externa avtal GVN	-800
Externa avtal SON	-22 300
Externa avtal HSN	-3 551
Summa	-44 240

forts. Indexuppräkning

Interna priser - regionstyrelseförvaltningen	
Personalkostnadskompensation	-2 000
Höjd hyra generellt 3,6 %	-830
Indexuppräkning livsmedel	-2 300
Indexuppräkning transport och övriga kostnader	-270
Summa	-5 400
Interna priser - teknikförvaltningen	
Personalkostnadskompensation	-3 200
Höjd hyra generellt 3,6 %	-288
Förbrukningsmaterial, OH kostnader	-112
Summa	-3 600
Interna priser - hyror	
Höjd internhyra 3,6 %	-16 200
Summa	-16 200
Driftskostnader exploatering	
Tekniska nämnden, ökade driftkostnader till följd av exploatering	-1 100
Summa	-1 100
SUMMA INDEXUPPRÄKNING	-70 540
RAMTILLSKOTT	
Valnämnd: Val 2026	-1 760
RS/RSF: AI-lösning central	-500
RS/RSF: IT-kostnader inklusive ökade kapitalkostnader	-4 000
RS/RSF: Drift Hemse och Slite ishall - tillfällig ramutökning	-1 500
RS/RSF: Hyror fritidsanläggningar	-500
RS/RSF: Energicentrum (rådgivning)	-155
RS/RSF: Antagande och implementering av nytt stödsystem på fritidsområdet	-3 150
RS/RSF: Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031 - tillfällig ramutökning	-700
RS/RSF: Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling - engångsanslag	-900
RS/RSF: Näringslivsanslag	-3 900
RS/RSF: Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet - engångsanslag	-1 010
RS/RSF: Kapitalkostnader räddningstjänst	-3 000
RS/RSF: Friluftssamordnare	-600
RS/RSF: Ö-politik och kommunikationer	-1 250
RS/RSF: Kontsmuseet förprojektering	-1 500
TN: Särskild kollektivtrafik	-5 000
TN: Utökade resurser exploatering och ökat bostadsbyggande (inkl. VA-rådgivning)	-1 600
TN: Skötsel av klintkanten Visby innerstad	-300
TN: Kapitalkostnader	-9 000
MBN: Bygglov	-3 000

forts. Ramtillskott

RAMTILLSKOTT

MBN: PM10 - utveckling tätorter & alkoholhantering	-1 000
MBN: VA-rådgivare	-400
MBN: Utredningar inom pågående exploateringsprojekt - engångsanslag	-7 700
BUN: Generellt ramtillskott till förskolan	-7 900
BUN: Generellt ramtillskott till grundskola och anpassad skola	-13 000
BUN: Generellt ramtillskott till barn- och elevhälsan	-1 400
BUN/GVN: Säkerhet och beredskap	-1 000
BUN: Generellt statsbidrag, skolbibliotek	-2 500
GVN: Folkhögskolan Enter	-700
SON: Stödboende för skadligt bruk och beroende	-9 400
SON: Avhopparverksamhet	-2 000
HSN: Nytt journalsystem	-10 000
HSN: Hyra havspaviljongen	-10 400
SUMMA RAMTILLSKOTT	-110 725

ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR

BUN: förändrat ansvar för anpassad gymnasieskola inkl Desidieria anpassad grundskola	30 932
GVN: förändrat ansvar för anpassad gymnasieskola inkl Desidieria anpassad grundskola	-30 932
Förändring till mer digital annonsering	
RS/RSF	-300
TN	50
MBN	50
BUN	50
GVN	50
SON	50
HSN	50
SUMMA ÖVRIGA FÖRÄNDRINGAR	0

PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING

Generell personalkostnadskompensation	-130 000
SUMMA PERSONALKOSTNADSUPPRÄKNING	-130 000
RAMBUDGET 2026	-7 307 199

RAMJUSTERINGAR ÅREN 2027–2028

(jmf med budget 2026)

	2027	2028
Resursfördelningsmodeller		
BUN, resursfördelningsmodell*	19 360	35 172
GVN, resursfördelningsmodell	-9 244	-8 869
SON, resursfördelningsmodell	-33 294	-64 084
HSN, resursfördelningsmodell	-60 400	-123 400
Summa	-83 578	-161 181
Övrigt		
RS/Politik	1 760	1 760
RS/RSF: Badhus i Visby drift	-21 400	-21 400
RS/RSF: Handedagarna 2025	300	300
<i>RS/RSF: Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031</i>	-200	-700
RS/RSF: Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	900	900
RS/RSF: Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	1 010	1 010
RS/RSF: Anläggningsstöd Visby gymnasterna	-1 000	-1 000
RS/RSF: Ö-politik och kommunikationer	0	1 250
MBN: Utredningar i samband med exploateringar	7 700	7 700
Summa övrigt	-10 930	-10 180
SUMMA RAMJUSTERING 2027-2028	-94 508	-171 361
* Består av:		
- förskola	14 433	19 234
- fritidshem	1 685	3 266
- förskoleklass	-2 284	2 335
- grundskola	5 526	10 338

INVESTERING 2026–2027

Nämnd/ Förvaltning	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
REGIONSTYRELSEN/REGIONSTYRELSEFÖRVALTNINGEN					
Investeringspott	14 000	14 000	16 000	16 000	16 000
Inköp av fordon räddningstjänst		4 000	7 000	8 000	12 000
Lokalinvesteringar, kök	5 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Lokalinvesteringar, räddningstjänst			15 000	15 000	15 000
IT- investeringar pott	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
IT-investeringar ökad redundans	10 000			10 000	15 000
Ridanläggning Rävågen		10 000	57 500		
Ungkulturhus "Gamla Solbergabadet"	1 500	4 700	35 000	17 200	
Delsumma regionstyrelsen/regionstyrelseförvaltningen	52 500	59 700	162 500	98 200	90 000
Strategiska investeringar					
Badhus	147 000	56 000			
Inventarier badhus		6 000			
Summa regionstyrelseförvaltningen	199 500	121 700	162 500	98 200	90 000
RS/RSF	199 500	121 700	162 500	98 200	90 000
MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN					
Investeringspott	500	500	500	500	500
Summa investeringar miljö- och byggnadsnämnden	500	500	500	500	500
TEKNISKA NÄMNDEN					
Investeringar i skattefinansierad verksamhet					
Investeringspott	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kollektivtrafik, investeringar enl hållplatshandbok hållplatser			6 000	6 000	6 000
Kollektivtrafik, nytt stadslinjenät	12 000	18 000			
Landsbygdsutveckling			2 000	2 000	2 000
Mark- och stadsmiljö, gator och vägar	25 000	25 000	30 000	30 000	30 000
Belysning Visby innerstad	7 000	7 000	14 000	14 000	14 000
Upprustning Norderstrand/Kruttornet		11 200	11 200		
Utbyte av ventilation	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Fastighetsägaransvar	75 000	80 000	100 000	100 000	110 000
Uppförande av solceller		2 000	2 000	2 000	2 000
Klimatanpassning/robusthet	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Utbyte av lysrör och armaturer till LED	10 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Förrådet 3, tillbyggnad kontor	10 000				
Reservkraft och ställverk Korpen	31 000				

forts. Investering 2026–2027

	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Hamn					
Hamnverksamhet	10 000	8 000	5 000	5 000	13 000
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	210 000	201 200	220 200	209 000	227 000
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet					
VA-verksamhet	150 000	185 500	167 000	132 000	203 000
Visby vattenförsörjning	50 000	75 000	100 000	75 000	50 000
Investeringar i fastigheter för VA-verksamhet	6 300	24 000	3 500	4 000	16 100
Avfallsverksamhet	109 650	27 650	150	150	10 150
Förbättringsåtgärder Visby hamn	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rensmuddring Visby hamn		8 000			
Reservkraft Visby hamn	20 000				
Ytbeläggning terminalområde					5 000
Automatiserad förtöjning färjeläge 5 och 6				40 000	40 000
Anpassning landgångar & ramper			25 000	25 000	25 000
Ombyggnad hamnterminal		14 000	24 000	10 000	
Muddring och logistikyta nordost om oljekajen Visby		20 000	34 500	10 000	
Övernattningssläge oljekaj				25 000	30 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	340 950	359 150	359 150	326 150	384 250
Summa investeringar tekniska nämnden	550 950	560 350	579 350	535 150	611 250
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN					
Investeringspott	15 000	15 000	15 000	18 500	17 500
Inventarier förskola, grundskola	2 500	4 500	3 000		
Lokalinvesteringar förskola	3 000	23 000	4 500	2 000	
Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola	15 500	58 500	5 500		
Anpassning barn- och elevhälsan				1 200	1 500
Idrottshall Visby		25 000	50 000		
Summa investeringar barn- och utbildningsnämnden	36 000	126 000	78 000	21 700	19 000
GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN					
Investeringspott	6 000	6 000	7 000	7 000	7 000
Folkhögskolan Hemse	6 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Lokalinvesteringar Vuxenutbildningen		35 000	35 000	30 000	
Summa investeringar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	12 000	42 000	43 000	38 000	8 000

forts. Investering 2026–2027

	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
SOCIALNÄMNDEN					
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Äldreboende Visby			135 000	142 000	
LSS gruppboende				38 000	
Bostad med särskild service enl. SOL			45 000		
Summa investeringar socialnämnden	8 000	8 000	188 000	188 000	8 000
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN					
Investeringspott	40 000	40 000	45 000	45 000	50 000
Lokalinvesteringar	17 000	17 000	15 000		
Om- och tillbyggnad primärvård Korpen				400 000	
Utrustning vårdcentralen Korpen			40 000		
Magnetkamera MR		10 000			
Kemiinstrument				4 000	
Endoskopiutrustning	5 000				
Patientövervakningssystem					15 000
Operationsstaplar				10 000	
Summa investeringar hälso- och sjukvårdsnämnden	62 000	67 000	100 000	459 000	65 000
TOTAL INVESTERINGSBUDGET	868 950	925 550	1 151 350	1 340 550	801 750
varav skattefinansierad verksamhet	528 000	566 400	792 200	1 014 400	417 500
varav avgiftsfinansierad verksamhet	340 950	359 150	359 150	326 150	384 250
varav strategiska investeringar	147 000	56 000	0	0	0

EXPLOATERINGSBUDGET 2026–2027

tkr

samt plan 2028–2030

Exploateringsområden	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
VISBORG					
lordningställande av tomtmark			5 000		
Vatten- och avlopp		18 000	53 000	93 000	116 000
Gata/park	8 000	58 000	42 000	23 000	43 000
SUMMA JÄRNVÄGEN	8 000	76 000	100 000	116 000	159 000
GRÅBO/YTTRE FURULUND					
lordningställande av tomtmark	300	100			
Vatten- och avlopp	7 000	800			
Gata/park	15 300	4 500			
SUMMA GRÅBO/YTTRE FURULUND	22 600	5 400	0	0	0
TORSLUNDEN					
lordningställande av tomtmark	700				
Vatten- och avlopp	900	1 700			
Gata/park	10 550	20 050			
SUMMA TORSLUNDEN	12 150	21 750	0	0	0
EXPLOATERINGSBUDGET TOTALT					
	42 750	103 150	100 000	116 000	159 000
varav iordningställande av tomtmark	1 000	100	5 000	0	0
varav vatten- och avlopp	7 900	20 500	53 000	93 000	116 000
varav gata/park	33 850	82 550	42 000	23 000	43 000

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 43 (108)

RF § 109 Mål och budget 2026–2028

Ärendenummer: RS 2025/7

Regionfullmäktiges beslut

- Driftbudget 2026 fastställs.
- Skattesatsen lämnas oförändrad på 33,60 kronor per 100 skattekronor.
- Investeringsbudget 2026-2027 med investeringsplan 2028-2030 fastställs.
- Personalkostnadskompensationen 2026 fördelas med ett generellt påslag till samtliga nämnder.
- Internräntan 2026 är oförändrad och uppgår till 2,5 procent.
- Förslaget till regionfullmäktiges mål för 2026 godkänns.
- Åtterrapporering av uppdraget att ta fram ett samlat förslag till effektivisering 2026-2027 tas emot (RF 2025-02-17 § 4).
- Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av Region Gotlands nämndstruktur. Uppdraget ska rapporteras till budgetberedningen våren 2026 och eventuell implementering ska kunna ske den 1 januari 2027.
- Regionstyrelsen får i uppdrag se över Region Gotlands representation i olika externa uppdrag. Uppdraget ska redovisas till budgetberedningen våren 2026.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en folkbildningsstrategi/handlingsplan. Uppdraget syftar till att ge en långsiktig plan för Region Gotlands arbete för folkbildningen på Gotland och hur koordinering och samhandling mellan folkbildningens aktörer och det offentliga kan stärkas. Uppdraget redovisas hösten 2026.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn och analys av resursfördelningsmodellerna för barn- och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. Uppdraget syftar till att säkerställa att modellerna är ändamålsenliga och träffsäkra utifrån de behov som modellerna ska säkerställa. Uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att analysera utbyggnaden av vatten och avlopp avseende kapacitet för utbyggnad, utbyggnadens påverkan på VA-taxor samt hur VA-utbyggnaden möjliggör för nybyggnation. Uppdraget syftar till att ge förslag på en investeringsplan som är realistisk, genomförbar och hållbar utifrån både Region Gotlands och gotlänningars möjlighet att finansiera investeringen. Uppdraget avseende taxa redovisas i samband med budgetavstämningen hösten 2025. Övriga delar av uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.

- Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av konstuppdraget i sin helhet. Uppdraget syftar till att ge förslag på en långsiktig struktur som säkerställer en god tillgång och utveckling av konst på Gotland. Uppdraget redovisas till budgetberedningen våren 2026.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att se över modellen för prispåslag kopplat till varuförsörjningen och ge förslag på modell som säkrar en stabil finansiering med större förutsägbarhet och lägre volatilitet för beställarna. Uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag till traineeprogram som omfattar Region Gotlands olika verksamheter. Uppdraget syftar till att stärka kopplingen mellan utbildningssektorn och Region Gotland och att skapa förutsättningar för en förstärkt kompetensförsörjning. Uppdraget redovisas våren 2026.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att se över styrkor och utmaningar i hemsjukvården idag samt utreda om hemsjukvårdens hemvist framåt bör finnas hos socialnämnden eller hälso- och sjukvårdsnämnden, utifrån både patientnytta och effektivitet. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.
- Regionstyrelsen och miljö- och byggnämnden får i uppdrag att presentera en långsiktig modell för finansiering av mark- och exploateringsverksamheten i syfte att balansera kostnader och intäkter över år. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.
- Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda vad som behövs för att läsa-, skriva- och räknagarantin ska uppnås hos de elever i lågstadiet som omfattas av garantin samt vad som behövs för att öka matematik-, läs- och skrivförmågan hos barnen i mellanstadiet så att i princip alla elever når målen för årskurs sex.

Reservationer

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för Johan Malmros (C) yrkande om driftbudget: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om investeringsbudget och investeringsplan till förmån för Johan Malmros (C) yrkande om investeringsbudget och investeringsplan: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund

(C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Ahlins (C) yrkanden gällande regionfullmäktiges mål: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att bifalla regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9: Sara Lidqvist (KD).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att bifalla regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9 och 10: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Johan Malmros (C) yrkande om uppdrag: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Sammanfattning

Regionstyrelsen har beslutat om en drift- och investeringsbudget där det budgeterade resultatet 2026 uppgår till 75 miljoner kronor (mnkr).

Resursfördelningsmodellerna har beaktats samtliga år och utgår från befolkningsprognosen från mars 2025. För 2026 innebär det en ramökning till nämnderna på totalt 81 mnkr. Resurser tillförs gymnasieskolan, äldreomsorgen och hälso- och sjukvården och resurser minskas inom förskola och grundskola.

I förslaget budgeteras en generell personalkostnadskompensation till nämnderna på 130 mnkr vilket motsvarar ”märket” på 3,0 procent.

Ramtillskott för interna prisökningar och externa avtal har budgeterats med 71 mnkr 2026. Ramtillskott för övriga kostnadsökningar och särskilda satsningar uppgår till 106 mnkr 2026. Totalt äskade nämnderna om 212 mnkr i ramtillskott utöver externa avtal, interna priser och resursfördelningsmodeller.

Totalt tillförs nämnderna 372 mnkr i budgeten 2026 vilket motsvarar 5,4 procents ökning.

Inga ytterligare effektiviseringar föreslås. Regiondirektören har haft i uppdrag att till budgetberedningen ta fram ett samlat förslag till effektivisering 2026-2027. Eftersom nämndernas underskott är stort krävs i första hand åtgärder för att inte överskrida den beslutade budgeten.

Investeringsbudgeten uppgår 2026 till totalt 869 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 528 mnkr. 2027 uppgår investeringsbudgeten till totalt till 926 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 566 mnkr. Den här investeringsnivån är för hög för att klara att finansiera med egna medel.

Räntekostnader har beräknats utifrån ett antagande om att låneskulden ökar med 300 miljoner kronor per år och en genomsnittsränta på 2,5 procent. Ingen utdelning från Gotlands Energi AB har tagits upp under planperioden. Reavinster inklusive exploateringsinkomster är beräknade till 40 mnkr år 2026 och 2027 och 20 mnkr 2028.

Internräntan förlås vara oförändrad, 2,5 %, 2026. Utgångspunkten är att internräntan ska motsvara regionens långsiktiga externa upplåningskostnad.

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige årligen mål för nämnder och bolag. Nämnder och bolag ansvarar inför regionfullmäktige att verkställa målen. Regionfullmäktiges mål tas fram genom att nämnderna föreslår verksamhetsnära mål som utgår från nämndens uppdrag. Koncerngemensamma mål är mål där fler nämnder och bolag är ansvariga och där regionstyrelsen har ansvaret att både föreslå mål och att hålla ihop och samordna arbetet.

I samband med arbetet med mål och budget 2027-2029 ska en utvärdering av den nya styrmodellen genomföras. Utvärderingen kommer även att inkludera målen och processen för framtagandet av dessa.

De mål som regionstyrelsen föreslår ska godkännas av regionfullmäktige är följande.

Förslag på mål	Berörd nämnd/ bolag
Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras	Samtliga nämnder och GotlandsHem

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 47 (108)

Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år	Samtliga nämnder och GotlandsHem
Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut	Samtliga nämnder och GotlandsHem
Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027	Regionstyrelsen, tekniska nämnden och miljö- och byggnämnden
Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap	Samtliga nämnder och GotlandsHem
Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027	Regionstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden
Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027	Regionstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024-2027	Regionstyrelsen
Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent. Målet för 2026 är att ligga kvar på samma nivå som 2025	Regionstyrelsen
Samtliga individer i akut behov av hjälp ska nås av räddningstjänsten inom 30 minuter	Regionstyrelsen
Andelen individer i akut behov av hjälp som nås av räddningstjänsten inom 15 minuter ska årligen uppgå till 60 procent	Regionstyrelsen
Räddningstjänstens tillsynstillfällen av publika lokaler och övriga verksamheter uppgår till 200/år, under perioden 2024-2027	Regionstyrelsen

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 48 (108)

Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027	Socialnämnden
Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027	Socialnämnden
Andelen nöjda brukare i gruppbostad LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent	Socialnämnden
Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027	Socialnämnden
Kostnaderna för inhyrd personal ska minska årligen och uppgå till max 5 procent av personalkostnaderna år 2027	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer, ska den genomsnittliga beläggningen i slutenvården vara 85-90 procent	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Andelen som har förtroende för vårdcentralerna på Gotland ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska öka årligen och vara minst i nivå med riket år 2027	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Andelen elever i årskurs 9 som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka med 0,5 procentenheter per år under perioden 2024-2027	Barn- och utbildningsnämnden
Andelen behörig pedagogisk personal inom nämndens verksamheter ska öka årligen under perioden 2024-2027	Barn- och utbildningsnämnden
Likvärdigheten inom grundskolan ska öka årligen under perioden 2024-2027	Barn- och utbildningsnämnden

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 49 (108)

Andelen elever som skattar gott psykiskt välbefinnande ska öka årligen med 0,5 procentenheter under perioden 2024-2027	Barn- och utbildningsnämnden
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar ”mycket bra” eller ”bra” på frågan ”Hur mår du rent allmänt”, ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Andelen invånare 16–29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Andelen invånare 25–64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Andelen utrikesfödda 20-64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall årligen och med totalt 25 kilo per hushåll under perioden 2024-2027	Tekniska nämnden
Minska vattenförbrukningen per person årligen och med totalt 20 procent per person under perioden 2024-2027	Tekniska nämnden
Öka kollektivtrafikens marknadsandel årligen för att nå 10 procent år 2027	Tekniska nämnden
Möjliggöra för minst 500 bostäder per år på hela Gotland under perioden 2024-2027	Miljö- och byggnämnden
Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2026	Överförmyndarnämnden
Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2026 jämfört med 2025	Överförmyndarnämnden
Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 40 under 2026 jämfört med 2025	Överförmyndarnämnden

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 50 (108)

Patientnämnden ska medverka i minst 5 samverkansmöten med berörda vårdgivare årligen under perioden 2024-2027	Patientnämnden
En nyproduktion av minst 300 bostäder ska ha påbörjats under perioden 1 januari 2024 till 31 december 2027, varav minst två projekt ska genomföras utanför Visby. Påbörjad nyproduktion räknas från det att ansökan om bygglov är inlämnad till Region Gotland.	GotlandsHem
Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa en positiv utveckling av driftnettot.	GotlandsHem
Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa följksam prognos och plan för att nå en avkastning på totalt kapital om 4 procent och soliditet om 25 procent i enlighet med tioårsplanen.	GotlandsHem

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För att möta hälso- och sjukvårdens snabbt ökade behov har Region Gotland över tid omfördelat stora resurser från övriga delar av verksamheten. Det har lett till en obalans som påverkat förutsättningarna för den offentligt finansierade servicen på ön. Region Gotland är en för liten region för att ensam bära kostnaderna för sin hälso- och sjukvård. Det strukturella underskottet som kan härledas till ö-faktorn i hälso- och sjukvården beräknades under 2023 till cirka 300 miljoner kronor per år. Utjämningskommitténs förslag till nytt inkomst- och kostnadsutjämningsystem är ett steg i rätt riktning men räcker inte för att kompensera för ö-faktorn.

Hur kommundelen och regiondelens ekonomi skulle kunna delas upp har utretts i en ny konsultutredning. Resultatet visar att med en skattesats på 11,35 kronor för regiondelen och 22,25 kronor för kommundelen så överstiger regiondelens kostnader de intäkter som avser regionen i form av skatteintäkter, utjämningsbidrag och övriga generella och riktade statsbidrag. Slutsatsen är att kommunen finansierar regionen.

Den exceptionella ekonomiska situation som drabbat kommuner och regioner med lågkonjunktur, hög inflation och minskade statsbidrag har försämrat även Region Gotlands ekonomi med sjunkande soliditet och ökad låneskuld som följd. De ekonomiska förutsättningarna för planperioden 2026-2028 är mer gynnsamma även om osäkerheten är fortsatt stor till följd av hot om ökade tullar och ett eventuellt handelskrig. Samtidigt finns ett omvärldstryck i form av klimatanpassning, förändrad demografi och säkerhet och beredskap som behöver hanteras även ekonomiskt.

Enligt prognosen i delårsrapport 1 blir balanskravsresultatet 2025 negativt med 29 miljoner kronor. Nämndernas budgetavvikelse är -130 mnkr. Prognosen pekar på en tydlig obalans i nämnderna. Ett stabilt ekonomiskt läge utgår från att nämnderna klarar sitt uppdrag inom den beslutade budgetramen. Fortsatta åtgärder behövs för att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna.

I budgeten för 2026 ges nämnderna ett tillskott på 372 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning på 5,4 procent. Den största delen av tillskottet avser personalkostnadskompensation, demografi och medicinteknisk utveckling samt externa avtal. Det innebär att trots ökade ramar så behöver mycket av nästa års kostnadsökningar och ambitionsökningar hanteras genom omprioritering inom befintlig budgetram.

De finansiella målen avseende resultat, självfinansieringsgrad av investeringar samt soliditet kommer inte uppnås under planperioden utifrån de nu kända förutsättningarna. Låneskulden kommer att öka och sannolikt överskrida målet på en skuld på max 15 % av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag.

Det budgeterade resultatet i resultatplanen för 2028 är negativt. Det saknas cirka 250 mnkr för att komma upp i ett resultat på målnivån 2 procent av skatteintäkter och bidrag. För att kunna investera i den takt som planeras behöver resultatet ligga på minst den nivån.

Det är av stor vikt att nämnderna väger in kostnadsaspekten vid verksamhetsplaneringen. Flera av målen är kostnadsdrivande då aktiviteter för att nå måluppfyllelse kräver ökade resurser. Vid konflikt mellan beslutade prioriteringar och mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade. Ekonomin är den restriktion som sätter gränser för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning. Nämnden har ansvar för att snarast rapportera om den inte kan uppfylla de mål och åtaganden som regionfullmäktige beslutat om.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Johan Malmros (C), Andreas Unger (M), Lars Engelbrektsson (SD), Saga Carlgren (V), Maya Arfvidson (MP), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L), Oscar Lindster (S), Martin Nilsson (MP), Linda Wagenius (V), Mariette Nicander (M), Lars Thomsson (C), Peter Jankert

(V), Pieter Barnard (V), Eva Ahlin (C), Per Edman (V), Håkan Ericsson (S), Micke Seid (MP), Filip Reinhag (S), Rolf Öström (M), Victoria Öjefors Quinn (V) och Stefan Nypelius (C).

Driftbudget

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag till driftbudget enligt förslag från S och M som visar på en budget med beräknat resultat om 75,4 miljoner kronor. **Se bilaga 1.** I detta instämmer Andreas Unger (M), Oscar Lindster (S), Mariette Nicander (M), Håkan Ericsson (S), Filip Reinhag (S) och Rolf Öström (M).

Johan Malmros (C) yrkar på driftbudget enligt förslag från C, KD och L som visar på en budget med beräknat resultat om 62,5 miljoner kronor.

Se bilaga 2. I detta instämmer Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L), Lars Thomsson (C) och Eva Ahlin (C).

Saga Carlgren (V) yrkar på en driftbudget enligt förslag från V som visar på en budget med beräknat resultat om 62 miljoner kronor. **Se bilaga 3.** I detta instämmer Linda Wagenius (V), Peter Jankert (V), Pieter Barnard (V), Per Edman (V) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Maya Arfvidson (MP) yrkar på en driftbudget enligt förslag från MP som visar på en budget med beräknat resultat om 31,75 miljoner kronor. **Se bilaga 4.** I detta instämmer Micke Seid (MP).

Lars Engelbrektsson (SD) yrkar på en driftbudget enligt förslag från SD som visar på en budget med beräknat resultat om 211,4 miljoner kronor.

Se bilaga 5.

Lars Engelbrektsson (SD) yrkar avslag till regionstyrelsens förslag till driftbudget.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag, Johan Malmros (C) yrkande, Saga Carlgren (V) yrkande, Maya Arfvidson (MP) yrkande och Lars Engelbrektssons (SD) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag till driftbudget bifalls. Votering begärs.

Ordförande utser regionstyrelsens förslag till huvudförslag i omröstningen. För att utse motförslag till huvudförslaget ställer ordförande proposition på Johan Malmros (C) yrkande, Saga Carlgren (V) yrkande, Maya Arfvidson (MP) yrkande och Lars Engelbrektssons (SD) yrkande och finner att Johan Malmros (C) yrkande om driftbudget enligt förslag från C-KD-L utses som motförslag.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att bifalla regionstyrelsens förslag till driftbudget och nej-röst för att bifalla Johan Malmros (C) yrkande om driftbudget. Omröstningen ger 37 ja-röster och 17 nej-röster. 16 ledamöter avstår och 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga 6 framgår hur var och en har röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar om driftbudget i enlighet med regionstyrelsens förslag.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för Johan Malmros (C) yrkande om driftbudget enligt förslag från C-KD-L: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Driftbudget 2026		Belopp, (mnkr)
Personalkostnadskompensation		
Generell personalkostnadskompensation 3 %		130,00
Summa personalkostnadskompensation		130,00
Resursfördelningsmodeller		
Resursfördelningsmodell BUN		-25,40
Resursfördelningsmodell GVN		20,40
Resursfördelningsmodell SON		29,20
Resursfördelningsmodell HSN		56,60
Summa resursfördelningsmodell		80,80
Externa avtal och interna prishöjningar		
Externa avtal		44,30
Interna priser regionstyrelseförvaltningen		5,40
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)		3,60
Förändring internhyra (3,6 %)		16,20
Driftskostnader exploatering		1,10
Summa externa avtal och interna priser		70,60
Ramtillskott		
Regionstyrelsen	Utveckling AI	0,50
Regionstyrelsen	IT	4,00
Regionstyrelsen	Drift ishallar Hemse och Slite	1,50
Regionstyrelsen	Drift och hyra fritidsanläggningar	0,50
Regionstyrelsen	Räddningstjänsten	3,00
Regionstyrelsen	Energicentrum/ energirådgivning	0,16
Tekniska nämnden	Särskild kollektivtrafik	5,00
Tekniska nämnden	Utökade resurser exploatering och ökat bostadsbyggande	1,60

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 54 (108)

Tekniska nämnden	Skötsel av klintkanten Visby innerstad	0,30
Tekniska nämnden	Kapitalkostnader samhällsprojekt	9,00
Miljö- och byggnämnden	Bygglov - effektivitet och förstärkning	3,00
Miljö- och byggnämnden	PM10 och alkoholhantering	1,00
Miljö- och byggnämnden	VA-rådgivare	0,40
Miljö- och byggnämnden	Exploatering och samhällsbyggnad	7,70
Barn- och utbildningsnämnden	Förskola förstärkning	7,90
Barn- och utbildningsnämnden	Grundskola inkl. anpassad skola	13,00
Barn- och utbildningsnämnden	Barn- och elevhälsan	1,40
Barn- och utbildningsnämnden/Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Säkerhet och beredskap, skolorganisationen	1,00
Barn- och utbildningsnämnden	Skolbibliotek	2,50
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Folkhögskolan, Enter	0,70
Socialnämnden	Inrätta stödboende skadligt bruk oberoende	9,40
Socialnämnden	Avhopparverksamhet	2,00
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Nytt journalsystem - kvalitet i införande	10,00
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Hyra Havspaviljongen	10,40
Regionstyrelsen	Antagande och implementering av nytt stödsystem på fritid som rådet	3,15
Regionstyrelsen	Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031	0,70
Regionstyrelsen	Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	0,90
Regionstyrelsen	Beslut om verksamhetsbidrag ur näringslivsanslaget och näringslivsanslagets totala utrymme	3,90
Regionstyrelsen	Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	1,00
Summa ramtillskott		105,61

Reavinster och exploatering	-20,00
Summa förändring budget 2026	367,00
Budgererat resultat 2026	75,40

Skattesats

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag att skattesatsen lämnas oförändrad. I detta instämmer Andreas Unger (M), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L), Oscar Lindster (S), Mariette Nicander (M), Eva Ahlin (C), Filip Reinhag (S) och Rolf Öström (M).

Saga Carlgren (V) yrkar att skattesatsen höjs med 50 öre till 34,10 öre per skattekrona. I detta instämmer Linda Wagenius (V), Peter Jankert (V), Pieter Barnard (V), Per Edman (V) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Maya Arfvidson (MP) yrkar att skattesatsen höjs med 25 öre till 33,85 öre per skattekrona. I detta instämmer Micke Seid (MP).

Sara Lidqvist (KD) yrkar avslag till Saga Carlgrens (V) och Maya Arfvidsons (MP) yrkanden om höjning av skattesatsen. I detta instämmer Gisela Wood (L) och Eva Ahlin (C).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag, Saga Carlgrens (V) yrkande och Maya Arfvidsons (MP) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag att lämna skattesatsen oförändrad bifalls.

Investeringsbudget 2026-2027 och investeringsplan 2028-2030

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag till investeringsbudget 2026-2027 med investeringsplan 2028-2030 enligt förslag från S och M. **Se bilaga 7.** I detta instämmer Andreas Unger (M), Saga Carlgren (V), Oscar Lindster (S), Mariette Nicander (M), Filip Reinhag (S), Rolf Öström (M) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Johan Malmros (C) yrkar på investeringsbudget 2026-2027 med investeringsplan 2028-2030 enligt förslag från C, KD och L. **Se bilaga 8.** I detta instämmer Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L), Lars Thomsson (C) och Eva Ahlin (C).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och Johan Malmros (C) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag om investeringsbudget och investeringsplan bifalls.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om investeringsbudget och investeringsplan till förmån för Johan Malmros (C)

yrkande: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Regionfullmäktiges mål

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag till mål för regionfullmäktige. I detta instämmer Andreas Unger (M), Saga Carlgren (V), Oscar Lindster (S), Mariette Nicander (M), Filip Reinhag (S), Rolf Öström (M) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Eva Ahlin (C) yrkar att ett nytt mål fastställs om att andelen närproducerade livsmedel i Region Gotlands kök ska öka med 10 procent under år 2026. I detta instämmer Sara Lidqvist (KD) och Gisela Wood (L).

Eva Ahlin (C) yrkar att nuvarande mål om att öka andelen ekologiska livsmedel ändras till att målet är att behålla nuvarande nivå. I detta instämmer Sara Lidqvist (KD) och Gisela Wood (L).

Ordförande ställer proposition på Eva Ahlins (C) yrkanden och finner att yrkandena avslås. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för avslag till Eva Ahlins (C) yrkanden och nej-röst för bifall till Eva Ahlins (C) yrkanden. Omröstningen ger 51 ja-röster och 18 nej-röster. 1 ledamöter avstår och 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga 9 framgår hur var och en har röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar att avslå Eva Ahlins (C) yrkanden.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag om regionfullmäktiges mål år 2026 och finner att det bifalls.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Eva Ahlins (C) yrkanden gällande regionfullmäktiges mål: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Uppdrag

Yrkanden om uppdrag

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag till följande uppdrag:

1. Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av Region Gotlands nämndstruktur. Uppdraget ska rapporteras till budgetberedningen våren 2026 och eventuell implementering ska kunna ske den 1 januari 2027.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag se över Region Gotlands representation i olika externa uppdrag. Uppdraget ska redovisas till budgetberedningen våren 2026.
3. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en folkbildningsstrategi/handlingsplan. Uppdraget syftar till att ge en långsiktig plan för Region Gotlands arbete för folkbildningen på Gotland och hur koordinering och samhandling mellan folkbildningens aktörer och det offentliga kan stärkas. Uppdraget redovisas hösten 2026.
4. Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn och analys av resursfördelningsmodellerna för barn- och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. Uppdraget syftar till att säkerställa att modellerna är ändamålsenliga och träffsäkra utifrån de behov som modellerna ska säkerställa. Uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.
5. Tekniska nämnden får i uppdrag att analysera utbyggnaden av vatten och avlopp avseende kapacitet för utbyggnad, utbyggnadens påverkan på VA-taxor samt hur VA-utbyggnaden möjliggör för nybyggnation. Uppdraget syftar till att ge förslag på en investeringsplan som är realistisk, genomförbar och hållbar utifrån både Region Gotlands och gotlänningars möjlighet att finansiera investeringen. Uppdraget avseende taxa redovisas i samband med budgetavstämningen hösten 2025. Övriga delar av uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.
6. Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av konstuppdraget i sin helhet. Uppdraget syftar till att ge förslag på en långsiktig struktur som säkerställer en god tillgång och utveckling av konst på Gotland. Uppdraget redovisas till budgetberedningen våren 2026.
7. Tekniska nämnden får i uppdrag att se över modellen för prispåslag kopplat till varuförsörjningen och ge förslag på modell som säkrar en stabil finansiering med större förutsägbarhet och lägre volatilitet för beställarna. Uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.
8. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag till traineeprogram som omfattar Region Gotlands olika verksamheter. Uppdraget syftar till att stärka kopplingen mellan utbildningssektorn och Region Gotland och att skapa förutsättningar för en förstärkt kompetensförsörjning. Uppdraget redovisas våren 2026.

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 58 (108)

9. Regionstyrelsen får i uppdrag att se över styrkor och utmaningar i hemsjukvården idag samt utreda om hemsjukvårdens hemvist framåt bör finnas hos socialnämnden eller hälso- och sjukvårdsnämnden, utifrån både patientnytta och effektivitet. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.
10. Regionstyrelsen och miljö- och byggnämnden får i uppdrag att presentera en långsiktig modell för finansiering av mark- och exploateringsverksamheten i syfte att balansera kostnader och intäkter över år. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026.
11. Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda vad som behövs för att läsa-, skriva- och räknagarantin ska uppnås hos de elever i lägstadiet som omfattas av garantin samt vad som behövs för att öka matematik-, läs- och skrivförmågan hos barnen i mellanstadiet så att i princip alla elever når målen för årskurs sex.

I Meit Fohlins (S) tillstyrkande av regionstyrelsens förslag till uppdrag instämmer Andreas Unger (M), Oscar Lindster (S), Mariette Nicander (M), Filip Reinhag (S) och Rolf Öström (M).

Sara Lidqvist (KD) tillstyrker regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 2. I detta instämmer Gisela Wood (L).

Saga Carlgren (V) tillstyrker regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 11. I detta instämmer Johan Malmros (C), Linda Wagenius (V), Peter Jankert (V), Pieter Barnard (V), Per Edman (V) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Johan Malmros (C) yrkar avslag till regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9 och 10.

Sara Lidqvist (KD) yrkar avslag till regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9. I detta instämmer Gisela Wood (L).

Johan Malmros (C) yrkar på följande uppdrag:

1. Regiondirektören får i uppdrag att leda ett samlat förändringsarbete för att säkerställa Region Gotlands långsiktiga ekonomiska balans och hållbarhet i både kvalitet och arbetsmiljö. Arbetet ska inkludera en översyn av uppdrag, kostnadsstrukturer och verksamhetens omfattning, och ske i nära samverkan med medarbetare, fackliga organisationer, civilsamhället och invånare. Uppdraget ska resultera i en långsiktig plan för framtidens organisation som ska vara väl förankrad och byggd på tillit, ansvar och utveckling.
2. Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa att arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarfrågor blir strategiska frågor som följs upp lika systematiskt som ekonomin. Uppdraget omfattar även att ta fram en regiongemensam handlingsplan för arbetsmiljö med tydliga mål, ansvarsfördelning och uppföljning, grundad i medarbetarenkäter och

- fackliga inspel. Arbetet ska stärka chefernas förutsättningar, öka delaktighet och skapa strukturer för att ta tillvara medarbetarnas idéer.
3. Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för skolstrukturen på Gotland som stärker kvaliteten i undervisningen, skapar trygghet för familjer och gör det mer attraktivt att arbeta i skolor på hela Gotland. Planen ska bygga på tidig dialog med föräldrar, medborgare och medarbetare, samt anpassas efter förändrade elevunderlag och pröva nya arbetssätt och samordnade lösningar. Beslutsunderlaget ska vila på en bred samhällsanalys där både barns behov, kvaliteten i undervisningen och Gotlands långsiktiga utveckling vägs in.
 4. Regiondirektören får i uppdrag att utvärdera genomförbarheten av samhällsbyggnadsprojektet Visborg mot bakgrund av den rapport som ska presenteras hösten 2025. Projektet behöver ses över i termer av genomförbarhet på 5, 10 och 15 år samt i termer av vilka områden som ska tas in anspråk i vilken ordning.
 5. Regiondirektören får i uppdrag att undersöka de långsiktiga möjligheterna att anpassa Wisby Strand för fler scener och verksamheter än idag. Utredningen ska omfatta kontrakt, juridik och ekonomi och återrapporteras till budgetberedningen 2027.

I Johan Malmros (C) yrkande om uppdrag instämmer Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L), Lars Thomsson (C) och Eva Ahlin (C).

Saga Carlgren (V) yrkar på följande uppdrag:

1. Att Region Gotland utreder hur förskoleorganisationen ska se ut så att man på bästa sätt når de pedagogiska målen för alla gotländska barn med beaktande av en god geografisk spridning.
2. Att Region Gotland utreder hur skolororganisationen ska se ut så att man på bästa sätt når de pedagogiska målen för alla gotländska barn med beaktande av en god geografisk spridning.
3. Att Region Gotland utreder hur samarbetet mellan förskola, grundskola och socialtjänsten ska utvecklas. Inte minst hitta bra former för stöd till familjer som behöver det för att barnen ska nå skolans kunskapsmål och god hälsa.
4. Att Region Gotland utreder hur en förstärkt grundbemanning skulle kunna införas inom de verksamheter som har höga sjuktal.
5. Att Region Gotland tar fram en modell för att öka medarbetarna och chefernas delaktighet i frågor om verksamhetsplanering och schemaläggning.
6. Att Region Gotland tar fram en plan för att komma tillrätta med löneskillnader mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken inom samma basintervall. Planen ska börja med de yrkesgrupper som idag har de lägsta lönerna.

I Saga Carlgrens (V) yrkande om uppdrag instämmer Linda Wagenius (V), Peter Jankert (V), Pieter Barnard (V), Per Edman (V) och Victoria Öjefors Quinn (V).

Lars Engelbrektsson (SD) yrkar på följande uppdrag:

1. Regiondirektören får i uppdrag att redovisa alla anställda med titeln strateg, utvecklingsledare, förändringsledare eller likvärdig funktion. Målet är att minska dessa roller med minst 30 % före 2027.
2. Regiondirektören ges i uppdrag att tillsammans med barn- och utbildningsnämnden ta fram ett åtgärdsprogram för att minska administrationen för undervisande personal med minst 20 % till 2027. Det ska inkludera översyn av IT-system, dokumentationskrav och mötesstruktur.
3. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att alla gymnasiala och vuxenutbildningar har dokumenterad arbetsmarknadsrelevans. Nya utbildningar ska endast startas efter behovsanalys med lokal koppling.
4. Regiondirektören får i uppdrag att redovisa nyttjandegrad för samtliga lokaler kopplade till vuxen- och gymnasieutbildning. Överkapacitet ska leda till samlokalisering eller avveckling – inte ytterligare expansion.
5. Socialnämnden ges i uppdrag att bygga ut modellen med mobila vård- och omsorgsteam för äldre i ordinärt boende. Målet är att skapa ett alternativ till institutionsboende, där trygghet och kontinuitet prioriteras. Äldre ska inte behöva flytta från hemmet på grund av systemets oförmåga att möta behovet på plats.
6. Tekniska nämnden får i uppdrag att inom sex månader leverera en handlingsplan för vattenförsörjning på kort och lång sikt – inklusive översyn av vattenuttag, bevattning, återbruk, läckage och distributionssäkerhet.
7. Miljö- och byggnämnden får i uppdrag att kartlägga hinder för verksamhetsetablering i orter utanför Visby. Särskilt prioriterat är att möjliggöra verkstäder, förråd, föreningslokaler och serviceverksamhet i områden där planbrist förhindrar utveckling.
8. Kultur- och fritidsberedningen får i uppdrag att kartlägga hinder för barn- och ungdomsidrott i landsbygd och mindre orter. Där verksamhet hotas av lokalbrist, avstånd eller driftkostnader ska stöd riktas dit – inte till ytterligare centraliserade satsningar.

Maya Arfvidson (MP) yrkar på följande uppdrag:

1. Regionstyrelsen får i uppdrag att förbättra och säkra politisk förankring i ärendehantering kring kalktäktsansökningarna, så att regionen kan avge mer heltäckande svar på myndigheters begäran om regionens synpunkter.

2. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram regler och kriterier för hur förvaltningarna årligen skall kunna ansöka om medel för klimat och miljöarbete, förslagsvis administrerat av Bidragsbyrån.
3. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en landsbygdsstrategi, vilken bland annat ska ge svar på hur Gotlands olika utvecklingsbolag kan stödjas och exempelvis på hur belysningen i mindre orter kan bevaras om de hotas av borttagning.

I Maya Arvidsons (MP) yrkande om uppdrag instämmer Micke Seid (MP).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 1-8 och 11 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 10 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros (C) yrkande om uppdrag och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens (V) yrkande om uppdrag och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på Lars Engelbrektssons (SD) yrkande om uppdrag och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på Maya Arvidsons (MP) yrkande om uppdrag och finner att det avslås.

Reservation

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att bifalla regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9: Sara Lidqvist (KD).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att bifalla regionstyrelsens förslag till uppdrag nr 9 och 10: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C).

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå Johan Malmros (C) yrkande om uppdrag: Lars Thomsson (C), Eva Ahlin (C), Stefan Nypelius (C), Bibbi Olsson (C), Karl-Johan Boberg (C), Gunnel Lindby (C), Johan Malmros (C), Anna Andersson (C), Björn Dahlström (C), Abdulalim Alkatea (C), Hilda Glansholm (C), Ulf Hammarlund (C), Ingrid Engström (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Aina Mattsson (L).

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 62 (108)

Personalkostnadskompensation, internränta och återrapportering av uppdrag

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag till beslut i övrigt, gällande personalkostnadskompensation, internränta och återrapportering av uppdrag. I detta instämmer Andreas Unger (M), Oscar Lindster (S), Mariette Nicander (M), Filip Reinhag (S) och Rolf Öström (M).

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag gällande personalkostnadskompensation, internränta och återrapportering av uppdrag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2025-02-17 § 4
Samtliga nämnders Mål och budget 2026-2028
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-19
Regionstyrelsen 2025-05-26 § 270

Skickas till

Samtliga nämnder
RS 2025/511

RF § 184 Mål och budget 2026 – 2028

Ärendenummer: RS 2025/7

Regionfullmäktiges beslut

- Driftbudget 2026 fastställs.
- Den kommunala skattesatsen kvarstår med 33:60 kronor per 100 skattekronor.

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för yrkande om driftbudget enligt C-KD-L:s förslag:

Anna Andersson (C), Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gunnel Lindby (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Eva Engström (C), Eva Gahnström (C), Hilda Glansholm (C), Kjell Genitz (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Frans Brozén (L).

Maya Arfvidson (MP) reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för eget yrkande om driftbudget enligt MP:s förslag.

Lars Engelbrektson (SD) reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för eget yrkande om driftbudget enligt SD:s förslag.

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå uppdrag nummer 1 och 2 i Centerpartiets, Kristdemokraternas och Liberalernas budgetskrivelse:

Anna Andersson (C), Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gunnel Lindby (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Eva Engström (C), Eva Gahnström (C), Hilda Glansholm (C), Kjell Genitz (C) och Sara Lidqvist (KD).

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade i juni 2025 om driftsbudget för nämnderna 2026 samt investeringsbudget för 2026 och 2027.

Totalt beslutades i juni om tillskott till nämnderna år 2026 på cirka 372 miljoner kronor (mnkr) vilket motsvarar en ökning med 5,4 procent. Löneökningar står för 130 mnkr, demografi och medicinskt teknisk utveckling påverkar resursfördelningsmodellerna och innebär en höjning av nämndernas ramar med 81 mnkr. Posten för interna priser och externa avtal innebär en ökning med 71 mnkr. Utöver dessa grundförutsättningar beslutades om ramtillskott på totalt 106 mnkr.

Enligt den nya skatteunderlagsprognosen från oktober 2025 kommer skatteintäkter, generella bidrag och utjämning bli lägre än tidigare beslutad budget. Det budgeterade resultatet för 2026 minskar därför från 75 mnkr till

57 mnkr. Efter majoritetens tillägg på 5,1 mnkr blir det budgeterade resultatet för 2026, 52 mnkr, -9 mnkr 2027 och -86 mnkr 2028.

Det budgeterade resultatet är fortfarande för lågt för att nå upp till en resultatnivå på minst 2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning.

Bedömning

Region Gotlands ekonomi har förbättras 2025, men har ännu en bit kvar till att nå målet om god ekonomisk hushållning. Prognosen för årets resultat är ett överskott på 55 mnkr och balanskravsresultatet beräknas bli 67 mnkr. Nämnderna prognostiserar sammantaget ett överskott och prognosen för årets resultat och balanskravsresultatet är positiv. Det är mycket positivt att nämnderna på helheten väntas klara budgeten. Det finns dock, trots den positiva prognosen, en underliggande obalans mellan verksamhet och ekonomi. Orsakerna till förbättringen i årets prognos är främst stora tillfälliga riktade statsbidrag. Eftersom dessa statsbidrag inte är permanenta är det mycket angeläget att nämnderna fortsätter att anpassa sina verksamheter efter beslutad budget.

Likviditeten är fortsatt svag på grund av höga investeringsutgifter. Den totala låneskulden uppgick per 31 augusti till 886 mnkr och prognosen är att ytterligare 90 mnkr behöver lånas upp innan årsskiftet 2025/2026. Kontokrediten har utökats från 300 mnkr till 400 mnkr. Ett nytt lån på 100 mnkr togs upp i april och i juni togs två nya lån på sammanlagt 110 mnkr upp.

Det budgeterade resultatet är fortfarande för lågt för att nå upp till målet på en resultatnivå på minst 2 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning.

Regionen har begränsade möjligheter att öka sina intäkter men kan påverka sina kostnader. Det är viktigt med ett fortsatt fokus på ekonomin och att nämnderna håller budget. Åtgärder behöver därför vidtas för att minska kostnaderna i de olika verksamheterna så att resultatmålet uppnås. Dessutom behöver investeringarna prioriteras så att de årliga investeringsutgifterna hamnar på en lägre nivå. Dessa åtgärder är nödvändiga för att klara de finansiella målen och uppnå en god ekonomisk hushållning framöver.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Meit Fohlin (S), Johan Malmros (C), Sara Unger (M), Lars Englebretsson (SD), Saga Carlgren (V), Maya Arfvidson (MP), Sara Lidqvist (KD), Frans Brozén (L), Filip Reinhag (S), Jörgen Benzler (V), Håkan Ericsson (S), Mariette Nicander (M), Pieter Barnard (V), Oscar Lindster (S), Rolf Öström (M), Peter Jankert (V), Per Edman (V), Eva Ahlin (C), Gisela Wood (L), Lars Thomsson (C), Lena Lind (MP), Inger Harlevi (M), Niklas Carlberg (M), Linda Wagenius (V) och Lina Runander (M).

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag om driftbudget enligt förslag från S och M som visar på en budget med beräknat resultat om 52 miljoner kronor. **Se bilaga 1.** I detta instämmer Sara Unger (M), Håkan Ericsson (S), Mariette Nicander (M), Oscar Lindster (S), Rolf Öström (M), Inger Harlevi (M), Niklas Carlberg (M) och Lina Runander (M).

Sara Lidqvist (KD) yrkar på driftbudget enligt förslag från C, KD och L som visar på en budget med beräknat resultat om 40 miljoner kronor. **Se bilaga 2.** I detta instämmer Frans Brozén (L), Eva Ahlin (C), Gisela Wood (L) och Lars Thomsson (C).

Saga Carlgren (V) yrkar på en driftbudget enligt förslag från V som visar på en budget med beräknat resultat om 47 miljoner kronor. **Se bilaga 3.** I detta instämmer Jörgen Benzler (V), Pieter Barnard (V), Peter Jankert (V), Per Edman (V) och Linda Wagenius (V).

Maya Arfvidson (MP) yrkar på en driftbudget enligt förslag från MP som visar på en budget med beräknat resultat om 26 miljoner kronor. **Se bilaga 4.**

Lars Engelbrektsson (SD) yrkar på en driftbudget enligt förslag från SD som visar på en budget med beräknat resultat om 60 miljoner kronor, med följande ändringsyrkande:

- Att siffran för hälso- och sjukvårdsnämnden justeras och blir 1 000 mnkr lägre, så att antagen ram uppgår till 2 835 och föreslagen ny ram för 2026 uppgår till 2 850 samt att skattesatsen justeras till 33:60. **Se bilaga 5.**

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag gällande driftbudget, Sara Lidqvist (KD) yrkande, Saga Carlgrens (V) yrkande, Maya Arfvidsons (MP) yrkande och Lars Engelbrektssons (SD) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag om driftbudget enligt förslag från S och M bifalls.

Votering begärs. För att utse motförslag till huvudförslaget ställer ordförande proposition på Sara Lidqvist (KD) yrkande, Saga Carlgrens (V) yrkande, Maya Arfvidsons (MP) yrkande och Lars Engelbrektssons (SD) yrkande och finner att Sara Lidqvist (KD) yrkande om driftbudget i enlighet med C-KD-L:s förslag utses som motförslag till huvudförslaget.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att bifalla styrelsens förslag till driftbudget och nej-röst för att bifalla driftbudget i enlighet med C-KD-L:s förslag. Omröstningen ger 37 ja-röster och 17 nej-röster. 16 ledamöter avstår. 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar om driftbudget i enlighet med regionstyrelsens förslag och en driftbudget i enlighet med förslag från Socialdemokraterna och Moderaterna.

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-11-17

Protokoll
Sida 43 (84)

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för yrkande om driftbudget enligt C-KD-L:s förslag:

Anna Andersson (C), Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gunnel Lindby (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Eva Engström (C), Eva Gahnström (C), Hilda Glansholm (C), Kjell Genitz (C), Sara Lidqvist (KD), Gisela Wood (L) och Frans Brozén (L).

Maya Arfvidson (MP) reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för eget yrkande om driftbudget enligt MP:s förslag.

Lars Engelbrektson (SD) reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut om driftbudget till förmån för eget yrkande om driftbudget enligt SD:s förslag.

Driftbudget 2026	Belopp, (mnkr)
Personalkostnadskompensation	
Generell personalkostnadskompensation 3 %	130,00
Summa personalkostnadskompensation	130,00
Resursfördelningsmodeller	
Resursfördelningsmodell BUN	-25,40
Resursfördelningsmodell GVN	20,40
Resursfördelningsmodell SON	29,20
Resursfördelningsmodell HSN	56,60
Summa resursfördelningsmodell	80,80
Externa avtal och interna prishöjningar	
Externa avtal	44,30
Interna priser regionstyrelseförvaltningen	5,40
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	3,60
Förändring internhyra (3,6 %)	16,20
Driftskostnader exploatering	1,10
Summa externa avtal och interna priser	70,60
Ramtillskott	
Utveckling AI	0,50
IT	4,00
Drift ishallar Hemse och Slite	1,50
Drift och hyra fritidsanläggningar	0,50
Energicentrum/ energirådgivning	0,16
Antagande och implementering av nytt stödsystem på fritidsområdet	3,15
Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031	0,70

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-11-17

Protokoll
Sida 44 (84)

Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	0,90
Näringslivsanslag	3,90
Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	1,00
Räddningstjänsten	3,00
Särskild kollektivtrafik	5,00
Utökade resurser exploatering och ökat bostadsbyggande	1,60
Skötsel av klintkanten Visby innerstad	0,30
Kapitalkostnader samhällsprojekt	9,00
Bygglov - effektivitet och förstärkning	3,00
PM10 och alkoholhantering	1,00
VA-rådgivare	0,40
Exploatering och samhällsbyggnad	7,70
Förstärkning till förskola	7,90
Grundskola inkl. anpassad skola	13,00
Barn- och elevhälsan	1,40
Säkerhet och beredskap, samt skolorganisationen	1,00
Skolbibliotek	2,50
Folkhögskolan, Enter	0,70
Insättande av stödboende - skadligt bruk och beroende	9,40
Avhopparverksamhet	2,00
Nytt journalsystem - kvalitet i införande	10,00
Hyra Havspaviljongen	10,40
Satsningar efter budgetavstämning	
Friluftssamordnare	0,6
Valnämnd	1,76
Fokus Ö-politik och kommunikationer	1,25
Konstmuseet förprojekt	1,5
Summa ramtillskott	110,7
Reavinster och exploatering	-20,00
Summa förändring budget 2026	372,1
Budgeterat resultat 2026	52

Skattesats

Meit Fohlin (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag gällande att skattesatsen lämnas oförändrad.

Saga Carlgren (V) yrkar att skattesatsen höjs med 50 öre till 34,10 öre per skattekrona.

Eva Ahlin (C) yrkar avslag till Saga Carlgrens (V) yrkande om att höja skattesatsen.

Maya Arfvidson (MP) yrkar att skattesatsen höjs med 25 öre till 33,85 öre per skattekrona.

Eva Ahlin (C) yrkar avslag till Maya Arfvidsons (MP) yrkande om att höja skattesatsen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag, Saga Carlgrens (V) yrkande och Maya Arfvidsons (MP) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag om att lämna skattesatsen oförändrad bifalls.

Uppdrag

Sara Lidqvist (KD) yrkar bifall till de två uppdragen i Centerpartiets, Kristdemokraternas och Liberalernas budgetskrivelse. Det gäller följande uppdrag:

1. Regiondirektören får i uppdrag att leda ett samlat förändringsarbete för att säkerställa Region Gotlands långsiktiga ekonomiska balans och hållbarhet i både kvalitet och arbetsmiljö. Arbetet ska inkludera en översyn av uppdrag, kostnadsstrukturer och verksamhetens omfattning, och ske i nära samverkan med medarbetare, fackliga organisationer och invånare. Uppdraget ska resultera i en långsiktig plan för framtidens organisation som ska vara väl förankrad och byggd på tillit, ansvar och utveckling.
2. Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för skolstrukturen på Gotland som stärker kvaliteten i undervisningen, skapar trygghet för familjer och gör det mer 5 (5) attraktivt att arbeta i skolor på hela Gotland. Planen ska bygga på tidig dialog med föräldrar, medborgare och medarbetare, samt anpassas efter förändrade elevunderlag och pröva nya arbetssätt och samordnade lösningar. Beslutsunderlaget ska vila på en bred samhällsanalys där både barns behov, kvaliteten i undervisningen och Gotlands långsiktiga utveckling vägs in.

I detta instämmer Frans Brozén (L), Eva Ahlin (C), Gisela Wood (L) och Lars Thomsson (C).

Saga Carlgren (V) yrkar bifall till följande uppdrag i Vänsterpartiets budgetskrivelse:

- Att Region Gotland, med stöd av Skolinspektionens granskningar, utreder vad som behövs i organisationen som helhet för att förstärka arbetet med tidiga insatser och särskilt stöd till barn och elever.
- Att Region Gotland utreder hur förskoleorganisationen kan stärkas vad gäller förebyggande och tidiga insatser trots minskande barnantal och beaktande av god geografisk spridning.
- Att Region Gotland utreder hur skolororganisationen ska se ut så att man på bästa sätt når de pedagogiska målen för alla gotländska barn och stärker arbetet med förebyggande och tidiga insatser trots minskande elevantal med beaktande av en god geografisk spridning.
- Att Region Gotland utreder hur samarbetet mellan förskola, grundskola, socialtjänst och sjukvården ska utvecklas. Inte minst hitta bra former för stöd till familjer som behöver det för att barnen ska nå skolans kunskapsmål och god hälsa.
- Att Region Gotland utreder hur en förstärkt grundbemanning skulle kunna införas inom de verksamheter som har höga sjuktal.
- Att Region Gotland tar fram en modell för att öka medarbetarna och chefernas delaktighet i frågor om verksamhetsplanering och schemaläggning.
- Att Region Gotland utreder hur en barnkultursamordnartjänst skulle kunna utformas med fokus på barnkulturgarantin och förebyggande och hälsofrämjande arbete för barn genom konst och kultur.

I detta instämmer Jörgen Benzler (V), Pieter Barnard (V), Peter Jankert (V), Per Edman (V) och Linda Wagenius (V).

Maya Arfvidson (MP) yrkar bifall till Saga Carlgrens (V) yrkande avseende att Region Gotland utreder hur en barnkultursamordnartjänst skulle kunna utformas med fokus på barnkulturgarantin och förebyggande och hälsofrämjande arbete för barn genom konst och kultur.

Ordförande ställer proposition Sara Lidqvists (KD) yrkande avseende att bifalla uppdrag nummer 1 och 2 i C-KD-L:s budgetskrivelse och finner att de avslås.

Följande ledamöter reserverar sig mot regionfullmäktiges beslut att avslå uppdrag nummer 1 och 2 i enlighet med Centerpartiets, Kristdemokraternas och Liberalernas budgetskrivelse:

Anna Andersson (C), Bibbi Olsson (C), Björn Dahlström (C), Eva Ahlin (C), Eva Nypelius (C), Fredrik Gradelius (C), Gunnel Lindby (C), Karl-Johan Boberg (C), Lars Thomsson (C), Eva Engström (C), Eva Gahnström (C), Hilda Glansholm (C), Kjell Genitz (C) och Sara Lidqvist (KD).

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-11-17

Protokoll
Sida 47 (84)

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens (V) yrkanden om uppdrag och finner att de avslås.

Beslutsunderlag

Resultatplan 2026–2028

Finansplan 2026–2028

Balansplan 2026–2028

Plankalkyl 2026–2028 2025-10-03

Kompletterande beredningsunderlag till budget 2026–2028, 2025-09-26

Finansförvaltningsbudget för 2026 samt plan 2027–2028

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-14

Regionstyrelsen 2025-10-23, § 426

Skickas till

Samtliga nämnder

RF § 108 Exploateringsplan och budget 2026-2030

Ärendenummer: RS 2025/427

Regionfullmäktiges beslut

- Förslag till exploateringsplan och budget för 2026-2030 antas.
- Exploateringsbudget beslutas enligt tabell för de olika utgiftsslagen gata/park, vatten och avlopp samt iordningsställande av tomtmark.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2025-04-22, § 184 att godkänna förslag till exploateringsplan- och budget 2026-2030 och överlämna ärendet till budgetberedningen.

I bifogad handling överlämnas förslag till exploateringsplan och budget för 2026-2030. I syfte att skapa förutsättningar för en förvaltningsövergripande prioritering av resurser, både ekonomiska och personella, finns förslag på prioriteringar mellan de olika exploateringsprojekten.

Exploateringsplan och budget är ett styrdokument för regionens exploateringsverksamhet och ger en översikt av de exploateringsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi.

Dokumentet innehåller information om investeringsbehov för infrastrukturanläggningar för vilka regionen ska vara huvudman, där ingår investeringar i vatten och avlopp, gator, gång- och cykelvägar, belysning och park. Utgifter för utbyggnad finansieras genom försäljning av mark, i de fall regionen äger mark som ska utvecklas, eller genom exploateringsbidrag från byggherrar. Vidare redovisar dokumentet även kostnader för att iordningsställa mark inför en försäljning. Utgifter och inkomster för exploateringsprojekten beräknas och redovisas på årsbasis.

Vid upprättande av en exploateringsbudget är det, förutom att redovisa inkomster och utgifter, viktigt att visa projektets påverkan på driftbudgeten. Exploateringsplan och budget ska därför innehålla både en exploateringskalkyl och en beskrivning av effekter på driftbudgeten för varje exploateringsområde.

Det totala uppskattade behovet av exploateringsbudget för perioden 2026-2030 redovisas i tabellen nedan. Det totala behovet uppskattas till 520 900 tkr. Stadsutveckling Visborg har behov av 459 000 tkr.

Budgeten föreslås beslutas för de olika utgiftsslagen iordningsställande av tomtmark, vatten och avlopp samt gata/park. Det innebär att förvaltningen

kan omprioritera mellan pågående exploateringsprojekt så länge den totala budgeten för exempelvis gata/park inte överskrider det aktuella året.

Detaljerade kalkyler för respektive projekt finns som bilagor till denna tjänsteskrivelse.

Exploateringsbudgeten får påverkan på miljö- och byggnämndens driftbudget i form av driftkostnader för personal i exploateringsprojekt, förstudier och utredningar samt tekniska nämndens driftbudget i form av driftkostnader för personella resurser, kapitalkostnader och kostnader för drift och underhåll av utbyggda anläggningar. Driftkostnaderna finns definierade i de detaljerade kalkylerna som finns framtagna för respektive projekt. Miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden utgår från kalkylerna och ansöker om kompensation för kostnaderna i mål och budget. Det är viktigt att både miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden tilldelas ekonomiska och personella resurser kopplat till exploatering även i regionens mål och budget. Risken är annars att exploateringsprojekt som påbörjats behöver skjutas upp eller avbrytas. En sammanställning av tekniska nämndens och miljö och byggnämndens äskanden i mål- och budget utifrån exploateringsplan och budget finns redovisad i bilaga 8 till denna tjänsteskrivelse.

Stadsutveckling Visborg

För Stadsutvecklingsprojekt Visborg, som är regionens största stadsutvecklingsprojekt, har succesivt under projektets gång och som följd av genomförda utredningar, mer information framkommit som visar på flera utmaningar med den planerade exploateringen. Visborgsområdet ligger inom skyddszon för dricksvattentäkter och området är mycket flackt vilket medför att avrinningen från området är en utmaning. Utmaningar finns också kring investeringar som behöver genomföras i vatten och avlopp som kommer generera en betydande påverkan på VA-kollektivet men även kring tillståndsfrågor kopplat till naturskydd. För de utmaningar som har identifierats, framförallt kopplat till vatten och avlopp, pågår utredningar där fokus 2025 är på dagvatten- och skyfallshantering och grundvattnets sårbarhet. För de redan genomförda utredningarna pågår en sammanställning och analys som avses kunna presenteras under 2025 och ligga till grund för Visborgsområdets vidare utveckling och exploatering.

Bedömning

Föreliggande förslag till exploateringsbudget utgår från idag kända förhållanden och redovisas i enlighet med nya redovisningsriktlinjer som antogs i januari 2022. Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att regionstyrelsen kan föreslå regionfullmäktige att anta exploateringsplan och budget 2026-2030.

Slutligt beslut om exploateringsplan- och budget tas av regionfullmäktige i samband med att mål- och budget beslutas. Exploateringsverksamhetens påverkan på regionens ekonomi 2026-2028 ställs då emot mot andra behov inom Region Gotlands verksamheter.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringsplan och budget redovisas i enlighet med gällande redovisningsriktlinjer.

2. Ekonomiskt perspektiv

Exploateringsplan och budget är ett styrdokument för regionens exploateringsverksamhet de närmsta åren. Beslut om utbyggnad av bostads- eller verksamhetsområden får följdverkningar på regionens ekonomi. Exploateringsplan och budget ger en översikt av de exploateringsprojekt som direkt påverkar regionens ekonomi och som är pågående eller planeras under den kommande femårsperioden. Då ett exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att i samband med att Gotland utvecklas kan barnperspektivet påverkas på ett positivt sätt. Då exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att i samband med att Gotland utvecklas kan jämställdhetsperspektivet påverkas på ett positivt sätt. Då exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att i samband med att Gotland utvecklas kan landsbygdsperspektivet påverkas på ett positivt sätt. Då exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat landsbygdsutveckling.

6. Klimat och miljöperspektiv

I samband med att exploateringsprojekt prioriteras används kriterier utifrån bland annat hållbarhetsperspektiven.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Andreas Unger (M), Johan Malmros (C), Aina Mattsson (L) och Sara Lidqvist (KD).

Andreas Unger (M) tillstyrker regionstyrelsens förslag. I detta instämmer Johan Malmros (C).

Aina Mattsson (L) yrkar att stadsutvecklingsprojektet Visborg lyfts ur exploateringsplan och budget för 2026-2030. I detta instämmer Sara Lidqvist (KD).

Regionfullmäktige
Region Gotland
Sammanträdesdatum 2025-06-16

Protokoll
Sida 42 (108)

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och Aina Mattssons (L) yrkande och finner att regionstyrelsens förslag bifalls. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för bifall till regionstyrelsens förslag och nej-röst för bifall till Aina Mattssons (L) yrkande. Omröstningen ger 60 ja-röster och 4 nej-röster. 4 ledamöter avstår, 1 ledamot röstar ej och 1 ledamot är frånvarande. **Av bilaga till protokollet framgår hur var och en har röstat.**

Ordförande finner att regionfullmäktige beslutar i enlighet med regionstyrelsens förslag.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-22

Exploateringsplan- och budget 2026-2030

Bilaga 1. Investeringsäskanden Exploatering 2026-2030

Bilaga 2. Exploateringskalkyl Stadsutveckling Visborg

Bilaga 3. Exploateringskalkyl Gråbo

Bilaga 4. Exploateringskalkyl Järnvägen

Bilaga 5. Exploateringskalkyl Industrimark Visby

Bilaga 6. Exploateringskalkyl Torslunden

Bilaga 7. Intäktsprognos

Bilaga 8. Sammanställning av tekniska nämndens och miljö och byggnämndens äskande i mål- och budget utifrån exploateringsplan och budget

Regionstyrelsen 2025-04-22, § 184

Regionstyrelsen 2025-05-26, § 271

Skickas till

Miljö- och byggnämnden

Tekniska nämnden

Bilaga § 108 Votering. Exploateringsplan och budget 2026-2030

Rösta ja för bifall till regionstyrelsens förslag, rösta nej för bifall till Aina Mattssons (L) yrkande.

Ja	60
Nej	4
Avstår	4
Ej röstat	1
Frånvarande	1

1	Jesper Skalberg Karlsson (M)	Ja
2	Andreas Unger (M)	Ja
3	Sara Vilhelmsson (M)	Ja
4	Mariette Nicander (M)	Ja
5	Håkan Onsjö (M)	Ja
7	Ayman Aboulaich (M)	Ja
8	Lina Runander (M)	Ja
10	Rolf Öström (M)	Ja
11	Michaela Challnius (M)	Ja
13	Kjell Broander (M)	Ja
15	Lars Thomsson (C)	Ja
17	Eva Ahlin (C)	Ja
19	Stefan Nypelius (C)	Ja
20	Bibbi Olsson (C)	Ja
21	Karl-Johan Boberg (C)	Ja
22	Gunnel Lindby (C)	Ja
23	Johan Malmros (C)	Ja
25	Anna Andersson (C)	Ja
26	Björn Dahlström (C)	Ja
30	Johan Asplund (--)	Ja
31	Meit Fohlin (S)	Ja
33	Jenny Larsson (S)	Ja
34	Oscar Lindster (S)	Ja
36	Thomas Karlström (S)	Ja
37	Aino Friberg Hansson (S)	Ja
38	Tommy Gardell (S)	Ja
39	Hanna Westerén (S)	Ja
40	Håkan Ericsson (S)	Ja
41	Greger Eneqvist (S)	Ja
42	Tony Johansson (S)	Ja

46	Mikael Nilsson (S)	Ja
48	Christer Engelhardt (S)	Ja
49	Bo Björkman (S)	Ja
50	Charlotte Andersson (S)	Ja
52	Patrik Gardelin (S)	Ja
54	Saga Carlgren (V)	Ja
56	Victoria Öjefors Quinn (V)	Ja
57	Per Edman (V)	Ja
58	Pieter Barnard (V)	Ja
59	Linda Wagenius (V)	Ja
64	Lars Engelbrektsson (SD)	Ja
66	Wolge Ståhl (SD)	Ja
69	Jimmy Nilsson (SD)	Ja
201	Berit Cedergren-Onsjö (M)	Ja
204	Roger Wärn (M)	Ja
206	Bobo Writler (M)	Ja
208	Abdulalim Alkatea (C)	Ja
209	Eva Gahnström (C)	Ja
210	Hilda Glansholm (C)	Ja
211	Ulf Hammarlund (C)	Ja
220	Maria Alstäde (S)	Ja
221	Magnus Ekström (S)	Ja
222	Carin Rosell (S)	Ja
223	Bertil Virgin (S)	Ja
226	Marina Berg (S)	Ja
229	Mikael Bogsjö (S)	Ja
230	Magnus Kull (S)	Ja
231	Peter Jankert (V)	Ja
236	Per Vretling (SD)	Ja
238	Anita Ljustell (SD)	Ja
239	Inga-Lill Silvergren (SD)	Ja
29	Sara Lidqvist (KD)	Nej
70	Michael Stenberg (--)	Nej
215	Gisela Wood (L)	Nej
216	Aina Mattsson (L)	Nej
61	Micke Seid (MP)	Avstår
62	Maya Arfvidson (MP)	Avstår
63	Martin Nilsson (MP)	Avstår
235	Ola Matthing (MP)	Avstår
32	Filip Reinhag (S)	Ej röstat

RF § 176 **Höjda interna priser – förslag till
fördelning av budget**

Ärendenummer: RS 2025/7

Regionfullmäktiges beslut

- Nämndernas budgetramar 2026 justeras för interna priser och internhyra enligt tabell.

Sammanfattning

Efter beslut i regionstyrelsen 2025-05-26 § 270 fick regiondirektören ett uppdrag om att återkomma med förslag till ramjustering för nämnderna. Ramjusteringen avser förändring av internhyra, höjda priser för måltidsverksamheten inom regionstyrelseförvaltningen och försörjningsverksamheten inom teknikförvaltningen.

Tabell 1: Budgetramarna 2026 föreslås förändras enligt nedanstående tabell (tkr)

Organisation	Internpriser RSF	Internpriser TKF	Internhyra
Regionstyrelsen	455	-104	2 156
Politikerorganisation		-21	19
Tekniska nämnden		2 524	489
Miljö- och byggnämnden		-62	193
Barn- och utbildningsnämnden	3 067	614	3 917
Gymnasie- och utbildningsnämnden	469	62	1 899
Socialnämnden	1 107	-10	3 453
Hälso- och sjukvårdsnämnden	302	597	4 095
Summa	5 400	3 600	16 221

Interna priser

I budgeten för 2026 har regionstyrelseförvaltningens resultatenhets måltid tillåtelse att justera priset med totalt 5,4 miljoner kronor. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar samt ett effektiviseringsbeting på 0,75 miljoner kronor.

Försörjningsverksamhetens priser får, enligt budgetbeslutet, höjas med 3,6 miljoner kronor 2026. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar samt ett effektiviseringsbeting på 2,4 miljoner kronor från 2025. Det avser områdena städ, vaktmästeri, transport, bårhus, varuförsörjning och hjälpmedelscentral.

Internhyra

Internhyrorna får enligt regionfullmäktiges budgetbeslut höjas med 16,2 miljoner kronor vilket motsvarar 3,0 procent. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar. Budgetkompensation utgår inte generellt för nya eller ombyggda lokaler.

Bedömning

Regionstyrelsen bedömer att fördelningen av de olika anslagen ska genomföras enligt förslaget. De interna priserna och internhyrorna är mestadels uppräknings enligt utgångsläget för 2025.

Ärendets behandling under mötet

Anförande hålls av Frans Brozén (L) och Filip Reinhag (S).

Filip Reinhag (S) tillstyrker regionstyrelsens förslag.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-27

Regionstyrelsen 2025-09-30, § 370

Skickas till

Samtliga nämnder

**RF § 185 Låneram och anvisning eget kapital
2026**

Ärendenummer: RS 2025/1665

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar om följande punkter avseende finansiella transaktioner 2026:

- Ramen för upptagande av långfristiga lån fastställs till 400 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen äger rätt att ta tillfälliga lån upp till ett belopp om 400 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen får rätt att omsätta långfristiga lån för 400 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen bemyndigas att inom en ram av 20 miljoner kronor anvisa medel ur Region Gotlands eget kapital för tilläggsanslag för investering.

Sammanfattning

Enligt Region Gotlands finanspolicy beslutar regionfullmäktige årligen i årsbudgeten om regionens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret för finansiering av nyinvesteringar m.m. Regionfullmäktiges beslut om regionens årsbudget och hur stor del av investeringsutgifterna som ska lånefinansieras utgör grunden för regionens upplåning.

Låneskulden uppgår per den 31 augusti 2025 till 886 miljoner kronor. Tre lån på sammanlagt 210 miljoner kronor har tagits upp under 2025 och ytterligare 90 miljoner kronor behöver lånas upp under hösten. Checkräkningskrediten har även utökats med 100 miljoner kronor och uppgår nu till 400 miljoner kronor. Ingen amortering har skett under året.

Med anledning av den planerade investeringsvolymen som 2026 innehåller stora projekt, föreslår regionstyrelsen att ramen för upptagande av långfristiga lån utökas från 300 miljoner kronor till 400 miljoner kronor.

Regionfullmäktige beslutade 2022-11-21, § 208 att regionstyrelsen är bemyndigad att besluta om tilläggsanslag för investeringar. Summan höjdes då från 10 till 20 miljoner kronor per år. Eventuella tilläggsanslag avseende driftbudget beslutas alltid av regionfullmäktige i varje enskilt fall.

Regionstyrelsen föreslår att den högre ramen ska kvarstå. Investeringsprojekt som bedöms vara nödvändiga att genomföra, trots att de inte ryms inom ursprunglig budget, behöver ibland hanteras snabbt. Det kan därför vara av

vikt att regionstyrelsen har en fortsatt utökad möjlighet att bevilja tilläggsanslag för att undvika förseningar i projekt.

Bedömning

Regionstyrelsen bedömer att ramen för regionstyrelsens mandat att omsätta respektive ta upp nya lån ska höjas från 300 miljoner kronor till 400 miljoner kronor 2026.

Enligt finansplanen, som är en del av budgeten, behöver ytterligare 500 miljoner kronor lånas upp under 2026. Det bygger på att investeringarna genomförs enligt beslutad budget på 869 miljoner kronor. Erfarenhetsmässigt brukar utfallet landa på 55-60 % av budget och därför är 400 miljoner kronor rimligt.

Om ytterligare 400 miljoner kronor kommer att behöva lånas upp under 2026 överstiger låneskulden det beslutade målet för lånefinansiering varför det är mycket angeläget att framåt begränsa investeringsutgifterna och/eller sträva efter ett bättre resultat. Målet är att låneskulden inte ska överstiga 15 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag sett över en 5 års period. De finansiella målen har beslutats i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

Bedömningen är också att det finns anledning behålla den högre ramen för regionstyrelsen att bevilja tilläggsanslag för investeringar. Den främsta anledningen är att kunna agera snabbt för att undvika förseningar i projekt som leder till ytterligare fördyringar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelsens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-16
Regionstyrelsen 2025-10-23, § 418

TIDPLAN 2026

Dokument	Inlämningstid	Politisk behandling
Bokslutskommuniké	-	RS au 2026-02-10
Årsredovisning/Verksamhetsberättelse	2026-02-12	RS 2026-03-31
Kompletteringsbudget investeringar	2026-02-12	RS au 2026-03-10
Nämndernas mål- och budgetskrivelse	2026-04-02	BuB 2026-05-04 – 6, 12
Delårsrapport 1, mars	2026-04-16	BuB 2026-05-04 – 6, 12
Månadsrapport april	2026-05-13	Rsau 2026-05-28
Delårsrapport 2, augusti	2026-09-17	Bas 2026-10-05 – 6, 13
Investeringsbehov 10 år	2026-11-13	
Lokalbehov 10 år	2026-11-13	
Verksamhetsplan 2027–2031	2026-12-31	I resp. nämnd
<i>Budgetintegration av detaljbudget 2026 till ekonomisystemet</i>	<i>Enl. separat tidplan för budgetarbetet</i>	

KONCERNMÖTEN KOPPLADE TILL PLANERINGS OCH UPPFÖLJNINGSPROCESSEN

Bokslutsdag, RS, nämnder/förvaltningar, bolag, revision	2026-02-19, 08.30–16.30
Planeringskonferens, RS, nämnder/förvaltningar	2026-03-16, 13:00–16.00
Dialogmöten, deltagare på budgetberedningen, nämnd/förvaltning, RSF	v. 15 och 16 enligt särskild bokning (9, 10, 17 april)
Inledning budgetberedning, RS	2026-05-04, 09.00–11.00
Budgetberedning RSau + representant från partier i regionfullmäktige	2026-05-04 – 6, 12
Koncernmöte budget, delårsrapport 1, RS, nämnder/förvaltningar	2026-05-12, 14.00–15.00
Central budgetavstämning, RSau + representant från partier i regionfullmäktige	2026-10-05 – 6, 13
Omvärldsdag, RS, nämnder/förvaltningar Ljugården	2026-12-10, 08.00–12.30

REGION GOTLAND 2026

Folkmängd (1 november 2025).....	60 932 invånare
Kommunal utdebitering.....	33,60 kr
Driftbudget, netto.....	7 307 mnkr
Investeringsbudget.....	869 mnkr